

A BALATONSZEMESI NYITNIKÉK ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Mottónk:

**„Nem kárhoztatnánk- e az olyan kertészt,
ki egyaránt öntözne minden növényt,
mellőzve sajátos természetüket?”**

/Fáy András/

TARTALOMJEGYZÉK:

1. Jogi státusz	4
2. Helyzetelemzés- erőforrás meghatározás	8
2.1 Az intézmény környezete	8
2.2 Az óvoda bemutatása	9
2.3 Tárgyi erőforrás	9
2.4 Humán erőforrás	12
2.5 Nevelőtestületünk jellemzői	15
2.6 Óvodánk segítői	16
2.7 Az óvoda csoportszerkezete	17
3. Gyermekképünk, az óvodánk által hangsúlyozott értékek	17
3.1 Nevelőtestületünk alapelvei	19
3.2 Nevelési céljaink és feladataink	20
3.3 Az óvodai nevelés rendszere	22
4. A nevelés keretei	24
4.1 Egészséges életmódra nevelés	24
4.1.1 Gondozás. A napirend általános időkeretei	25
4.1.2 Testi nevelés	27
4.1.3 Egészségvédelem, edzés (betegségek megelőzése)	29
4.1.4 Egészséges környezetkultúra alakítása	30
4.2 Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés biztosítása	33
4.3 Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	34
5. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	40
5.1 A játék	40
5.2 Munka jellegű tevékenységek	45
5.3 A tevékenységekben megvalósuló tanulás	49
5.3.1 A tanulás lehetséges formái	52
5.3.2 Komplex műveltségi területek	54
5.3.3 A hetirend	54
5.3.4 A fejlesztés tartalmi eszközei	56
5.3.4.1 Anyanyelvi nevelés, kommunikáció	56
5.3.4.2 A külső világ tevékeny megismerésére nevelés, mennyiségi, formai viszonyok	59
5.3.4.3 Mozgás, testnevelés	65
5.3.4.4 Esztétikai nevelés	71
◇ verselés, mesélés	72
◆ ének, zene, énekes játékok, gyermektánc	76
◇ rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	80
6. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység	83
7. Ünnepeink, hagyományápolás	86

8. Kapcsolataink	90
9. A HNP végrehajtásához szükséges, a nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke	95
10. A gyermekek megismerése, értékelése	99
10.1 Az óvodába lépés feltételei	102
10.2 Az óvodás élet sikerkritériumai	104
11. Helyi Nevelési Programunk ellenőrzése, értékelése	104
12. Legitimációs záradék- PP elfogadása és jóváhagyása	107
Módszertani eszköztár (Mellékletek):	108
1. sz. A helyes viselkedés és együttélés elemi szabályai	
2. sz. Cselekvési tábló	
3. sz. Munkanapló – a környezet megismerését szolgáló helyszíneink	
4. sz. A fejlesztés tartalma – kis, középső, nagycsoportban	
5. sz. Szempontok a családlátogatásokhoz – a családok szociokulturális háttere, feladatterv	
6. sz. A gyermekek fejlődésének nyomon követéséhez szükséges lapok (személyiséglap, megfigyelés lap, iskolaérettségi vizsgálati lap, kimeneti mérés lapja)	
7. sz. Gyermekevédelemmel kapcsolatos nyilvántartó lapok, szakszolgálat intézményei, címe	

1. Jogi státusz

1.1 Az óvoda neve: Balatonszemesi Nyitnikék Óvoda

1.2 Az óvoda székhelye és címe: 8636. Balatonszemes, Szabadság u. 54.

Tel. Fax: 84/ 360 126

84/ 560 034

e-mail cím: nikekovi@t-online.hu

honlap: www.b-szemesnikekovi.hu

1.3 Az óvoda alapítója: Balatonszemes- Balatonőszöd-Somogytúr Óvoda
Intézményfenntartó Társulás

1.4 Az alapító okirat száma: 2/2013.(VII.01.)

1.5 Az alapítás dátuma: 1982. 01. 01.

1.6 Az óvoda fenntartója: Balatonszemes - Balatonőszöd - Somogytúr
Óvoda Intézményfenntartó Társulás (társulási
szerződés alapján)

1.7 Az óvoda irányító szervei: Balatonszemes- Balatonőszöd-Somogytúr
Óvoda Intézményfenntartó Társulás
Tanácsa

Irányító szerv székhelye: 8636. Balatonszemes, Bajcsy- Zsilinszky u. 23.
(társulási szerződés alapján)

1.8 Típus szerinti besorolás:

A tevékenység jellege alapján: közszolgáltató

Közszolgáltató szerv fajtája: közintézmény

1.9 Az óvoda működési területe, meghatározott felvételi körzet:

Balatonszemes Község közigazgatási területe, Balatonőszöd Község
Közigazgatási területe, Somogytúr Község Közigazgatási területe a
társulási szerződés szerint, illetőleg a környező települések
közigazgatási területe a fenntartó által meghatározott szabad kapacitás
terhére vagy a fenntartóval kötött közoktatási megállapodás alapján.

1.10 Az óvoda jogállása: Önálló jogi személyiséggel rendelkező és szakmailag önálló működésű költségvetési szerv

- vezetője az óvodavezető, aki
- képviseli az óvodát, és
- gyakorolja az óvoda alkalmazottai felett a munkáltatói jogkört, mint „felsőbb vezető”

1.11 Az óvoda funkció szerinti besorolása:

- önálló működésű költségvetési szerv

1.12 Költségvetési szerv jogszabályban meghatározott közfeladata:
alapfokú nevelés és napközbeni ellátás a 2011. évi CXCV. tv. alapján

1.13 Az óvodavezető kinevezésének rendje, a foglalkoztatottjaira vonatkozó foglalkoztatási jogviszony megjelölése:

Óvodavezető: Szentiványi Jánosné

Az óvodavezető megbízását- nyilvános pályázat alapján- legalább 5 évre a fenntartó önkormányzatoktól kapja.

- megbízás kezdete: 2010. 08.01
- megbízás időtartama: :határozott (5 év)
- jogszabály, amely alapján a kinevezés történt:1992. évi XXXIII. tv.,138/92.(X.8.) kormányrendelet alapján

Az óvodavezető felett az egyéb munkáltatói jogokat az alapító önkormányzat polgármestere gyakorolja.

Foglalkoztatottakra vonatkozó jogviszony: közalkalmazotti jogviszony az 1992. évi XXXIII. tv. 138/92. (X.8.) kormányrendelet alapján.

1.14 Az óvoda gazdálkodási jogköre:

A fenntartó önkormányzatok által elfogadott költségvetési előirányzatai feletti rendelkezési jogosultságot - önállóan működő költségvetési szerv- az óvoda vezetője gyakorolja. A pénzügyi-, gazdasági és gazdálkodási feladatait a Balatonszemes-Balatonőszöd- Somogytúr Óvoda Intézményfenntartó Társulás látja el.

1.15 Az óvoda működése, tevékenységének ellátási módja:

Az óvoda tevékenységét a köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. tv., és az államháztartásról szóló- többször módosított- 1992. évi XXXIII: tv. valamint a vonatkozó jogszabályok, továbbá a Balatonszemesi Községi Önkormányzat rendeletei és az óvoda Szervezeti és Működési

Szabályzata alapján végzi az óvodavezető, mint egyszemélyi felelős személy vezetésével. A törvényességi felügyeletet a Balatonszemes-Balatonőszöd- Somogytúr Óvoda Intézményfenntartó Társulás látja el.

1.16 Az óvoda csoportjainak a száma: 3 csoport, 75 férőhellyel

1.17 Az óvoda tevékenysége:

a 3-7 éves (indokolt esetben legfeljebb 8 éves) korosztály óvodai nevelése és napközbeni ellátása.

(Knt. 8.§)

Alaptevékenységi szakágazat száma és megnevezése: 851020- óvodai nevelés

1.17.1 Az óvoda alaptevékenysége:

óvodai nevelés

- az óvodai nevelés a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások keretében folyik;
- a gyermekek napközbeni ellátásával összefüggő feladatok;
- a gyermekek személyiségfejlődésnek elősegítése, egyéni képességeik kibontakoztatása az „óvodai nevelés országos alapprogramja” által meghatározott tevékenységi formák keretein belül;
- gondoskodás a gyermekek testi, szociális, értelmi képességeinek életkor specifikus kialakításáról a játéktevékenység előtérbe helyezésével;
- életkornak megfelelő műveltségtartalmak közvetítése, igény szerint speciális fejlesztő foglalkozásokat (mozgásfejlesztés, logopédia) szervezhet;
- sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése (testi, érzékszervi, értelmi, beszéd-fogyatékos és a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenessége);
- különleges bánásmódot igénylő gyermekek ellátása (beilleszkedési, tanulási és magatartási zavarokkal küzdő gyermek) integráltan;
- bejáró gyermekek ellátása;
- gyermekek napközbeni ellátása.

1.17.2 Szakfeladat száma, megnevezése:

851000 Óvodai nevelés intézményeinek, programjainak komplex támogatása

851011 Óvodai nevelés, ellátás

851012 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, ellátása

856099 Egyéb oktatást kiegészítő tevékenység

1.18 Az óvoda törzsszáma: 655369

1.19 Az óvoda funkciói:

- óvó-védő: a gyermekek egyéni biztonságérzetének megteremtése;
- szociális: a társas együttélés alapvető normáinak megismertetése, formálása. A gyermekekkel az ÉN-től a MI-ig vezető út (szociabilitás) bejárása.
- nevelő- és személyiségfejlesztő: az óvodásgyermek alaptevékenységébe (a játékba) ágyazott ismeretszerzés és a harmonikus személyiségfejlesztés megvalósítása.

Pedagógiai Programunkat az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja és Porkolábné Balogh Katalin Komplex Prevenációs Óvodai Programja alapján, saját lehetőségeinket, eredményeinket, értékeinket figyelembe véve készítettük el.

2. Helyzetelemzés, erőforrás-meghatározás

2.1. Az intézmény környezete - társadalmi-gazdasági környezet:

Lakóhelyünket, Balatonszemest különlegesen szép természeti adottságai, történelmi, kulturális emlékei, néprajzi hagyományai, a Balaton nyújtotta kikapcsolódási, szórakozási lehetőségek, a település rendezett környezete minden korosztály számára vonzóvá teszi. Megközelítése közúton és vasúton is jó, a fürdősszezonban gyakran közlekednek a vonatok és a buszok is. Az M7-es autópálya elkészülte közelebb hozta az ide látogatni szándékozókat nemcsak nyáron, hanem egész évben.

Állandó lakosa közel 2000 fő, de szezonálisan az állandó lakosság többszöröse él a településen. Ezért a lakosok fő megélhetési forrása az idegenforgalom, turizmus.

Legjelentősebb foglalkoztató az önkormányzat és annak intézményei, majd a nagy üdülők és a vendéglátó-ipari egységek.

A szolgáltatások jelentős része kis- és családi vállalkozások keretében szerveződik, jellemző az alkalmi és idegymunka is.

Településünkön egy óvoda működik Balatonszemes, Balatonőszöd és Somogytúr Önkormányzatok intézményfenntartó társulásában, és egy iskola található, melynek működtetője Balatonszemes önkormányzata.

2.2 Az óvoda bemutatása:

A múlt század elején épült villaépületben 1952-től működik az óvoda. Az 1997-98-as nevelési évben a fenntartó önerőből új épületrész építésével és a régi átalakításával hozta létre a jelenlegi három csoportos óvodát, a tetőtérben elhelyezkedő közösségi helyiséggel együtt, és ekkor kapta mai nevét is.

Az óvoda három község gyermekeinek óvodai nevelését látja el közoktatási intézményfenntartó társulás alapján, de évek óta jellemző, hogy más településekről is választanak bennünket a szülők gyermekeik nevelésére.

Óvodánk jellemzője- a gyermekek mindenek felett álló érdekét hangsúlyozzuk és helyezzük előtérbe. Legfőbb törekvésünk, hogy a 3-4 éves óvodai életszakaszukat szeretetteljes gondoskodás keretében, kiegyensúlyozottan, biztonságban éljék meg. Ehhez igyekszünk minden feltételt biztosítani. A szülők ezt megelégedéssel fogadják, és elismerik, melynek számos formáját ki is nyilvánítják- támogatják elképzeléseinket, aktívan részt vesznek életünkben, programjaink megvalósításában.

2.3 Tárgyi erőforrás:

Korszerű, jó tárgyi felszereltséggel rendelkező épület biztosítja a nyugodt, kiegyensúlyozott munkához a feltételt. Mindhárom csoportszobához tartozik gyermekmosdó és öltöző, van nevelői szoba, elkülönítő helyiség, két tálaló konyha, és felnőtt öltöző.

A csoportszobák természetes megvilágítása megfelelő, a mesterséges megvilágítás korszerű.

A bútorzat esztétikus, könnyen mozgatható, variálható. Állaguk megóvására nagy gondot fordítunk, újak tervezetten kerülnek beszerzésre. A nevelői szoba berendezési tárgyai a TÁMOP 3.1.7 pályázat keretében megújultak.

Az alapvető szemléltető eszközök minden foglalkozási ághoz rendelkezésre állnak. A tervszerű beszerzésnek köszönhető, hogy hamar sikerült teljesítenünk a kötelező eszköznormát. Azóta az elhasználódottak pótlását kell biztosítanunk, valamint szintén a TÁMOP 3.1.7 pályázatnak köszönhetően új infokommunikációs eszközöket tudtunk vásárolni. A nevelőmunka eredményessége érdekében azonban még sokféle kiegészítő eszközre van szükség. Ezek jó részét az óvónők munkája, ötletessége, a szülők segítsége (anyagi és más felajánlások), az óvodánk alapítványa, valamint az aktuális pályázati lehetőségek biztosították és biztosítják folyamatosan. Kihasználtuk a megyei közoktatási közalapítvány pályázati lehetőségeit, és minden évben nyertünk, amit eszközfejlesztésre, tehetséggondozó, kulturális tevékenységek igénybevételére fordíthattunk. Az eszközfejlesztésben voltak a testneveléshez, az anyanyelvi és vizuális neveléshez, a zenei, a környezet tevékeny megismeréséhez felhasználható eszközök. Vásároltunk a kicsik udvarrészére mászókat, hintát, csúszdát, homokozót. Gumitégla burkolattal tettük szebbé a fából készült két homokozó környezetét.

A játékeszközök a gyermekek alapvető képességeinek, készségeinek fejlesztését szolgálják. Minden óvónőnek feladata az eszközök gondos kezelése és tervszerű, megfontolt pótlása. A gyerekeket arra neveljük, hogy vigyázzanak ezekre, és rendeltetésszerűen használják őket. Újak beszerzéséhez támogatókat kell keresni, az alapítvány és a szülők segítségét kérni kell a későbbiekben is.

Az óvónők munkáját segíti a szakkönyvtár, amelynek folyamatos bővítése szükséges ahhoz, hogy a szakmai újdonságokat, információkat napra készen

megszerezhessek. A gyermekkönyvek folyamatos pótlása a könyvtáros kiemelt feladata az óvónők javaslatai alapján.

Jelenleg két internettel rendelkező számítógép, nyomtatók, multifunkciós gép, két laptop, pendrive-ok, projektor, fényképezőgépek segítik a szakmai és gazdálkodási, ügyviteli feladatok ellátását. Szükséges egy új számítógépet beszerezni a vezetői irodába, a gyermekek rendelkezésére pedig a nagyobb csoportokba egy-egy hordozható gépet elhelyezni.

Minden óvónő rendelkezik számítógépes ismerettel, amelyre nagy szükség van napi és időszakos adminisztráció elvégzése, gyermekekről szóló nyilvántartások vezetése, elemzések, értékelések, szakmai anyagok készítése során.

Csoportonként van korszerű magnó, két csoportban televízió, video és DVD lejátszóval, amelyek a zenei, anyanyelvi, környezetismereti nevelést segítik.

A tetőtérben lévő közösségi helyiség a színtere a mozgásos napoknak, testnevelés foglalkozásoknak, rossz idő esetén a gyerekek itt mozoghatják ki magukat, és itt lehet megtartani a szülőkkel közös tevékenységeket (ünnepélyek, sportdélutánok, játékdélutánok, tehetséggondozó foglalkozások- zeneovi, kézműves tevékenységek, ovi foci, floorball, felzárkóztató foglalkozások- tartásjavító torna).

A mozgáshoz- testneveléshez szükséges fejlesztő eszközök nagy részével rendelkezünk, de bővíteni kell programunknak megfelelően (Ayres terápiás eszközök, mozgáskotta), és a folyamatos pótlásról, régiék javításáról itt sem feledkezhetünk meg.

A mozgásfejlesztést szolgáló eszközök, valamint a csoportok saját fejlesztő eszközei a tornaterem melletti szertárban vannak elhelyezve, ahol tárolásuk megfelelően áttekinthető rendben megoldott. Ide is sikerült polcokat áthelyezni a nevelő szobából, így még nagyobb áttekinthetőséget tudunk biztosítani az eszközöknek.

Az udvar napos és árnyas területének aránya megfelelő. Nyugodt és mozgalmasabb tevékenységekre egyaránt van lehetőség. Felszereltsége még mindig nem optimális, bár az elmúlt években is bővült, megújult. A nevelőtestület tervet készített átalakítására, ennek megfelelően kerülnek beszerzésre a fejlesztő eszközök, és kialakításra a füves területek.

Az óvoda tisztántartásához megfelelő mennyiségben és minőségben állnak rendelkezésre gépek. Kíméletes használatuk következtében egy-egy pótlására került sor az elmúlt időszakban.

Az étkeztetés a HACCP- rendszer szerint biztosított- dajkák vizsgája, szállító edények, étkezés megszervezése, étkezéshez használt eszközök, stb.

2.4 Humánerőforrás:

Három csoportban 11 dolgozó látja el a napi feladatokat – hét óvónő, három dajka és egy takarító- kisegítő. A karbantartási, javítási feladatokat félállásban egy karbantartó látja el.

Az óvónők mindannyian felsőfokú vagy főiskolai végzettségűek. Korösszetételük vegyes, úgy alakult ki, hogy idősebb és egy fiatalabb dolgozik együtt a csoportokban. Ez azért szerencsés, mert jól kiegészítik egymást, a tapasztaltabb átadja tudását, a fiatalabb pedig lendületével, ötleteivel segíti az együttes hatás elérését, a nevelési- tanulási feladatok megvalósítását.

Az óvónők az elmúlt 15 évben folyamatosan vettek részt a szervezett továbbképzésekben. Igen hatékony, hasznos időszak volt, ahol új, korszerű módszerekkel (kompetencia alapú nevelés- projekttervezés, új tanulásszervezési eljárások- kooperatív technikák, drámajáték), a számítógép kezeléssel, a minőség fejlesztéssel ismerkedtek meg, egy óvónő főiskolai

képzésben vett részt, három óvónő szakvizsgát tett. Tervezzük, hogy a nyugdíj előtt álló kivételével, minden óvónő (3 fő) szakvizsgát szerezzen pár éven belül.

Szükség lesz az új, friss pedagógiai, pszichológiai, módszertani ismeretekre, hiszen óvodánk rendelkezik „jó gyakorlatokkal”, és referencia intézményi minősítésünk is folyamatban van.

A 2013. szeptember 1-től kezdődő időszakra szóló továbbképzési tervnek megfelelően biztosítani kell a többi óvónő szakmai fejlődését is, hiszen a kompetencia alapú nevelés, új tanulásszervezési eljárások tudatos alkalmazása ma mindenki számára szükséges. Cél továbbra is, hogy érdeklődési körüknek, képességeiknek megfelelő továbbképzési formákban vegyenek részt, melyet az intézmény érdekeivel (a PP-ben megfogalmazottaknak megfelelően) összhangban használhatnak fel nevelőmunkájukban.

A fenti törekvéseknek megfelelően szerveztük meg az ún. zeneovit, ahol a középső és nagycsoportos gyermekek nagyon jól érzik magukat, és szemmel látható eredmények születtek.

A zene rendkívül jó hatást tud kiváltani azoknál a gyermekeknél, akik egyéb területen kevésbé tehetségesek, de fejlesztő ereje jól lemérhető az ún. problémás (dadogó, beszédében gátolt) gyermekek nevelésében is.

Egy óvónő megszerezte a fejlesztőpedagógus végzettséget, tudását hatékonyan kamatoztatja a viselkedési, magatartási, tanulási nehézséggel küzdő gyermekek fejlesztésében, nevelésében, amely gyermekekből sajnos egyre több lesz. A Pedagógiai Szakszolgálat munkatársaival (logopédus, pszicho-pedagógus, gyógytestnevelő) együtt, velük és a csoportban dolgozó óvónőkkal együtt folyamatosan követi a gyermekek állapotát, heti rendszerességgel foglalkozik velük. Bizonyított tény, hogy egy év alatt nagyon sok hátrányt sikerül ezeknek a gyerekeknek behozniuk, természetesen csak akkor, ha ebben a szülők is partnerek.

Egy óvónő gyermekintézmények szakmai fejlesztése területen erősítette meg tudását, a szakmai munkaközösség vezetőjeként az óvónők szaktudásának fejlesztésében, az intézményben folyó szakmai munka irányításában van nagy felelőssége.

Pár éve szükségletként jelent meg a három év alatti gyermekek óvodai felvétele, hiszen bölcsőde nem működik településünkön. A jogszabályi változás lehetővé teszi ezek óvodai nevelését úgy, hogy a velük foglalkozó felnőtteknek el kell végezniük egy elméleti és gyakorlati képzést. Egy óvónőnk megszerezte a végzettséget eleget téve a jogszabályi kötelezettségnek.

Óvónői létszámunk optimális- csoportonként két óvónő és egy függetlenített vezető, aki mint az intézmény felelős vezetője biztosítja az óvoda szakszerű és törvényes működését, az észszerű, takarékos gazdálkodást, és gyakorolja a munkáltatói jogokat. Részt vesz a csoportok életében helyettesítőként, valamint a fejlesztőpedagógus csoportjában akkor, amikor a fejlesztésre szoruló gyermekekkel foglalkozik.

A nevelőmunkát segítő dajkák mindannyian szakképzettek. Nagy gyakorlattal, az óvónőkkel együttműködve fontos feladatot látnak el a gyermekekkel való foglalkozásban. Új feladatként jelentkezett az elmúlt években, hogy külön, fokozottan figyelnek a valamilyen allergiában, betegségben szenvedő gyermekekre, és az egyre kisebb gyermekek gondozása is rájuk vár.

A takarító- kisegítő dolgozó nagy aktivitással, gondossággal végzi munkáját, amely az óvoda külső és belső megjelenésén nagymértékben meglátszik.

A karbantartási munkákat egy karbantartó látja el.

Lakóhelyünkön három éves kortól, pár éve már korábban is, igény van az óvodai ellátásra, így az óvodás korúak és az óvodások száma közel azonos. Egy-egy gyermek kezdi később az óvodát, ők is általában középső csoportban.

Az óvodába beíratott gyermekek - elhanyagolható kivétellel - igénylik az egész napos ellátást és étkeztetést is.

Az előbbiek alapján megállapítható, hogy a következő években az óvodás korúak teljes létszámú beíratása esetén szükség lenne egy kisebb- 15 főt befogadó foglalkoztató teremre - mert minden évben a kicsik csoportja a legnagyobb létszámúra növekszik a tavaszi hónapokban.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek száma az előző 10 év mutatóit figyelve kis mértékben emelkedik.

Az óvodai fejlesztő- pedagógiai szakmai munka következtében néhány kivétellel a tankötelezettek az általános iskola 1. osztályában folytatják tankötelezettségük teljesítését.

Egyéb, a szakmai munkát segítő erőforrások

- ↑ szülői szervezet (munkaközösség)
- ↑ óvodaszék
- ↑ óvodai alapítvány
- ↑ pályázati lehetőségek kihasználása.

2.5 Nevelőtestületünk jellemzői:

A folyamatos önképzés, belső továbbképzések, bemutatók rendszeres, tervszerű szervezése. Szervezett továbbképzéseken való részvétel a továbbképzési tervnek megfelelően. Az önképzés, szervezett továbbképzés során szerzett ismeretek átadása egymásnak.

A tudást becsüljük, egymást elfogadjuk és tiszteljük. Segítünk egymásnak.

Segítünk a környező és távolabbi települések óvodáiból hozzánk forduló kollégáinknak, tapasztalatainkat, tudásunkat átadjuk.

Fogékonyak vagyunk az újra, folyamatosan karbantartjuk szakmai ismereteinket.

Alkalmazkodunk a változásokhoz, a helyzetelemzés után keressük a megfelelő lehetőségeket.

Az óvodapedagógusok párban, állandó szoros együttműködésben végzik nevelőmunkájukat. Naponta megbeszélik az egyes gyermekek nevelésével kapcsolatos főbb történéseket, feladatokat. Közösén keresik az okokat és a megoldásokat. Együtt terveznek, szerveznek, nevelőmunkájukban jól kiegészítik egymást.

A dajkák a nevelőmunkát segítve hatást gyakorolnak a gyermekekre. Ezért az óvónőkkel rendszeresen megbeszélik a feladatokat, tennivalókat. Gyermekszeretők, óvodánkat tisztán tartják, szépítik.

2.6 Óvodánk segítői:

A gyermekek egészséges fejlődését ellenőrzi, segíti a gyermekorvos és a fogorvos.

A védőnő a nevelési évre kidolgozott ellenőrzési tervnek megfelelően elvégzi a szűrővizsgálatokat, és nem tervezett esetekben is, ha szükséges, segíti a munkánkat.

A logopédus a beszédhibás gyermekek kiszűrését, majd szakellátásukat biztosítja.

A gyógy-testnevelő a szakorvos és a gyermekorvos által javasolt gyermekek fejlesztését végzi.

Óvodánkban egy-egy sajátos nevelési igényű gyermek nevelését is vállaljuk (pl. halláskárosult, hiperaktív, beszéd fogyatékos, mozgáskárosult). Fejlesztésüket az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat megfelelő szakemberei segítségével végezzük.

2.7 Az óvoda csoportszerkezete:

Óvodánkban életkoruk szerint homogén csoportokba osztjuk be a gyerekeket- kis-, középső- és nagycsoportokat szervezünk. Csoportjaink neve- Méhecske, Micimackó és Szivárvány csoport.

Ezt a kialakult hagyomány, saját tapasztalatunk, bevált gyakorlatunk, és a szülők kérése indokolja- ebben a formában optimálisabbnak tartják gyermekük fejlődését.

Természetesen itt is az egyes gyermek fejlettsége határozza meg a vele szemben támasztott követelményeket. Ha egy gyermek nem tudja teljesíteni a korcsoportra jellemző elvárásokat, akkor javasoljuk a szülőnek, hogy még egy évig maradjon abban a csoportban. Ha szükségesnek látjuk, akkor az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat szakvéleményét kérjük.

A gyermekek optimális esetben három évig ugyanabba a csoportszobába járnak, ugyanaz a két óvónő és dajka foglalkozik velük. Így az együttműködés szakmai együttműködése biztosított. (Csak kivételes esetben -pl. GYES, elköltöztetés-változtatunk ezen.)

3. Gyermekképünk, az óvodánk által hangsúlyozott értékek:

A következő gondolatokat mi is magunkénak valljuk:

„Az óvodapedagógusnak úgy kell közvetítenie kultúránkat, hogy ezáltal az óvodás gyermekek érzelmileg, szociálisan és értelmileg, szociálisan gazdagodjanak, képességeik kibontakozhassanak. A felnőtt szakembernek kell ismernie a módját és vállalnia azt a felelősséget, hogy úgy vezesse el a gyermeket az iskola küszöbéig, hogy a gyermek új feladatokra felkészült, alkalmas legyen, s eközben *boldog gyermekkorát* megőrizhesse!"

Nevelőtestületünk kinyilvánított szándéka, hogy az *egészséges életmódra figyelő, környezetünket és a természetet ismerő és szerető, környezettudatos szemléletű gyerekeket* neveljünk. A Balaton és élővilága gazdag ismeretekkel,

tapasztalatokkal szolgálhat a gyermekek számára. Kötelességünk ismerni, óvni környezetünket, és erre nevelni a gyermekeket.

Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk a gyermekek alaptevékenységének, a *játéknak*, mely fejlődésüknek, tanulásuknak hordozója. Az önfeledt, szabad játék emberformáló, gazdagító hatású, hosszú távra biztosítja a gyermekek harmonikus fejlődését.

A gyermek tisztelete, szeretete, elfogadása, az átlagtól eltérő, a *másság* tolerálása minden felnőtt kötelessége. A szülőknek is tudniuk kell, hogyha a szeretetet, elfogadást saját gyermekeik személyére értve elvárják, természetesen mással szemben is alkalmazni kell.

Olyan óvodai élményeket kívánunk nyújtani a gyermekeknek, melyek a közös kultúra terjesztése mellett az egyént fejleszti. A helyi hagyományok felelevenítésével segítjük az *identitástudat*, a *közösséghez tartozás érzésének* kialakítását.

Óvodánknak Szabó Lőrinc verse nyomán a NYITNIKÉK nevet választottuk.

A *gyermek és óvodaképünket* a következők szerint akarjuk névválasztásunkkal kifejezni:

- Mi óvónők nyitottak vagyunk a családok felé, hisz az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család vagy a családi nevelés kiegészítőjeként
- szoros nevelőtársi kapcsolatban kívánunk együttműködni a gyermekek fejlődése érdekében.
- A gyermekeket nyitottá, érdeklődővé kívánjuk nevelni az őket körülvevő világ iránt. Legyenek beszédükben, gondolkodásukban, kapcsolatfelvételükben nyíltak, bátrak.
- Nevelőmunkánkban a gyermeki szükségleteket kielégítő, barátságos, szeretetteljes, nyitott, érzelmi biztonságot nyújtó, élményekben gazdag óvodai élet megteremtésére törekszünk, melyben a gyermekek egyéni adottságaiknak

megfelelően játékokban, játékkal, játékos módszerek és eszközök segítségével esztétikus környezetben fejlődnek. Így teremthetők meg azok a pszichikus feltételek, amelyek biztosítják a kisiskolás korba való átmenetet, a következő nevelési közegbe, az iskolába való belépést.

3.1 Nevelőtestületünk alapelvei:

Nevelőtestületünk alapelveinek meghatározásánál abból indulunk ki, hogy

- a gyermeket- mint fejlődő személyiséget- szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, és ebben az óvoda kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be;
- az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására kell irányulnia, az emberi jogok és gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Mindezek alapján nevelőtestületünk a következő alapelveket vallja magáénak, és ezek alkotják egyéni hitvallásunkat is:

- a gyermekekért dolgozom, minden gyermeket elfogadok olyannak, amilyen;
- a gyermekeket megismerve egyéni képességeikhez, érdeklődésükhöz igazítom nevelőmunkámat;
- nevelői beállítottságomat tudatosan irányítom az elfogadás, szeretet, megbecsülés, bizalom, empátia, tolerancia, a gyermek személyiségének tiszteletben tartása felé;
- szeretetteljes, biztonságos, nyitott, családias, érzelmekben gazdag légkört teremtek csoportomban;
- a napirendben folyamatos életszervezést, élményekre épülő játéklehetőséget biztosítok minden gyermeknek;

- arra törekszem, hogy az óvodáskor végére minden egészséges gyermek rendelkezzen a tanuláshoz szükséges készségekkel, képességekkel;
- saját módszereim szerint végzem nevelőmunkámat, de mindenkor egységes szemlélettel a „MI ÓVODÁNK”- ban gondolkodom;
- a gyermekek családi hátterét megismerve a szülőkkel őszinte kapcsolat kialakítására törekszem a gyermekek mindenekfelett álló érdekének védelmében.

3.2 Nevelési céljaink és feladataink

3.2.1 Célunk:

- az egészséges életmódot igénylő és a természetet szerető, ismerő, környezettudatos szemlélettel rendelkező gyermekeket nevelni;
- sokoldalú, harmonikus személyiség fejlődésüket elősegítsük életkori és egyéni sajátosságaik, eltérő fejlődési ütemük figyelembe vételével, testi, lelki és szociális érettség kialakítása;
- hátrányok csökkentése;
- legyenek érdeklődők, kreatívak és nyitottak minden újra,
- az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése, az óvodai nevelési feltételek sajátos megszervezésével,
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek (a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, illetve a kiemelkedő képességű gyermekek) optimális fejlesztésére törekszünk esélyegyenlőségük figyelembevételével.
- a családi nevelést kiegészítve olyan tevékenységi formákat kell biztosítanunk, amelynek során minden gyermek az életkorának és fejlettségének megfelelő módon képes továbbfejlődni.

3.2.2 Feladataink:

- Az egészséges életmód alapvető szokásainak megismertetése /a helyes életritmus kialakítása, testápolás, táplálkozás, mozgás, edzés/ szokásrendszereinek kialakítása, a gyermek szükségleteinek kielégítése.
- A kisgyermek természetes mozgáskedvének fenntartása. A rendszeres napi mozgással a testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése.
- A bennünket körülvevő épített és természetes környezetből tapasztalatok, ismeretek gyűjtése.
- A természet szépségeinek, értékeinek felfedeztetése, és a természetes igény kialakítása a gondozására, megóvására és védelmére.
- Megfelelő nyelvi-kommunikációs környezettel fejleszteni az anyanyelvi kultúrájukat / különösen : szókincs és beszédértés fejlesztése /.
- Az értelmi képességek /érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás / és kreativitás fejlesztése.
- Olyan érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése, melyben megfigyeléseket, felfedezéseket tehet, és nyitottá válik a környezet jelenségeinek megismerésére.
- Az érzelmek kifejezése és felismerése képességeinek kialakítása a gyermekben. Indulatait legyen képes kontroll alá vonni.
- A társas együttélés, kapcsolatfelvevő képesség szabályainak és normáinak megalapozása.
- A gyermek önismeretének fejlesztése, ismerje saját helyét a csoporton belül.
- A társai akaratát legyen képes tudomásul venni, és ezt nem a saját ÉN-je veszélyeztetettségeként élje meg.
- Legyen képes önálló helyzetmegoldásokra, konfliktusok kivédésére, feloldására.

- Minden gyermek fejlődési üteme eltérő, ezért figyelembe vesszük az életkori és egyéni sajátosságait.
- A családokkal a kölcsönös bizalom, tisztelet kialakítására törekszünk egymás iránt, a gyermek érdekét szem előtt tartva. Az óvodában bevált nevelési, fejlesztési eljárások átadásával segítjük a családokat.

3.3. Az óvodai nevelés rendszere

3.3.1 A nevelés alapvető keretei

Azokat a pedagógiai feladatokat soroljuk a keretek közé, melyek a gyermek óvodai életébe periodikusan visszatérnek, és az óvodába történő belépéstől a kilépésig mintegy keret fogja át a tevékenységi rendszert.

Ide tartoznak : - Az egészséges életmódra nevelés,
 - Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés
 - Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés
 megvalósítása.

Ezek a keretek a feltételei a gyermek személyiségfejlődésének, egészséges testi, lelki harmóniája kialakulását segítik elő.

3.3.2 A gyermek tevékenységei :

Az egyes kereteket segítik a következő tevékenységek:

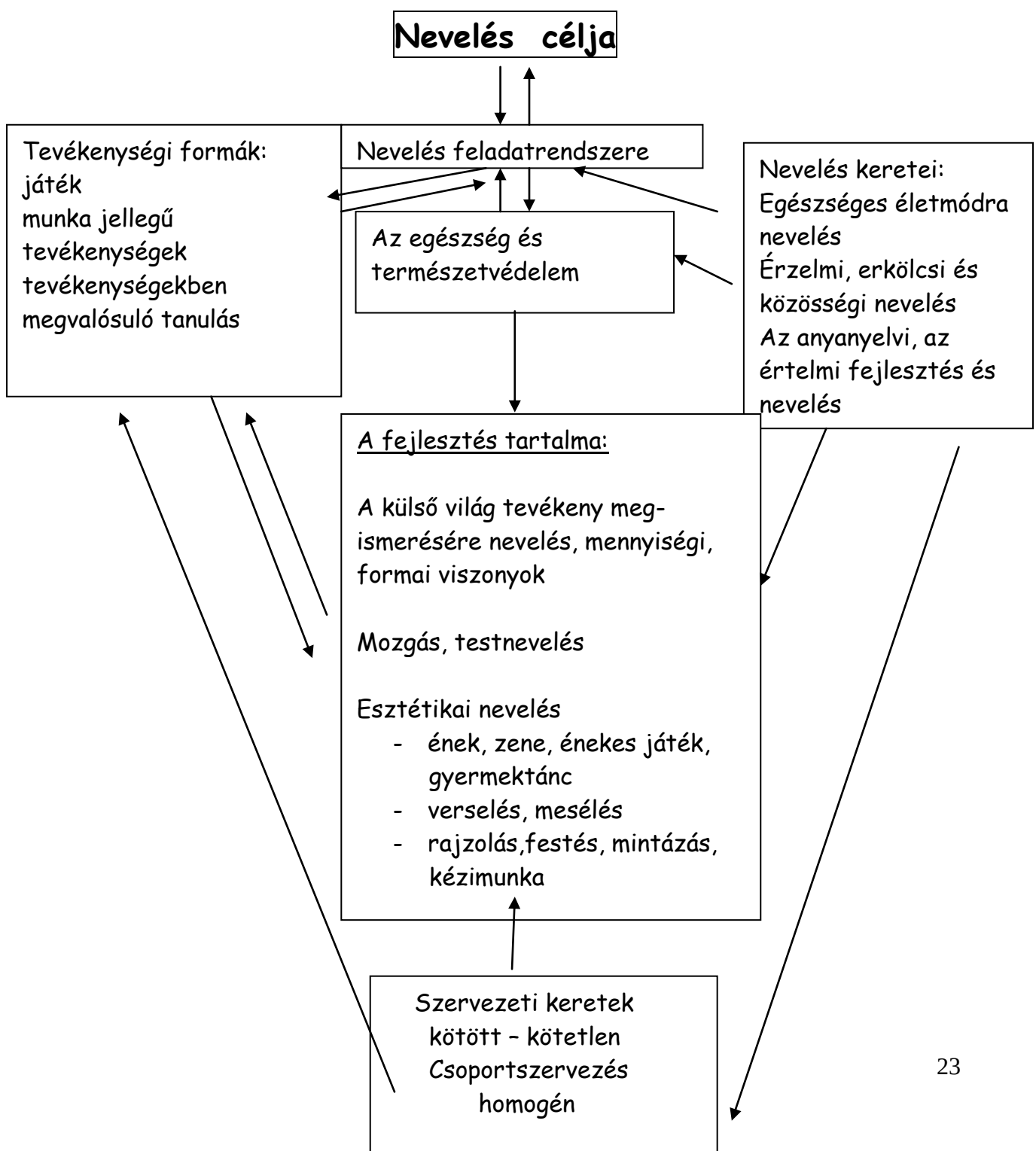
- A játék.
- A tevékenységekben megvalósuló tanulás
- A munka jellegű tevékenységek.

A játék a kisgyermekkor legfejlesztőbb, személyiségformáló és képességfejlesztő tevékenysége, amelyen keresztül indirekt módon tanul.

3.3.3 A nevelőmunka tartalma:

- A külső világ tevékeny megismerése (és mennyiségi, formai viszonyai).
- Mozgás.
- Esztétikai nevelés:
 - Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.
 - Verselés, mesélés.
 - Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.

A NYITNIKÉK ÓVODA FEJLESZTÉSI RENDSZERÉNEK MODELLJE :

4. A nevelés keretei

4.1 Az egészséges életmódra nevelés:

Az óvodáskort az erőteljes testi fejlődés jellemzi, melyet nevelőmunkánk során elősegítünk.

Célunk: az egészséges életmód, életvitel iránti igény alakítása. Különös hangsúlyt helyezünk az óvodán belüli szokásrendszerek kialakítására.

Az óvodán kívüli feladatokat többnyire a szülőkkel közösen valósíthatjuk meg.

Feladatok: a gyermek testi fejlődésének elősegítése. Ezen belül:

- a gyermek gondozása /testápolás, öltözködés, önkiszolgálásra nevelés /testi szükségleteinek,
- mozgásigényének kielégítése, harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésnek elősegítése,
- a gyermek testi képességei fejlődésének segítése /mozgás, levegőzés, pihenés, táplálkozás /,
- a gyermek egészségének védelme, edzése /betegségek megelőzése és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása /, óvása, megőrzése;
- az étkezés, a pihenés szokásainak kialakítása;
- az egészséges és biztonságos környezet biztosítása /udvar, csoportszoba /,
- a környezetvédelmi, megóvási szokások kialakítása,
- megfelelő szakemberek bevonásával a speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi nevelési feladatok ellátása.

A feladatok megvalósítása érdekében kidolgoztuk az intézmény SZABÁLY ÉS SZOKÁS - RENDSZERÉT csoportonként, helyiségenként és tevékenységekre lebontva (pl: séta- a gyermekekre és felnőttekre összehangolva), évente felülvizsgáljuk.

4.1.1 A gondozás :

Segíti a kisgyermek szükségleteinek kielégítését, a jó testi komfort-érzetet. Elősegíti fejlődését, hozzájárul egészségének megőrzéséhez, egészséges életmódjának kialakításához. A gondozási feladatok teljesítése bensőséges gyermek-óvónő, gyermek-dajka kapcsolatot feltételez.

A helyes életritmus kialakítása a rendszeresen, megszokott időben végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra. Különösen az étkezési, pihenési idők állandósága jelentős. Ezért a szülők együttműködését kérjük abban, hogy hét végén is ennek megfelelően teljen a gyermekek napja.

Napirend :

Biztosítja a gyermek számára a nyugodt, kiszámítható óvodai életet. Lehetővé teszi egészséges fejlődéséhez szükséges mozgásos tevékenységek és a pihenés váltakozásait. A napirendben a legtöbb időt a gyermek alaptevékenysége - a J Á T É K - kapja.

A napirendben rugalmasan alakul a tevékenységek időkerete: egyrészt a nyári és szolgalmi időszak eltérései, másrészt a gyermekek fejlődése miatt is.

Általános időkeretek:

napi nyitva tartás : 10.30 óra.

Tevékenységek	(2,5)3-4 évesek		4-5 évesek		5-6-7 évesek	
	szept.01. -máj. 31.	jún. 01. -aug.31.	szept.01. -máj. 31.	jún. 01. -aug.31.	szept.01. -máj. 31.	jún. 01. -aug.31.
Szabad játék, szabadon választott, és óvónő által kezdemenyezett tevékenység	5,50	6	6,30	6,40	7,10	7,20
Előkészület étkezéshez, étkezés, tisztálkodás:	2	1,45	1,40	1,30	1,25	1,20

Mindennapos testnevelés :	1o'	15'	2o'	2o'	25'	25'
Pihenés :	2,3o	2, 3o	2	2	1,3o márciustól 45'	1,3o

Testápolás:

A gyerekek tisztaság iránti igényének kialakulását szolgálja. A személyi tisztaságra való törekvésben egészségvédelmi és esztétikai szempontok érvényesülnek. A mindennapos cselekvésekhez kapcsolódó szóbeli megerősítések következtében alakul ki a gyermekben a testápolás iránti igény. Mindez nyugodt, kiegyensúlyozott, türelmes légkörben, elegendő időt rászánva történjen. Hajuk, körmük, bőrük legyen ápoltság és tiszta.

A testnevelés foglalkozás/a fokozott mozgásos tevékenységek utáni alapos tisztálkodás váljon szokássá a gyermekeknél. A főétkezés után mossanak fogat. Fontos, hogy fokozatosan eljuttassuk a gyermeket oda, hogy önmagával, ruházatával, használati tárgyaival kapcsolatban igényelje a tisztaságot.

Öltözködés :

A gyermek öltözéke a célnak megfelelő legyen: réteges, kényelmes és könnyen kezelhető. Hangsúlyozza a kislányos és fiús jegyeket. A váltóruha, pizsama, tornaruha és szabadidő ruházat használata kötelező. Mindezeket a szülők biztosítják számára /tetszésüknek megfelelő kivitelben/. Váltócipőjük csúszásgátlós, kényelmes legyen és tartsa bokájukat. A helyes öltözködés az ízlést fejleszti, és nevel a ruházat tisztán és rendben tartására. A felnőtt példamutatása, esztétikus megjelenése is nagyon fontos.

Önkiszolgálás:

A felnőtt segítségével ismerkednek meg az öltözködés, testápolás, étkezés eszközeinek használatával, az önkiszolgálás különböző műveleteivel, sorrendjével.

Az állandó gyakorlás során a készségek megszilárdulnak, az önálló munkavégzés és önkiszolgálás szokásai kialakulnak. A tevékenységek közben a felnőttől mindig csak annyi segítséget kapjon a gyermek, amennyit feltétlenül igényel, így önállósodik. Az elismerés, objektív értékelés tenni akarásra serkenti. Mivel minden tevékenységet szóbeli megerősítés kísér, ezért a napi életritmus megtervezésénél erre is elegendő időt kell biztosítani, hogy mindez nyugodt, kiegyensúlyozott, türelmes légkörben valósulhasson meg.

4.1.2 A testi nevelés :

A gyermek természetes testi szükségleteit elégíti ki, úgymint a fokozott mozgásigényt, friss levegőzés iránti igényt, a pihenés és egészséges táplálkozás iránti igényt.

Mozgás :

Az óvodás gyermek életeleme a mozgás. Az egészséges gyermek spontán is állandóan, élénken mozog. A mozgás a korrallal, tanulással, a gyakorlással egyre jobban fejlődik. A kisgyermek számára a változatos, dinamikus, az egész testet megmozgató gyakorlás az előnyös. A mozgás fokozott oxigénszükséglettel jár, ezért a mozgásos tevékenységeket szabad levegőn ajánlott végezni. Az udvaron és a csoportszobában is a mozgásos és pihentető tevékenységekhez elegendő teret alakítunk ki.

Fontosnak tartjuk a megfelelő, kényelmes, természetes alapanyagú, jól szellőző öltözetet a szabadban és a teremben egyaránt. A mozgásokhoz kapcsolódó gondozási feladatok elősegítik a helyes higiénés szokások kialakítását. Az óvónő feladata - a dajkával megosztva -, hogy megteremtse a feltételeket a gyermekek egészséges fejlődéshez.

A rendszeres, örömmel végzett mozgással a gyermekeket az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk, és mintát adunk a szülőknek is.

Levegőzés:

A sétákat, kirándulásokat úgy kell megszervezni, hogy a gyermekek mozgásigényének kielégítése mellett kellemes élményt biztosítsunk számukra. A séták során megfigyeljük közvetlen környezetünket /Balaton, Fenyves erdő, Bagolyvár utca stb. /és tágabb környezetünket/ Bagódomb, Keszthely, Balatonederics, Patca, Veszprém /.

A szabad levegőn való rendszeres tartózkodás növeli a szervezet ellenálló-képességét. Minden évszakban biztosítani kell a gyermekek számára a szabad levegőn való mozgást, étkezést, játékot.

A gyermekek számára környezetvédelmi tapasztalási lehetőséget biztosítunk azzal, hogy szellőztetés, séták, kirándulások alkalmával felhívjuk a figyelmüket a tiszta és szennyezett levegő különbségére.

Pihenés:

A nyugodt pihenés, alvás egyik feltétele a külső és belső ingerek megszüntetése. Nagy jelentősége van a gyermek egyéni alvásszükségletének. A folyamatos ébredést, felkelést biztosítjuk a gyermek számára. Amennyiben a gyermek hat éves korától nem igényli a délutáni pihenést, akkor márciustól lehetővé tesszük számára a csendes, nyugodt játékot. Aki pihenni vágyik, annak biztosítjuk a lefekvést. A nyugodt pihenéshez folyamatos levegőcserére van szükség. A gyermek komfortérzetét növeli a kényelmes fekhely és a pizsamára vetkőzés. A nyugodt ellazulást minden nap mesével, verssel, és kellemes, lágy zenével segítjük elő. Az óvónő jelenléte a pihenés teljes idejében elengedhetetlen, a gyermekek nem maradhatnak egyedül.

Táplálkozás :

Az egészséges táplálkozás szokásrendszerének kialakításában az óvodának kiemelt szerep jut. A gyermekek új ízekkel ismerkednek és megkedvelik ezeket.

A napi étrendet ismerik a családok, melyet szükség szerint ki tudnak egészíteni az óvónő javaslatai alapján. Az élelmezésvezető figyelembe veszi a (2.5) 3-7-éves korú gyermekek táplálkozási szükségleteit is a lehetőségek szerint.

A nyers zöldségekből, gyümölcsökből a gyerekekkel együtt készítünk frissen préselt, magas rosttartalmú gyümölcsleveket, gyümölcs és zöldségsalátákat. Az elkészítés módjának megismertetésével modellt nyújtunk egyes családok számára a korszerű táplálkozási szokások átalakulásához.

Az óvónő ismerje meg a gyermek étkezési szokásait, kedvelt ételeit és vegye figyelembe azt is, amit nem szeret. Erőltetés nélkül, eleinte kis adagokban, lassan szoktassa az új ételeket.

Óvodai rendezvények alkalmával a szülőknek is kínálunk friss zöldség- és gyümölcs ételeket, italokat.

Az eltérő étkezést igénylő gyermekek (tej, tojás, liszt érzékeny, egyéb) étkezéséhez megadjuk a segítséget, együttműködve a szülőkkel.

4.1.3 Egészségvédelem, edzés /betegségek megelőzése /:

A szabad levegőn tartózkodás növeli a gyermekek ellenálló képességét a betegségekkel szemben. Ezért minél több tevékenységet /ha az időjárás engedi / a szabadban végezzenek.

A gyermek óvodai közösségbe kerülésekor az óvodapedagógusok megismerik a gyermekek betegségeit /pl: krupp, allergia, lázgörcs, epilepszia, cukorbetegség stb./ és megismerik az ezekkel kapcsolatos tennivalókat.

A gyermek testi épségének védelme és a baleset megelőzése érdekében az őt körülvevő tárgyi környezet, eszközök, használati tárgyak feleljenek meg a követelményeknek. Az óvodapedagógusok folyamatosan figyelemmel kísérik és a javításukról, karbantartásukról gondoskodnak.

A gyermeket önmaga és társai testi épségének megóvására neveljük (konfliktuskezelés, tolerancia). Ennek ellenére előfordulhatnak a tipikus

gyermekbalesetek /zúzódás, törés /, melyek a gyermeki gondolkodás sajátosságaiból, és a szenzomotoros koordináció zavaraiából erednek. Ezek elkerülése érdekében az óvónő folyamatosan figyelemmel kíséri a gyermekek tevékenységét.

A levegő, víz, napfény együttesen segítik elő a gyermek testi edzettségét. Az udvaron tornaruhában végzett testnevelés, az udvari pancsolás, mind edző hatású. A tűző napfény kártékony hatását kerüljük: 11-15 óra között a gyermekek nem tartózkodnak napon.

4.1.4 Egészséges környezetkultúra alakítása :

Az egészséges életmódra nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a gyermekeket fejlődésükhöz szükséges, optimális környezettel vesszük körül. Fontos, hogy otthonosan érezzék magukat az óvoda helyiségeiben.

A foglalkoztató legyen világos, meleg színeivel kellemes hatást gyakoroljon a gyermekekre. A berendezési tárgyak természetes anyagokból /fa, textília/ készüljenek, és a gyermekek méreteihez igazodjanak. A különböző tevékenységekhez elkülönülést szolgáló „kuckókat” kell kialakítani. Legyen minél több zöld növény, megfelelő páratartalom, főleg a téli időszakban.

Az öltözőben minden gyermek ruhája elkülöníthető legyen.

A mosdó, WC kedvező feltételeket teremtsen a gondozási feladatok ellátásához, a helyes egészségügyi szokások kialakításához.

Az udvaron az évszaktól függően sok időt töltenek, és változatosan tevékenykednek a gyermekek. Legyen virágos és veteményes kerti rész, mozgást fejlesztő nagyméretű eszközök, homokozó. Nyugalmas, szerepjátékra alkalmas területek is kellenek a foglalkoztató termekben kedvelt kellékekkel (bábok, gyurmázás, festés eszközei stb.). Nyári, késő tavaszi és kora őszi időszakban a bejárat előtti terasz alkalmas az étkezések, és nyugodtabb tevékenységek

végzésére- rajzolás, gyurmázás, kézimunka, társasjáték, építő, konstruáló játékok. A pavilon pedig a szerepjátékoknak ad megfelelő helyet.

Sövénnyel kerítjük el udvarunkat, hogy védjük az utca porától, zajától.

Módszertani alapelvek:

- A gyermekek életkorának megfelelő, párhuzamos tevékenységek végzését lehetővé tevő optimális életritmus kialakítása a napirendben.
- Az időkeretek rugalmas alkalmazása a gyakorlatban.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése a csoportban.
- A gyermekek szükségleteinek kielégítése az egész nap folyamán (például folyadék).
- A szokás- és szabályrendszer közös alakítása a gyermekekkel.
- A kialakított szokás- és szabályrendszer betartásának figyelemmel kísérése, reális, a gyermek egyéni fejlődéséhez viszonyított fejlesztő értékelése.
- Önálló törekvések támogatása.
- A kultúrált étkezés szokásainak megismertetése, gyakoroltatása.
- Az asztalterítés technikájára, esztétikumára való odafigyelés.
- A vécéhasználat intimitásának függönnyel történő biztosítása.
- A (2,5) 3 éveseknek, illetve az egyéni szükséglet alapján a vécépapír használatában, a zsebkendő használatában segítségnyújtás.
- Elegendő mennyiségű vécépapír használatára ösztönzés.
- A WC lehúzásának igénnyé alakítása, elvégzésének figyelemmel kísérése.
- A gyermekek helyes kézmosásra, kéztörlésre szoktatása.
- A fogmosás technikájának megismertetése, mindennapos gyakorlása, az eszközök rendben tartására ösztönzés.
- A fésű használatának bemutatása, gyakoroltatása, szükség szerinti segítségnyújtás.
- A felöltözésnél, vetkőzésnél egyéni szükséglet szerinti segítségnyújtás.

- A ruhák összehajtásának, öltöző-szekrényben való rendben tartásának megismertetése, elvárása.
- A gyermekek levegőzésének biztosítása mindennap, mínusz 10 fokig.
- A délutáni pihenéshez a csoportszoba kiszellőztetése, légpárásító használata.
- Lefekvés után mesélés, majd testközeli jelenlét a gyermekek érzelmi biztonságának, nyugalmi állapotának támogatása.
- A gyermekek balesetvédelmi oktatása dokumentáltan.
- Lázas, hányós, hasmenéses gyermek elkülönítése, gondoskodás felügyeletéről, szüleinek értesítése.
- Speciális gondozó, prevenció és korrekció testi, lelki nevelési feladatok ellátása érdekében megfelelő szakemberek bevonása, együttműködésre törekvés.

Az óvodáskor végére elérendő szint (sikerkritériumok):

Szükségleteiket képesek késleltetni, önállóan kielégíteni.

Önállóan mosakodnak, törölköznek, ruhájuk ujját le és felgyűrik, begombolják.

Használják a WC-t. Vigyáznak a mosdó, WC rendjére.

Tisztálkodási eszközeiket a helyére teszik. Fogat mosnak, a fogápoló eszközöket tisztán tartják.

Hajukat szükség szerint fésülik. Zsebkendőjüket használják.

Cipőfűzőjüket befűzik és megkötik.

Segítenek fektetőik elrakásában, a foglalkoztató átrendezésében.

Önállóan tevékenykednek, de segítik társaikat és a felnőtteket.

Képesek önállóan eldönteni, hogy miből mennyit tudnak elfogyasztani. Étkezés közben kulturáltan viselkednek, helyesen használják az evőeszközöket. Igénylik az asztal esztétikus megterítését.

Ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, gondozottságára. Az udvaron sem szemetelnek. Ismerik a szelektív hulladékgyűjtés okát és gyakorlatát, maguk is tevőlegesen részt vesznek benne- papír szelektív gyűjtése. Az ajtókat csendesen nyitják és csukják. Gondosan letörlik cipőjüket. Észreveszik és megszüntetik környezetükben a rendetlenséget.

Igényükké vált a rendezettség, tisztaság, ápoltság.

Ismerik és betartják a balesetvédelmi magatartásformákat.

Szívesen mozognak a szabadban, évszaktól függetlenül. Életkoruknak megfelelően edzettek.

„A növekvő gyermek apránként, fokozatosan tanulja meg, hogy kell önmagát jobban megértetnie, s eközben fejlődik ki az a képessége, hogy másokat is megértsen és így jut el végül az emberi érintkezés mindenkit kielégítő és tartalmas formáihoz.”

Bruno Bettelheim

4.2 Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés biztosítása :

Az óvodás gyermek egyik sajátossága, hogy magatartását érzelmei vezérlik, személyiségében az érzelmek dominálnak. A korosztály számára meghatározó a gyermek és óvodapedagógus kapcsolatának minősége. Ezért fontosnak tartjuk az óvodapedagógus és a gyermek, gyermek- dajka kapcsolatában a pozitív érzelmi töltés, a pozitív attitűd megnyilvánulásait.

Célunk: A gyermek érzelmi biztonság iránti igényének kielégítése derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteli légkörben, állandó értékrend mellett. Érzelmi, indulati életének, frusztráció tűrő és tolerancia képességének fejlesztése. A különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés.

A szülőföldhöz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása, az önazonosság megőrzése, átörökítésének biztosítása. A szociális érzékenység mellett a reális *én-tudat* kialakulásának elősegítése

Feladataink:

- Megismerjük a gyermek családi háttérének érzelmi beállítottságát.
- Otthonos, derűs, szeretetteljes óvodai légkört alakítunk ki. A beszoktatást ma már inkább „befogadásnak” nevezzük.
- Támogatjuk a gyermek óvodán belüli érzelmi kapcsolatainak kialakulását, segítjük a gyermek-gyermek és a gyermek-felnőtt (óvónő, dajka) kapcsolatok elmélyítését. Páros és kiscsoportos feladathelyzeteket teremtünk, kooperatív technikákat alkalmazunk.
- Fejlesztjük a gyermek érzelmeket felismerő képességét mesén, versen, bábozáson stb. keresztül.
- Gyakorlati közeli helyzeteket teremtünk az interperszonális kapcsolatok kialakításához szükséges készségek, képességek alakulásához.
- Olyan közös élményeken alapuló közös tevékenységeket szervezünk, amelyek személyiségük fejlődését segítik elő /pl: ünnepi készülődés, ajándékkészítés egymásnak /.
- Lehetőséget biztosítunk az érzelmei kifejezésére, és erősítjük a pozitív érzelmeket, de a negatívakat is kiélheti / kulturáltan, az indulati élet kontrolljának elsajátításával /.
- Olyan szociális érzékenységű gyermekeket nevelünk, akik képesek másokkal kapcsolatot felvenni, kooperálni és kommunikálni.
- Ápoljuk a csoportok közötti kapcsolatokat.
- A társas együttélés szabályait és az egyéni viselkedési normákat megalapozzuk (1.sz.Melléklet).
- A gyermek egyéni igényeit kellő empátiával fogadjuk.

- Egyértelművé tesszük számára, hogy mit-miért tartunk helyesnek, miért utasítjuk el, mi áll távol tőlünk.
 - A viselkedési nehézségekkel, zavarokkal küzdő gyermek problémáit megértjük. A lassabban fejlődő, hátrányos helyzetben lévő gyermekek felzárkóztatását elősegítjük.
 - A tehetséges gyermekek kibontakozását támogatjuk.
 - Inkluzív szemlélettel a különbözőségek elfogadására neveljük a gyermekeket.
 - A befogadás első hetében minimum 3 napot egész nap a gyermekekkel töltünk.
- Az óvodás gyermek ÉN-központúsága fejlődési sajátossága, csak sok példa és gyakorlás következményeként lesz képes magán kívül másokkal is törődni. Az együttműködés csak bizonyos ÉN-tudattal, ÉN-képpel rendelkező gyermekkel alakítható ki. Az én-kép, én-tudat csak biztonságban, szeretetben élő gyermeknél alakul megfelelően.

EZÉRT FONTOS AZ ÓVODÁS GYERMEK FELÉ ÁRADÓ SZERETET !

4.2.1. A gyermeki magatartás: alakulása szempontjából modell értékű az *óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése*. Mintakövetésre készítetjük, visszajelzéseket adunk kapcsolataikról és tevékenységeikről. Figyelemmel kísérjük szociális megnyilvánulásait.

Meghatározó *a kortárs modell szerepe* is. Az együttműködés közben gyakorolják az alá-mellé rendelt szerepeket. Alkalom van a reális ÉN-kép kialakulására. Az együttműködés közben a gyermekek között előforduló konfliktusokba akkor avatkozunk be, ha sérelem vagy fizikai bántalmazás éri a gyermeket és ezt önmaga nem képes elhárítani. Ezzel segítjük a gyermek konfliktus megoldó és tűrő képességének alakulását.

A kiemelt figyelmet igénylő (nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb szinten álló, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, HHH és elhanyagolt, illetve kiemelkedő képességű) gyermek neveléséhez speciális szakemberek segítségét vesszük igénybe / pl: Egységes Pedagógiai Szakszolgálat-, pszichológus, logopédus, pszicho-pedagógus, EGYMI-mozgásterapeuta, stb.../.

4.2.2 .A gyermeki tevékenységek:

Életkoruknak és egyéni képességeiknek megfelelően sokféle tevékenységben vesznek részt kedvük szerint. Az óvodai élet valamennyi területén rendszeresen ismétlődő tevékenységekbe bekapcsolódnak. Az ünnepek, ünnepélyek előkészítésében és a kellemes hangulatú lebonyolításban részt vesznek. Ajándékokat készítenek különböző alkalmakra egymásnak, felnőtteknek, és elsajátítják az átadás kedves módozatait. Tervezzük a kellemes élményt ígérő eseményeket. Egymást segítik a különböző tevékenységekben. A csoportok közös mesedélutánokon vesznek részt.

A nagyok meghívják a kisebbeket jeles alkalmakra.

A fejlődés főbb jellemzői :

- Észreveszik a gyermekek, hogy kinek miben van szüksége segítségre.
- Számba veszik a csoport tagjait, érdeklődnek a hiányzók iránt, betegnek maguk készítette ajándékot küldenek.
- Figyelmesen, türelemmel hallgatják meg az óvónő és társaik közlését, kérdését.
- Konfliktusos helyzetben társaikkal egyezkednek.
- Ismerik saját képességüket, tudják értékeiket, de azt is meg tudják fogalmazni, melyek a hiányosságaik.

- A felnőttekkel - óvoda dolgozóival - tiszteletteljesen viselkednek, vigyáznak munkájuk eredményeire.
- A felnőttek kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival. A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- Ébredszik bennük a közösségi tudat, örülnek a közösen elért sikereknek.
- Érdekli őket a másik gyermek mondanivalója, tevékenysége, munkája.
- Egy-egy társuk iránt kitüntetett, baráti rokonszenvet mutatnak.
- Szavak nélkül is értik környezetük jelzéseit, érzéseit.
- Természetes szükségletükké válik a közös tevékenység.
- Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat. Éretté válnak az iskolába lépésre.

4.2.3 Módszertani alapelvek:

- Az óvodapedagógus legyen határozott, de barátságos.
- Legyen szeretetteljes, empátiás kisugárzással, odafigyeléssel rendelkezzen.
- Bízson a gyermekben.
- A közösségi élet szokásait fokozatosan tartassa be.
- Az udvariassági beszédformákat ismertettesse meg, alkalmazását kísérje figyelemmel.
- Bánásmódja igazodjon a gyermek egyéni sajátosságaihoz.
- Fokozatosan alakítsa a gyermek konfliktus tűrő és megoldó képességét.

4.3 Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása :

A gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, valamint a meglevő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységet, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetből.

Célja: A gyermek sokoldalú érzékszervi tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése és folyamatos, célirányos bővítése, és élethelyzetekben való gyakorlása.

A szerzett ismeretek között egyszerű összefüggéseket tudjon felfedezni.

Feladatai: Olyan biztonságérzetet nyújtó óvodai környezet biztosítása, ahova a gyermek örömmel, bizalommal jár. A rá ható ingerekre (tapasztalati alkalmak) csak ekkor reagál. Amennyiben fél, nem jutnak el az ingerületek az agyba -annyi, mintha nem érték volna ingerek.

A gyermek kognitív képességeinek fejlesztése:

- egyre pontosabb, valósághű *észlelése*,
- reproductív *emlékezetének* fejlődése,
- *figyelemkoncentráló* képességének fejlődése,
- valósághoz közelítő *képzeleti* működése,
- problémamegoldó *gondolkodás, alkotóképesség* fejlődése,
- alakuló fogalmi gondolkodásának fejlődése.

Valamennyi értelmi képeség fejlődését elősegítő ösztönző környezet kialakítása. Az értelmi fejlesztés szoros kapcsolatban van az anyanyelv és kommunikáció alakulásával. Az óvodai nevelőmunka kiemelten foglalkozik a következő területekkel:

- a beszédhallás fejlesztése,
- a szókincs gyarapítása,
- a szövegértés fejlesztése,
- a gyermek beszédkedvének, kifejezőkészségének fejlesztése.

A társadalmi változások tartalmi korszerűsítést várnak el tőlünk is. Felerősödött az információs társadalom által megkívánt ismeretek, készségek és képességek fejlesztésének igénye pl:

- kommunikációs képesség,
- problémafelismerő és döntési képesség,
- konfliktusok kezeléséhez szükséges készségek,
- együttműködési képesség fejlesztése.

4.3.1 A fejlődés főbb jellemzői :

- A sokoldalú érzékszervi tapasztalatok szerzése során erősen fejlődik a gyermek *megfigyelőképessége*. Eljut oda, hogy nem csapong tárgyról-tárgyra, hanem szándékosan kutató, elemző, vizsgál.
- Szándékos *emlékezetbe vésésre és felidézésre* képes. Ezt befolyásolja akarata és alakuló feladattudata. Emlékezete azonban még nem megbízható, mert időnként a képzelete erőteljesebben felszínre kerül.
- *Képzelete* sokat változik az óvodáskor végére, eljut oda, hogy képes különbséget tenni a valóság és a képzelet világa, valamint az álom között is. A játék, mese és a vizuális tevékenységek nagy hatással vannak a gyermek alkotó képzeletének alakulására.
- A gyermek állandó *megismerési törekvése* hatással van *gondolkodásának fejlődésére* - pl: analízáló, szintetizáló képessége, ok-okozati összefüggések felismerésének képessége. A játék tevékenységek során kifejtett aktivitás befolyásolja a gondolkodás fejlődését. Nagy szerepet játszik ebben a gyermek beszédképessége, mivel a fogalmi gondolkodás a fejlettebb beszédképességű gyermeknél alakul ki hamarabb.
- Amennyiben a gyermek érzékszervi tapasztalatait ismeretökké rendezi, akkor eljut oda, hogy az óvodáskor végére logikailag helyes *ítéleteket* képes alkotni és egyszerű viszonylatokban helyes *következtetéseket* tud levonni.

4.3.2. Módszertani alapelvek:

Az óvodapedagógus minél több lehetőséget biztosítson önálló megfigyelések végzésére, tapasztalatok szerzésére.

Tegye lehetővé, hogy a gyermekek a különböző jelenségeket változásukban, fejlődésükben érzékeljék.

Megfigyeléseik alapján különböző összefüggéseket önálló felismerés alapján tehessenek.

Minél több alkalommal mondhassák el a gyermekek egyéni élményeiket, tapasztalataikat.

5. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI :

A gyermek a különböző tevékenységek során más-más ismereteit, készségeit, képességeit alakítja, fejleszti.

5.1 A játék:

A legalapvetőbb gyermeki tevékenység a játék, "...királyi út nem csak a fejlődés megismerésében, hanem a fejlesztés megszépítésében is..."(Mérei). A gyermek minden egyéb tevékenységét áthatja, így a munkát és a tágon értelmezett tanulási folyamatokat is, és a társas viszonylatok rendszerében alakul.

5.1.1. Célunk:

A valódi játék kibontakoztatása a játékos jelzővel jelölt tevékenységek helyett.

A játék különleges varázssával, misztikumával, realitásával:

- a szabadság,
- a spontaneitás,
- kreativitás,

- nyitottság,
- kötetlenség elősegítése, a szabad, korlátozások nélküli játékfolyamatok kialakítása.

5.1.2 A játék általános jellemzői :

A játék a gyermek belső szükségleteire épülő, kényszer nélküli tevékenység, örömszerző forrás. A játék szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat. Elemi, pszichikus szükséglete a gyermeknek. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű, tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé. Élmény, mely közben tapasztalatokat szerez a környező világról. Általa ismeretei bővülnek.

Olyan komplex tevékenység, melyet az óvodapedagógusnak tudatosan kell felhasználnia a nevelés folyamatában, céljai eléréséhez.

A játék a valóságot tükrözi. A gyermek tapasztalatait, élményeit játssza el sajátos, gyakran átalakított formában. Kiéli szorongásait és újraéli kellemes élményeit.

A játék a gyermek személyiségének tükrözője, minden, ami a gyermek számára jelentős, megjelenik benne. A gyermek legfőbb tevékenysége, ezért a fejlesztés leghatékonyabb eszköze is egyben.

Játék közben fejlődnek készségei, képességei, különösen beszéd és kommunikációs készsége, fantáziája, mozgáskészsége, érzelmei, értelmi és szociális (szokásalakító) funkciói.

A képességek többségükben saját útjukon fejlődnek, de a játékban születnek, induláskor sokáig a játékban erősödnek, és csak lassan önállósulnak.

A játék a legjobb diagnosztikai eszköz, mind pedagógiai, mind pszichológiai értelemben. Jelzi a mindenkori érettség szintjét. Megfigyeléskor szinte mindent megtudunk a gyermekről.

A kisgyermeket a játékra elemi belső feszültség készíteti, amely elsődlegesen fiziológiai-pszichikai éréséből fakad. Szükséglet tehát, melynek zavartalanul minden nap ki kell elégülnie.

5.1.3 A tapasztalatszerzés irányítása, az élmény szerepe a játékban :

A játék témája és tartalma a gyermek valóságról szerzett tapasztalataitól, ismereteitől függ. Az óvodapedagógusok ismerik azokat a lehetőségeket, melyeket helyi környezetünk adottságai biztosítani tudnak. Arra törekszünk, hogy a tapasztalatszerzési alkalmak cselekvéshez kapcsolódjanak, és pozitív érzelmeket váltsanak ki a gyermekből.

A közösen átélt tapasztalatszerzési lehetőségekből minden gyermek játékában más élmény tükröződik vissza, korábbi élményei, tapasztalatai is befolyásolják. Ezért fontos megismerni az óvodán kívül szerzett tapasztalatait is, mert ezek jelentkeznek óvodai játékában.

A játékban a gyermekek negatív tapasztalatai és érzelmei is jelen vannak. Lehetővé kell tennünk, hogy ezeket játékában levezesse, miközben az óvónő biztonságérzetet nyújt számára.

Élményszerzési lehetőségek környezetünkben :

A posta, élelmiszerboltok, zöldségbolt, piac, orvosi rendelők, gyógyszertár, vasútállomás, hajóállomás, vitorláskikötő, iskola, könyvtár, múzeumok, fazekas műhelyek, Balaton, erdő /ahova gyalog vagy kerékpárral lehet menni a szülőkkel együtt is/.

Szüret, kukoricaszedés, dióverés, almaszedés, ill. kerti ültetések, vetések, munkálatok.

Háziállatok megtekintése, etetése a gazdáknál.

Régi kézműves szakmákat ismerők meghívása az óvodába.

Kirándulások az 5-6-7 éveseknek: hajókirándulás, színházlátogatás Siófokon, állatkert Veszprémben, Balatonedericsen, Patcán állatfarmok.

5.1.4 A gyermeki tevékenységek :

- A gyermekek az óvodába lépéstől folyamatosan játszanak. Megismerik az eszközöket, megjegyzik helyüket.
- A gyakorló játékban mozgást, cselekvést ismételgetnek a gyermekek, közben ismerkednek az eszközök, anyagok, tárgyak tulajdonságaival, egymáshoz való viszonyaikkal.
- A játékos mozgást azonos szabályok szerint ismételgetik. Szívesen rakosgatnak különböző tárgyakat saját elgondolásuk, szabályaik szerint.
Szimbolikus játékokat kezdeményeznek, amelyek egyszerű cselekvéseket és kapcsolatokat fejeznek ki.
- 4-5 éves korban mozgásuk, értelmi és érzelmi fejlődésük alapján képesek környezetük jelenségeit játékukban újraalkotni.
- 5-6-7 éves korban megfelelő tapasztalatok és élmények birtokában önállóak a játékok megtervezésében, a szerepek kiválasztásában, az eszközök megválasztásában, a szabályok betartásában.
- A szimbolikus játékhoz egyszerűbb eszközöket barkácsolnak, használják az egyszerűbb szerszámokat.
- Kockákból, konstrukciós játékokból, alkatrészekből, különböző anyagokból játékszereket, egyéb építményeket hoznak létre.
- A szimbolikus játék kiegészítéséhez meghatározott céllal konstruálnak.
- Szabályjátékokat, versenyjátékokat kezdetben az óvónő, később saját maguk kezdeményezésére játsszák, a szabályokat betartják.
- Szívesen kezdeményeznek és kapcsolódnak be különböző értelemfejlesztő játékokba.

5.1.5 A fejlődés főbb jellemzői, (sikerkritériumok):

- **A gyermekek** képesek elmélyülten, több napon keresztül egy azon játéktémában együttesen részt venni.
- Játékukban dominánsan jelentkezik a szimbolikus játék.
- Az ismert meséket többször dramatizálják, bábozzák.
- Bonyolult építményeket képesek létrehozni.
- Élvezik a szabályjátékokat, képesek a normák betartására.
- Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által hangsúlyozott viselkedési szabályok.
- Interakciójuk gazdag, kulturált és érthető.

5.1.6 Módszertani alapelvek:

- A játékhoz szükséges *feltételek*: nyugodt, derűs csoportléggör, elegendő idő, elkülönülésre és közös tevékenységekre alkalmas helyek, fejlesztést szolgáló eszközök, játékszerek és élményszerzési lehetőségek biztosítása a mozgásos játékhoz, gyakorló játékhoz, szimbolikus játékhoz, az építő, konstruáló játékhoz, barkácsoláshoz, szabályjátékokhoz, a dramatikus játékokhoz és a bábozáshoz.
- A gyermeki *játékszabadság* biztosítása.
- Az óvónő feltételteremtő, szükség és igény szerinti együttjátészó, *indirekt, támogató, serkentő, ösztönző részvétele* a játékban.
- A gyermeki érzelmek, indulatok helyes kezelése.
- A fejlődés egyéni sajátosságainak tiszteletben tartása.
- A játéknak, mint a személyiségformálás kisgyermekkori legfőbb eszközének tudatos felhasználása a fejlesztésben.
- A játék során a gyermekek tudatos megfigyelése, információgyűjtés. A megfigyelésekről feljegyzések készítése, elemzése, feladatok meghatározása. A megfigyelésekről a szülők tájékoztatása.

- *Játékdélutánok* szervezése - lehetőség a gyermek és szülő közös tevékenységére: az óvodában használt fejlesztő játékokkal való ismerkedés, játékkészítés.

5.2 Munka jellegű tevékenységek:

Az óvodáskorú gyermek számára örömmel végzett aktív tevékenység a munka, amely a személyiségfejlesztés fontos eszköze. A játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutat. A játék és a munka között indítékában van csak különbség: a játékban a spontán végzett tevékenység a fontos, míg a munkában az elérendő cél a lényeges. A munkavégzés külső irányítással folyik, de a gyermektől belső fegyelmet, kötelességvállalást is igényel.

A gyermeket nagyfokú utánzási hajlama és önállósági törekvései motiválják. Ezért nagyon lényeges az óvónő példaadása: együtt a gyermekekkel, segíteni, értékelni, dicsérni, buzdítani őket.

5.2.1 A munkavégzés célja:

A gyermek készségeinek és képességeinek fejlesztése munka jellegű tevékenységek gyakorlásán keresztül. Olyan személyiségjegyek, attitűdök, képességek, készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek a csoportért végzett tevékenységeket segítik elő (pl: kötelesség tudat, kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság, igényesség, más munkájának a megbecsülése stb.). A csoportért végzett tevékenység elősegíti a társas kapcsolatok alakulását is.

A munkavégzés feladatai:

A gyermek ismerje meg és gyakorolja be önmaga kiszolgálásához szükséges tevékenységeket. Sajátítsa el a legszükségesebb szerszámok, eszközök célszerű használatát.

Kapjon mennél több és sokoldalúbb megbízatást, melynek teljesítésével a társai és saját életét kellemesebbé teszi. Fokozatosan fejlődjenek ki azok a képességei, melyekkel környezetét esztétikusabbá tudja tenni, és rendjét megőrzi.

Az önkiszolgálás során kialakult készségeit hasznosítsa társai kiszolgálásában, a naposi tevékenységek során is- segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, alkalmi megbízatások vállalása.

A környezetünkben található növények /otthoni állatok / gondozásában vegyenek részt.

5.2.2 A munka alapvető feltételei:

Megfelelő munkaeszközök:

Célszerű, a gyermekek méretéhez igazodó, balesetmentes eszközöket szerzünk be és használunk a különböző tevékenységekhez.

Elegendő munkalehetőség biztosítása:

Az óvónő tartalmilag gazdag, változatos feladatokat biztosít a gyermekeknek, melyeket egészségük károsodása nélkül elvégezhetnek. Semmit nem végez el a felnőtt, amit már a gyermek képes megtenni.

Megfelelő hely biztosítása:

Előre kijelölt, előkészített helyen végzik a munkatevékenységeket, az eszközöket hozzáférhető helyen tároljuk.

Légkör: Nyugodt, békés hangulatban, önállóan tevékenykedjenek, de legyen lehetőségük egymástól, vagy a felnőttől segítséget kérni.

Az idő: olyan mértékű legyen, amennyire a gyermeknek szüksége van egyéni képességei szerint.

5.2.3. A fejlesztés tartalma és formái :

Az *önkiszolgálást* az egészséges életmódnál dolgoztuk ki.

A naposság: négy éves kor után vezetjük be, mivel a gyermekek ekkor érik el az elvégzéséhez szükséges fejlettségi szintet. Lényeges a *fokozatosság* betartása minden új munkafogás begyakorlásakor.

A naposság feladattudatot feltételez, és figyelem összpontosítást igényel.

Alkalomszerű munkák és megbízatások: A napi tevékenységek során, a környezet rendben tartása, az óvónőnek -egymásnak-kisebbeknek segítség során, vagy ajándékok készítésekor van lehetőség alkalomszerű megbízatásokra. A helyzeteket ki kell használni, mivel sokféle egyéni nevelési lehetőség rejlik benne.

Környezetgondozás, növény és állatgondozás: A környezet kialakítása a munkatevékenységgel szorosan összefüggő feladatokat tartalmaz. A környezet ismeretén, szeretetén, megbecsülésén, rendben tartásán alapszik. A természeti és társadalmi környezet, az élővilág iránti nagyfokú tisztelet, helyes érzelmi viszonyulás kialakítására nevel.

Fontos, hogy a gyermekek védjék az élő környezetet, ne rongálják, hanem gondozzák az élővilágot és gondoskodjanak az életfeltételek biztosításáról. A teremben és a kertben az évszakoknak megfelelően végezhető tevékenységek (pl: csíráztatás, rügyeztetés, kertgondozás, levelek összegyűjtése, hó söprés, stb). Az élősarok gondozása folyamatos.

Az állatgondozást a szülőkkel egyeztetve, otthoni környezetben figyeljük meg közösen, de a madarakat az óvoda udvarán etetik téli időszakban. A csoportszobában terráriumot rendezhetnek be, ahol megfigyelhetik az állat fejlődését és gondozzák folyamatosan.

5.2.4 A fejlődés főbb jellemzői, sikerkritériumok :

- A naposok önállóan felteszik az asztalterítőket, előveszik és kiosztják az étkezéshez szükséges eszközöket, és esztétikusan elrendezik az asztalon.
- Étkezés után leszedik az asztalt, a terítőt összehajtják, és a helyére teszik. Helyre viszik a mosogatásra nem kerülő eszközöket.
- Összesöprik a morzsákat, feltörlik az asztalok környékét.
- Játékelrakás után - ha szükséges - esztétikusan elrendezik a játékokat, tárgyakat. Az udvari játékok elrakását is figyelemmel kísérik.
- A foglalkozási eszközök kiosztásában önállóan részt vesznek, majd a megjelölt helyre visszateszik azokat.
- A csoportszobát és környezetüket díszítik, rendjét fenntartják, átrendezik közös megbeszélés alapján. Részt vesznek a játékszerek tisztításában.
- A társaikkal közösen meghatározott időközökben nagytakarítást végeznek a játéksarokban.
- A gyermekek a munkát örömmel és nagy önállósággal végzik. Az örömet a másokért végzett tevékenység szokásrendszerének kialakítása váltja ki.
- Ősszel folyamatosan söprik a faleveleket, télen részt vesznek a hó eltakarításában. Tavasszal veteményeznek, palántáznak a kiskertben, melyet nyáron is gondoznak.
- A növények gondozása során önállóan állapítják meg az elvégzendő műveletek sorrendjét. Az állatok gondozásába az óvónő irányítása és felügyelete mellett kapcsolódnak be.
- Felelősséget éreznek a gondozásra felvállalt növények és állatok életéért, fejlődéséért.

5.2.5 Módszertani alapelvek:

- Az óvónő segítőkész legyen, és együtt tevékenykedjen a gyermekekkel.
- A gyermekek között lévő egyéni különbségeket vegye figyelembe.

- Elegendő időt biztosítson a munka elvégzésére. A munka értékteremtő tevékenységét ismertesse el.
- A feladatadásban a fokozatosság elvének betartása érvényesüljön.
- Nevelje a gyerekeket arra, hogy egymás és a felnőttek munkáját becsüljék meg.
- Erősödjön feladattudatuk, feladattartásuk, felelősségérzetük.
- Alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk.
- Az óvónő pontosan értesse meg a gyerekekkel, mit vár el tőlük, alakuljon ki összpontosítási képességük, munkaszervezési készségük.
- Az óvónő folyamatos, konkrét, reális értékeléssel segítse a gyermeket.

5.3 A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ T A N U L Á S :

A nevelési folyamat egésze, azaz valamennyi pillanata alkalmas arra, hogy erőltetés nélkül, részben utánzás útján, spontán és szervezett módon tanuljanak a gyermekek, miközben fejlődik teljes személyiségük. Formájában és módszereiben még mindig nagyrészt eltér az iskolában látottaktól.

Nem szűkül le az ismeretszerzésre, hanem az egész óvodai nap folyamán adódó természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Célunk:

A gyermekek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Környezetükből érzékszerveiken keresztül jussanak tapasztalatokhoz, és sokoldalú cselekvésen és cselekedtetésen keresztül erősödjenek attitűdjeik, fejlődjenek készségeik, képességeik.

Az ismeretlen iránti érdeklődési kedv fenntartása, a tanulni vágyás megalapozása.

A gyermek a világot komplex módon érzékeli és éli meg, ezért a tanulás során ebből indulunk ki.

Alapelveink:

Az ALAPOSSÁG ELVE vezérel bennünket. A tanulási folyamatban a „kevesebbet”, de azt alaposan, több oldalról megközelítve kívánjuk közvetíteni a gyermekek felé.

A másik lényeges a MOZGÁS, JÁTÉK, JÁTÉKOSSÁG ELVE, amely a tanulási folyamatban is érvényesül. A tanulásban örömmel és önként vegyenek részt, általában ezen elvek alapján.

Feladataink:

Az óvodapedagógus feladatai:

Tanulást támogató környezet megteremtésével a gyermekek előzetes élményeinek, tapasztalatainak, ismereteinek felhasználása, rendezése.

A gyermekek megismerési vágyának, önkéntelen figyelmének, kíváncsiságának, érdeklődésének kielégítése.

A tanuláshoz szükséges beállítódás, feladattudat, magatartásmód és viselkedési szokások fejlesztése.

Változatos, a gyermekek cselekvő aktivitására épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Spontán, játékos helyzetek kihasználása.

A gyermeki kérdésekre épülő ismeretadás lehetőségének kihasználása.

Tervezett játékokkal és tevékenységekkel felkészülés a mindennapos feladatokra.

Gyakorlati problémamegoldásra ösztönző helyzetek megteremtése.

Az egyéni fejlődési, érési ütem figyelembevétele a tevékenység felkínálása során.

Személyre szabottan, fejlesztő, pozitív értékeléssel segíteni a gyermek személyiségének kibontakozását.

Értelmi képességeik (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás), kulcskompetenciáik fejlesztése.

A kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekek felismerése és fejlesztése. A tehetség és megjelenési formájának felismerése. A gyermek segítése a továbbfejlődésben, speciális szükségleteinek kielégítése. A szülő segítése a nevelésében.

Részképesség- lemaradás, ill. egyéb potenciális tanulási zavar időbeni kiszűrése fejlesztőpedagógus segítségével, jelzés megfelelő szakembernek és az óvodavezetőnek.

A fejlesztőpedagógus feladatai:

Az óvónők jelzése alapján a korrekciós fejlesztést igénylő gyermekek megfigyelése, képességeik felmérése.

A megfigyelések és mérések értékelése.

A kapott eredmények alapján egyéni fejlesztőprogramok kidolgozása, koordinálása a csoportos óvónőkkel, szakszolgálat munkatársaival.

Konkrétan: A saját csoportjában végzett óvodapedagógusi feladatokon túl-

- Fejlesztő pedagógusként heti egy napon fejleszt a gyermekeket.
- Tervezi, szervezi, irányítja fejlesztő pedagógiai munkát.
- A fejlesztésen résztvevő gyerekek óvónőivel megbeszéli a nevelési, fejlesztési szituációkat.
- Megválasztja a fejlesztési módszereket, megtervezi a következő időszak feladatait.
- Szakmai műveltségét folyamatosan fejleszti.

- Megismeri a fejlesztésben részesülő gyermekek családi hátterét, nevelői kapcsolatot tart az egyes szülőkkel a gyermek fejlődése érdekében.
- Folyamatosan figyelemmel kíséri a gyermek egyéni fejlődését és rendszeres tájékoztatást ad erről a szülőknek /szóbeli, negyedévente, illetve érdeklődésükre /.
- Folyamatos kapcsolatot tart az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat szakembereivel.
- Munkájában érvényesíti a tehetséggondozást, felzárkóztatást, másság elfogadását.
- Naprakészen vezeti a fejlesztési munkájához kapcsolódó dokumentumokat.
- Fejlesztőmunkájához használja az óvoda szemléltető eszközeit, óvja azok állagát és maga is készít eszközöket.
- Takarékosan, a valódi szükségletnek megfelelően bánik az eszközökkel, felszerelésekkel.
- Évente két alkalommal (fél évkor és év végén) írásban beszámol munkájáról.

5.3.1 A tanulás lehetséges formái :

- az utánzásos, minta és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás /szokások alakítása /,
- spontán játékos tapasztalatszerzés,
- játékos, cselekvéses tanulás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- a gyakorlati probléma és feladatmegoldás,
- az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységeken megvalósuló tanulás, melynek formái: kötött és kötetlen.

A szervezett tanulás kötött és kötetlen formáiban egyaránt érvényesül a nevelői céltudatosság, tervszerűség és a pedagógiai önállóság.

A kötetlenség a gyermekek önkéntes részvételét jelenti a tevékenységekben. A nap bármely szakában szerveződhet.

A kötött tevékenység nem csak a gyermek belső szándékától, hanem az óvónő által kitűzött feladattól is függ. Mindkét tevékenységi forma oldott, játékos, élményszerű legyen, és minél több esetben a természetes környezetben történjen.

Az óvodapedagógus felelősen dönti el, hogy az adott témák közül kötött, vagy kötetlen tevékenységi formát választ.

Kialakult munkaformák :

- egyéni,
- páros,
- mikro csoportos,
- frontális
- kooperatív formák.

A tanulás során használt eszközök kiválasztásánál arra törekszünk, hogy a gyermekek érdeklődését felkeltsék, aktivitását segítsék, a gondolkodási műveletek alkalmazásával ösztönözzenek a feladatban rejlő problémák felismerésére és kreatív megoldására.

A gyermek a világot komplex hatásokon keresztül érzékeli, észleli. Ezért a szervezett tanulás során is komplex tevékenységek rendszerét alkalmazzuk.

5.3.2 A komplex műveltségi területek :

1. Külső világ tevékeny megismerése: környezet megismerésére és védelmére nevelés, matematika
2. Mozgás, testnevelés.
3. Esztétikai nevelés : ének, zene, énekes játék, gyermektánc
verselés, mesélés
rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

5.3.3 A hetirend:

A hetirend a folyamatosságot, rendszerességet segíti elő a csoportokban, vagyis a gyermekek életének észrevétlen szabályozója.

A hetirendben a műveltségi területeket az egyes napokhoz rendeltük. Így a hét minden napja a csoportokban nevet kap: mozgásos, külső világ tevékeny megismerése és esztétikai napok.

Ezek az elnevezések a kötött tanulást jelzik / kivéve a kiscsoportot, ahol a testnevelésen kívül minden ismeretszerzés kötetlen/.

A kötött tanuláshoz kapcsolódó kötetlen tanulási területek lehetővé teszik, hogy egy-egy témát különböző oldalról közelítsünk meg. Így alakul szerves egésszé a gyermekek ismereteiben.

3-4- évesek:		
mindennapos testnevelés	heti : 4 nap	kötelező
teljes kötetlenség, kivéve mozgás- testnevelés	heti : 1 nap	kötött
esztétikai nevelés:	heti : 3 nap	
ének, zenei	heti : 2 nap	kötetlen
vers, mesei	heti : 2 nap	kötetlen
rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	heti : 2 nap	kötetlen
külső világ tevékeny megismerése	heti : 2 nap	
környezetismeret, matematika	heti: 2 nap	kötetlen
4-5- évesek:		
mindennapos testnevelés	heti: 4 nap	kötelező
mozgás- testnevelés	heti : 1 nap	kötött
esztétikai nevelés	heti : 3 nap	kötött
ének, zenei	heti : 2 nap	1 kötött 1 kötetlen
vers, mesei	heti : 2 nap	1 kötött 1 kötetlen
rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	heti : 2 nap	1 kötött 1 kötetlen
külső világ tevékeny megismerése	heti : 2 nap	
környezetismeret, matematika	heti : 2 nap	1 kötött 1 kötetlen
5-6-7 évesek:		
mindennapos testnevelés	heti : 4 nap	kötelező
mozgás - testnevelés	heti : 2 nap	kötött
esztétikai nevelés	heti : 3 nap	kötött
ének, zenei	heti : 3 nap	1 kötött 2 kötetlen
vers. mesei	heti : 2 nap	1 kötött 1 kötetlen
rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	heti : 3 nap	1 kötött 2 kötetlen
külső világ tevékeny megismerése	heti : 3 nap	
környezetismeret, matematika		1 kötött 2 kötetlen

A pihenés előtti mese, versmondás, zenehallgatás jelen van mind a három korosztálynál naponta. Az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek ezeken felül történnek.

5.3.4 A FEJLESZTÉS TARTALMI ESZKÖZEI

5.3.4.1. Anyanyelvi nevelés, kommunikáció:

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat- beszélő környezet, helyes minta és szabályközvetítés.

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Az anyanyelv használata szerves része az óvodai élet minden mozzanatának, a nevelés egész folyamatának. A nap minden pillanatában jelen van.

Az anyanyelvet a gyermek a családban sajátítja el. A család műveltségének, szociális helyzetének megfelelő értékesebb vagy hiányosabb nyelvhasználati mintát a gyermek tükrözi.

Az óvodai nevelés lehetőséget biztosít az anyanyelvi tudás különbségeinek mérséklésére.

Az anyanyelvi nevelés magába foglalja a nyelvi (verbális) és a (nem verbális) kommunikációt.

A kommunikáció többet jelent, mint beszédkésztséget. A gyermek környezetével érintkezését, ennek külső megjelenési formáját (gesztus, udvariassági formák) is tartalmazza. A mimika, tekintet, térközszabályozás, hangszín a nyelvi kifejezést megerősíti, vagy ellent is mondhatnak azoknak.

A kommunikáció kifejezési eszközeivel is meg kell ismerkednie a gyermeknek, és alkalmazását el kell sajátítania.

Célunk:

Az érthető, kifejező anyanyelvi szókincs és nyelvtanilag helyes beszéd készségének kialakítása. A családi nevelés kiegészítése és/vagy pótlása. A közvetlen, nyílt beszélőkedv, kapcsolatfelvétel, gondolatcsere kialakítása a beszélgető partnerrel.

Feladatok:

Az óvónő modell szerepéből adódó feladatok:

A beszédmódja utánzásra méltó, jó példa legyen. Kommunikatív viselkedését szeretetteljes beszédkezdeményezés jellemezze.

A gyermeket egyenrangú partnernek tekintse, kölcsönös őszinteség jellemezze kapcsolatukat.

Az óvónő és gyermek kapcsolatából adódó feladatok:

Lényeges a gyermek anyanyelvi és kommunikációs készségének megismerése és felmérése évente két alkalommal (október és április hónapban).

Megfigyelési szempont lehet: beszédhallás megfigyelése, - beszéd értés megfigyelése, - mondszerkesztés fejlődése, - artikuláció alakulása - összefüggő beszéd fejlődése, - élőbeszédet kísérő gesztusok használata - társakkal és felnőttekkel folytatott párbeszéd fejlődése.

A környezettel való érintkezés szabályainak elsajátításából következő feladatok:

A helyes viselkedés, együttélés szabályait el kell sajátítani a gyermeknek. Ez megkönnyíti beilleszkedését környezetébe, biztonságot és tartást ad fellépésének.

A megszólítás, a felnőtthez intézett kérdés vagy kérés szükségessé teszi az udvariassági nyelv használatát, a szokások elsajátítását. (1. sz. Melléklet)

Elutasítjuk a durva, goromba magatartást, verekedést, trágár kifejezések használatát.

Az anyanyelvi nevelés tervezése:

A terv készítésénél figyelembe kell venni:

- Milyen új fogalmakat, kifejezéseket szeretnénk megismertetni.
- Milyen változatos szöveggörnyezetbe illesztjük az új szavakat.
- Az anyanyelvi játékokból melyeket tudjuk a nap folyamán beilleszteni a különböző tevékenységekbe, játékba és melyeket szervezett keretekbe tervezzük meg.

A fejlődés főbb jellemzői (sikerkritériumok):

Érthetően, folyamatosan kommunikálnak, beszélnek: gondolataikat, érzelmeiket mások számára érthető formában, életkoruknak megfelelő tempóban és hangsúllyal tudják kifejezni. Minden szófajt használnak, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkotnak. Aktívan használják szókincsüket. Elbeszélésük folyamatos, de még nem követik a történet logikai, időbeli sorrendjét.

Többnyire végighallgatják a másik megnyilatkozását, saját kérdésüket, válaszukat ahhoz igazítják.

Tisztán ejtik a magán-és mássalhangzókat - lehetnek a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések. Amennyiben 5 éves korban nem beszélnek

tisztán, szakember (logopédus) foglalkozik velük, aki az iskolakezdésig korrigálni tudja a problémát.

„ A környező világ iránti érdeklődés velünk születik. Születésünk pillanatától egy bonyolult és elkápráztató világ felfedezői vagyunk.”

(Gerald Durrell)

5.3.4.2 A külső világ tevékeny megismerése:

A külső világon, környezeten értjük egyrészt a külső természeti környezetet (természet, víz, levegő, talaj, növények, állatok), másrészt a külső, ember alkotta, épített környezetet (épületek, a tárgykultúra, műemlékvédelem, a téralkotás, az eszközök és anyagok ökológiája, környezetbarát szokások, hulladékkezelés, emberi kapcsolatok, falusi környezet).

Meggyőződésünk, hogy a gyermeknek a környezetében való biztonságos tájékozódása, eligazodása az egyik legfontosabb feladata, fejlettségének fontos mutatója.

A jól átgondolt cselekvéseket már az óvodás gyermekkel meg kell kezdeni, ha eredményt akarunk elérni.

Célunk:

A gyermekeknek lehetőséget nyújtani, hogy az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből aktivitásuk és érdeklődésük során minél több tapasztalatot gyűjtsenek.

Olyan környezetbarát szokásokra és viselkedésformákra neveljük őket, amelyekkel az élőlények és környezetük szeretetére és védelmére neveljük.

Feladatok:

- A gyermekek a környező világot közvetlen megfigyelések és cselekvések közben ismerjék meg.
- A természet szeretetére nevelünk saját példamutató magatartásunkon keresztül.
- A tanulásuk középpontjában a tapasztalás, felfedezés és cselekvés álljon, érzékszerveiken keresztül ismerjék meg a természetet. Vegyék észre, hogy a természetben minden összefügg egymással.
- Tapasztalatszerzésre a valódi környezetben biztosítunk lehetőséget. Értékeit, szépségeit figyeljék meg, és új ismeretekhez jussanak a természetben végbemenő folyamatokról, összefüggésekről.
- Megismertetjük a szülőföld, az ott élő emberek, a településünk hagyományai, a néphagyományok, szokások, családi és tárgyi kultúra értékeit, hogy a gyermekek megtanulják ezek szeretetét, védelmét is.
- Az ismereteket, melyeket egyéni és csoportos tapasztalatok útján szereztek, rendszerbe foglaljuk.
- Komplex foglalkozások keretében ismertetjük meg a társadalmi folyamatokat, a közvetlen társadalmi környezetben (pl: vásárlás, közlekedés).
- A szokások, a társadalomba való beilleszkedéshez szükséges magatartási normák elsajátítását segítjük elő játékosan, a gyermek igényeinek és érdeklődésének megfelelően.
- Együttműködünk a szülőkkel a természet megszerettetésében, megóvásában, a helyes társadalmi magatartási formák kialakításában.
- Elősegítjük a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

A gyermekek:

- vegyenek részt aktívan a lakóhelyük értékeinek megőrzésében, védésében,
- alakuljon pozitív érzelmi viszonyuk a természeti- emberi- tárgyi környezethez, ami körülveszi őket,
- végezzenek folyamatos megfigyeléseket, szerezzenek tapasztalatokat az évszakokról, színekről, időjárásról, környezetben élő állatokról, növényekről stb.
- szerezzenek sokirányú tapasztalatot szűkebb, tágabb környezetük formai, mennyiségi, téri viszonyairól,
- mindezen közben fejlődjenek értelmi erőik.

A külső világ tevékeny megismerésének két nagy részterülete:

- 1./ A természeti, társadalmi környezet megismerése, alakítása, védelme.
- 2./ A környezetünk mennyiségi és formai viszonyai .

A természeti és társadalmi környezet:

A gyermek ismereteit és tapasztalatait cselekvés közben szerzi meg, így jön rá sok összefüggésre. Felfedez, megtanul látni, gyönyörködni, érzelmileg is kötődni környezetéhez.

Ezért óvodánkban minden korosztály részére készítettünk egy „CSELEKVÉSI TABLÓ”-t (2.sz.Melléklet), melyben kidolgoztuk egész nevelési évre azokat a cselekvési lehetőségeket, melyeket környezetünkben biztosítani tudunk.

Az óvodapedagógus mindent természetes környezetben, helyszínen, élőben figyeltessen, és tapasztaltasson meg a gyermekkel.

A megszerzett ismeretek, tapasztalatok segítsék elő a gyermek korának megfelelő biztonságos eligazodását a világban. Közben alakuljon egymás közötti társas kapcsolatuk, fejlődjön nyelvi kifejező készségük.

A gyermek tevékenységei:

Folyamatosan megfigyelik a természetben végbemenő változásokat, jelenségeket.

Tapasztalatokat gyűjtenek arról, hogy a természeti változások hogyan hatnak az emberre, növényekre, állatokra.

Gyakorolják a mindennapi élet egyszerű tevékenységeit.

Különbéle érzékeléssel ismereteket szereznek a természet szín, - forma, - méret gazdagságáról.

A játékos tapasztalatokon keresztül ismeretek birtokába jutnak, és a szerzett tapasztalatokat, ismereteket alkalmazzák, biztonságosan eligazodnak környezetükben.

A környezetünk matematikai összefüggései:

Célunk:

A környező világ mennyiségi, formai, kiterjedésseli összefüggéseinek felfedeztetése, játékos tapasztalatokon keresztül. A természet a „matematika nyelvén” szól. A környező valóság a természet törvényszerűségeinek, ok-okozati összefüggéseinek megismerése érdekli a gyermeket. Ha azt akarjuk, hogy felnőttként aktív részese legyen környezete jó irányú formálásának, vagy a matematikai szituációk iránt érdeklődő legyen, ehhez a probléma megoldó gondolkodását alakítanunk, fejlesztenünk kell.

Az óvónő feladata:

- Kísérje figyelemmel a gyermekek érdeklődését, és természetes élethelyzetekben tegye lehetővé számukra matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését, hogy azokat tevékenységeikben alkalmazzák is.

- Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat-és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak kialakítására.
- Segítse elő a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárskapcsolatokban és a környezet alakításában.
- Helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.
- A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékba építetten lehet eredményesen megvalósítani.
- 3-4 éves korban is kapjanak a gyermekek matematikai ismereteket indirekt módon, játékaikba, mindennapi tevékenységeikbe beépítve.
- 4-5, 6-7 évesen sokféle cselekvéssel, minden érzékszervüket megmozgatva juttatjuk őket matematikai ismeretekhez, tapasztalatokhoz.
- Általában mikro-csoportokban, párosával, kooperatív tevékenységekkel, játszva oldanak meg feladatokat. Így van módjuk arra, hogy saját maguk gyűjtsenek tapasztalatokat a cselekvések során. A páros és mikro-csoportos, kooperatív tevékenységek alkalmával, az óvónő differenciáltan is tevékenykedhet a gyermekkel.
- Célkitűzésünk, hogy minden egészséges gyermek elsajátítsa a korának megfelelő ismereteket. Ez akkor eredményes, ha nem kötött formában, kényszer hatására teszik, hanem játékosan, aktív cselekvőként.

A gyermek tevékenységei:

Természetes helyzetekben manipulálnak, rakosgatnak, játékos tevékenységek során észreveszik az azonosságokat, különbözőségeket.

Összehasonlítanak, mérnek, számlálnak, megismerkednek az életben jelenlevő állandóságokkal.

A természetben fellelt, összegyűjtött tárgyakat megadott szempont szerint összehasonlítják, szétválogatják, sorba rendezik.

Eligazodnak környezetükben, gyakorolják a térbeli tájékozódást szabad térben és síkban.

Munkalapokon feladatokat végeznek.

A várható fejlődés jellemzői (sikerkritériumok):

A gyermekek elemi ismeretekkel rendelkeznek önmagukról és környezetükről. Tudják nevüket, lakcímüket, szüleik foglalkozását.

Tudják óvodájuk, csoportjuk nevét.

Különbséget tudnak tenni az évszakok között. Felismerik a napszakokat.

Felismerik a közlekedési eszközöket, ismerik, gyakorolják és alkalmazzák a gyalogos közlekedés szabályait.

Ismerik szűkebb lakóhelyüket, a környezetükben élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét.

Felismerik a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartásformák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, óvásához szükségesek.

Elemi mennyiségi ismeretekkel rendelkeznek- számfogalmuk a 10-es számkörben mozog.

Logikus gondolkodásuk, logikus következtetések életkoruknak megfelelőek.

Ismerik az irányokat, és helyesen értelmezik feladatvégzés során.

Problémamegoldó készségük jó.

Képesek halmazokat összehasonlítani, tulajdonság szerint szétválogatni.

Képesek részekből egészet kirakni.

Az alapvető formákat felismerik, azonosítják.

Helyesen használják a névutókat.

Felismerik a sorba rendezés logikáját, képesek folytatni.

Van tapasztalatuk a tükörképről, szimmetriáról.

Azonosságokat, különbségeket képesek felismerni és megfogalmazni.

Módszertani alapelvek:

- A megfigyelések mindig természetes környezetben és a természetben történjenek.
- Olyan téma feldolgozását tervezzük, amelyhez folyamatos élményt tudunk nyújtani.
- Biztosítjuk a természeti és társadalmi témák sokoldalú megközelítését.
- Differenciálunk feladatvégzések közben a gyermekek képességei és eltérő fejlődési ütemének megfelelően.
- Nyitott feladatadással, problémaszituációk felállításával fejlesztjük a gyermekek gondolkodását, döntési képességét, folyamatos szóbeli kifejezőkészségét.

5.3.4.3 A mozgás, testnevelés

Az óvodába kerülő egészséges gyermek szeret mozogni. Idegrendszerében az ingerületi folyamatok túlsúlyban vannak, ennek következménye a kisgyermek nagyfokú mozgásigénye.

Motorikus tevékenységei során sokat izeg-mozog, játszik, jár, fut, mászik, és ezek a mozgások fejlesztik csont és izomrendszer működésének összerendezettségét.

A torna, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermek természetes mozgását, (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás.) A testi mozgásos képességeit, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés. Hozzájárulnak a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához. A mozgás kedvezően befolyásolja a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró képességét, és az egyes szervek teljesítő képességét.

A mozgásfejlesztés jóval többet jelent az úgynevezett testnevelésnél: a gyermeki személyiség alakulásának is igen fontos eszköze.

Óvodánkban a (2,5) 3-4 és a 4-5 éves korosztálynak heti egy mozgásos napot, az 5-6-7-éveseknek heti két mozgásos napot szervezünk.

A mozgásfejlesztés célja:

a természetes mozgáskedv fenntartása, a mozgás megszerettetése, az egyéni mozgásigény kielégítése és a mozgáskultúra fejlesztése a teremben, szabad levegőn eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján.

Az egyéni szükségletek és képességek figyelembe vételére minden gyermek +számára a lehetőségek biztosításával.

A mozgásszint fejlesztése, a mozgástapasztalatok bővítése sok gyakorlás biztosításával.

A testi képességek (fizikai erőnlét) és testkultúra fejlesztése, a személyiség sokoldalú formálása. Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és szociális képességek fejlesztése.

A mozgásfejlesztés feladatai :

A gyermek mozgástapasztalatára és játékos kedvére való építés a fejlesztés során.

A testnevelés anyagában a mozgáskombinációk gyakorlása mellett új tapasztalatok szerzése.

A testi fejlődés biztosítása a szervezet sokoldalú képzésével (az összes szervek, szervrendszerek funkcionális tulajdonságainak javítása pl: alsó, felső végtagok, a törzsizomzat arányos erősítése, fejlesztése.)

Testséma fejlesztése: testrészek ismerete, a test koordinációjának alakítása a testfogalom kialakítása, kezesség dominanciájának erősítése.

Motoros képességek fejlesztése /a test általános erőnlétének, állóképességének növelése, mozgásgyorsaság és reakciógyorsaság fejlesztése, egyensúlyérzék, mozgékonyaság, hajlékonyság, lazaság fejlesztése.

Mozgásműveltség kialakítása, mozgásos cselekvések szép kivitelezése.

A sikeres *mozgásos* feladatok eredményeként a *személyiség* bizonyos *jegyei erősödnek*: önértékelés, önbizalom, bátorság, fegyelmezettség, kitartás, egymás segítése, együttműködés, problémamegoldó képesség, saját teljesítő képességének növekedése. A mozgáskultúra fejlődése mellett alakul a térben való tájékozódás, társra figyelés, helyzetfelismerés, döntés, alkalmazkodó képesség.

A mozgásfejlesztés tartalma:

Az óvodában a mozgás fejlesztésének a lehetőségei:

1.) A gyermek kötetlen, de az eszközök és környezete által motivált, szabadon választott mozgástevékenysége (csoportszobában, udvaron). A természetes mozgásának fejlesztése (járás, futás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás) kötetlen formában.

2.) A mindennapi testnevelés, amely 8'-20'-ig tart naponta, életkortól függően (gimnasztikai gyakorlatból és sok mozgásos játékból épül fel), szabadon végezzük. Ismert gyakorlatokból tevődik össze, hozzájárul a gyermek szervezete ellenálló képességének fokozásához.

Megalapozzuk azt a szokást, hogy a gyermek minden nap kívánja a tornázást.

3.) A heti kötelező testnevelés, amely a mozgásos napon 20'-40'-ig tart és a gyermekek egyéni tempójukkal, folyamatos szervezéssel gyakorolják a fejlesztő mozgásokat.

Kiemelt feladat az úgynevezett nagymozgások fejlesztése. Egyensúly érzéküket fejleszti a sávokban való járás, futás, emelt felületen való járkálás.

A nagymozgások végzése közben érzékelik a tér kiterjedését, tapasztalatokat szereznek a különböző irányba történő elmozdulásokról. Megnevezik a testrészeiket.

A 4-5 éveseknél kiemelt feladat a testséma fejlesztés. A nagymozgások kibővülnek ugrásokkal, gurulóátfordulással, szem-kéz, szem -láb koordinációt igénylő gyakorlatokkal. Eszköz segítségével azonosítani tudják a jobb és a baloldalukat.

5-6-7-évesek nagymozgása egyre koordináltabb, pontosabb. A finom apró mozgások végzése segíti ezeket. A testrészeken megtanult irányokat vetítik ki a tér tárgyaira, irányaira.

A testnevelést Dr.Tótszöllősyné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában c. könyv anyagából végzik.

A mozgásfejlesztés feltételei:

A csoportok berendezésénél és az eszközök kiválasztásánál figyelembe vesszük a gyermekek életkorát és az általános fejlődési, fejlesztési tendenciákat. A fejlesztési célok megvalósításához megfelelő helyre és eszközökre van szükség.

Hely: A tornateremben elegendő hely van nagymozgások végzésére. A csoportszobában is legyen hely a mozgáshoz. Az udvaron az aktív mozgást szolgáló területeket kell kialakítani.

Eszközök: A tornateremben tartjuk a mozgásra inspiráló eszközöket Pl: torna padok, zsámoly, szőnyeg, Body-roll készletek, karikák, bordásfalak, egyensúlyozó körlap stb.

Az udvaron különböző méretű, természetes anyagból készült mászóka, kötél, labdák, az AYRES terápia eszközei, biciklik, rollerek, gördeszkák, egyensúlyozó lépegetők, mérleghinták, lengőhinta állnak a gyermekek rendelkezésére. Az eszközök cseréjére a balesetveszély elkerülése miatt is szükség van.

Egészségügyi, higiéniai feltételek:

A tornaterem és az eszközök tisztasága, a balesetmentes eszközök nélkülözhetetlenek a testnevelés feladatainak maradéktalan megvalósításához. A gyermekek mosdása, öltözőkük cseréje fontos.

A gyermekek tevékenységei:

Sokat játszanak, mozognak, szaladgálnak a szabadban. Örömmel vesznek részt futó, vagy labdajátékokban. Szabad, páros, társas és kéziszer-gyakorlatokat végeznek speciális járásokkal. Járás közben irányt változtatnak, különböző alakzatokban járnak.

Ugranak távolba, magasra, és végeznek mélyugrásokat.

Futnak közvetlenül és meghatározott módon is.

Csúsznak, kúsznak, másznak, gurulnak a talajon előre, oldalt. Dobnak célba és távolba.

Több alkalommal részt vesznek az óvoda vagy a család által szervezett kirándulásokon.

A fejlődés főbb jellemzői, (sikerkritériumok):

Igénylik a mindennapos mozgást. Növekszik teljesítőkéességük, mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik.

Cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak. Téri tájékozódási képességük, időérzékük fejlődik.

Az egyéni és csoportos sor, és váltóversenyeken a szabályok pontos betartására képesek már.

Maguk is képesek szabályokat felállítani, és ahhoz alkalmazkodni. Egészséges versenyszellemmel képesek küzdeni.

Megértik az egyszerű vezényszavakat.

Egyensúlyérzékük fejlett, segítség nélkül, bátran mozognak keskenyebb, szélesebb alátámasztási felületen. Tudnak biciklizni vagy rollerezni.

A labdát képesek biztonságosan kezelni. Kislabdát hajítanak távolba, léglabdát vezetnek járás közben, célba dobnak vízszintes és függőleges céltárgyakra.

Módszertani alapelvek:

- Az óvónő egyszerű, közérthető utasításokat adjon a gyermekeknek.
- A tornateremben mindig tiszta, jó levegőt biztosítson.
- Törekedjen a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.
- A testnevelési foglalkozások során teremtsen alkalmat a testalkati deformitások megelőzésére is.
- Az aktivitási szintek változtatásával biztosítsa a gyermekek optimális terhelését.
- Differenciált feladatadással tegye lehetővé, hogy minden gyermek sikerélményhez jusson, és egyéni tempójában fejlődhessen.
- Adjon lehetőséget sok gyakorlásra, a hamarabb fáradó gyermekeknek a pihenésre.
- Jó szervezéssel biztosítsa a foglalkozáson a mozgás folyamatosságát.
- A gyakorlatok bemutatása, vagy a magyarázattal kísért bemutató mintaszerű legyen.
- A hibajavítás tapintatosan történjen.
- A játék töltsse be mozgásfejlesztő feladatát.

5.3.4.4 AZ ESZTÉTIKAI NEVELÉS :

Állandóan változó világunkban eltérő irányú és értékű irodalmi, képi, zenei hatás éri a gyermeket. A legfogékonyabb korban van, bármely mintát követ, hiszen egyéni ízlése nem alakult még ki. Ezért fontos, hogy igényességre neveljük.

Az esztétikai nevelés célja: A teljes személyiség formálása az esztétikai élmények befogadására, megvalósítására, létrehozására.

Az esztétikai nevelés feladatai:

- az esztétikai érzékelés elsajátítása,
- esztétikai élmények biztosítása,
- esztétikai befogadáshoz szükséges készségek kialakítása,
- érzelmek felkeltése,
- helyes esztétikai ítéletek, ízlés alakítása,
- alkotói képességek megalapozása.

A következő alapvető képesség csoportokat fejlesztjük:

megfigyelő képesség, - értelmi képesség, - érzelmi képesség.

Az esztétikai élmény az óvónő személyes példáján keresztül, a széphez való bensőséges viszonya által kerül közel a gyermekhez.

Az esztétikai nevelés komplex folyamat, amely a gyermek spontán beszéd-, ének-, képi kifejezés hajlamaira épít. Ezeken kívül a fejlesztés egyéb területeibe is beágyazódik (pl: környezet szépítés, mozgáskultúra stb.).

A fejlesztés területei:

- 1.) Vers, mese, bábozás, dramatizálás.
- 2.) Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc.
- 3.) Rajzolás, mintázás, festés, kézimunkák.

◊ Verselés, mesélés:

Az érzelmi biztonság megadásának és az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek. A mese a gyermek érzelmi- értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője.

A gyermek képzelete, gondolkodása, szimbólum képzése, esztétikai érzéke, alkotó képzelete, szókinccse, szépirodalmi ízlése az irodalmi hatásokon keresztül alakul, formálódik

A gyermeknek nincs kialakult ízlése. Bármit kínálunk neki, azt elfogadja. Ezért fontos, hogy az óvónő olyan meséket, verseket válasszon, amivel értéket közvetít. A választásnál az esztétikai szempontokat és az értékrendet kell figyelembe venni, ami az ízlés általános fejlesztése szempontjából a legmegfelelőbb.

A mese és a vers az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését (mágikus világkép).

A gyermek tudja, hogy mi a mese, mi a valóság, mégis hisz benne, megbékíti félelmeit, oldja szorongásait, erősíti önbizalmát.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással, ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Célja:

A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel a biztonságos önkifejezés megalapozása.

A korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az irodalmi érdeklődés felkeltése.

A magyar kultúra értékeinek átörökítése. A gyermek ismerje és szeresse a múlt, jelen népi és irodalmi alkotásait, a számára érthető szellemi termékeket. Interkulturális nevelés, a világirodalom értékes alkotásainak megismerttetése.

A szülők nevelési szemléletének formálása.

A hagyományok szeretetére, ismeretére, megőrzésére nevelés.

Feladatai:

- Az irodalmi anyag választásánál figyelembe kell venni a különböző korosztályok sajátosságait.
- Minden óvónő rendelkezzen mese, vers repertoárral, melyet érzelmileg átélten képes előadni, és egy adott pillanatban a hangulatnak megfelelően elő tud hívni.
- Az óvónő segítse megőrizni a magyar népmesei, mondóka, irodalom és a világirodalom alkotásait.

Előnyben részesítjük az erkölcsi tartalmakat hordozó népmeséket. Törvényei könnyen átláthatók a gyermek számára.

Az irodalmi nevelés akkor éri el fejlesztő hatását, ha a gyermek befogadóból maga is előadóvá válik, s az élmény, a gyakorlás hatására játékában, nyelvi kifejező készségében fejlődik (bábozás, dramatizálás is segítő gyakorlási eszköz).

Javasolt tartalom:

(2,5)3- 4 évesek: mondókák, mondókamesék, állatmesék, történetek, rövidke versek; ismerkedés a képes- mesés könyvekkel.

4-5 évesek: mondóka, párbeszédes mese, láncmese, egyszerűbb szerkezetű tündérmese, történetek, versek.

5-6-7 évesek: kiszámolók, felelgetők, versek, állatmesék, tréfás mesék, tündérmesék.

◊ **Bábozás:** Esztétikai élményből fakadó tevékenység, melynek fő forrása a mese, vers és a valóság. A bábok kiválasztása feleljen meg a gyermek által kedvelt mesék figuráinak, kapcsolódjon élményekhez.

Maguk is készítsenek bábokat. A bábtechnikák közül kicsiknél az ujjbábok, fakanál és termény bábok, nagyobbaknál a sík, kesztyű és marionett bábok javasoltak.

◊ **Dramatizálás:** A gyermek dramatizáló játékában az irodalmi és vizuális élményei (TV, videó) tükröződnek vissza. Adjunk lehetőséget arra, hogy elképzeléseik alapján eleveníthessék meg a történeteket, élményeket és maguk válasszák ki a szereplőket.

Gondoskodjunk különböző eszközökről, kellékekről, jelmezekről. Legyen olyan kincsesláda, melyből a gyermekek maguk állíthatják össze és készítik el a kiegészítőket.

A gyermek tevékenységei:

- Örömmel hallgatnak verset, mesét, báboznak, dramatizálnak ismert meserészleteket.
- Maguk is költenek mesét, elbeszélést. Gyakran lapozgatnak képes, mesés, verses könyveket, kérik a felnőttet, hogy meséljen belőle.
- Mondogatnak otthonról, hozott mondókákat, verseket, rövid meséket.
- Játék közben gyakran mondogatnak ringatókat, altatókat. Megjelenítik kedvenc mesehőseiket. Közreműködnek a mesemondás feltételeinek megteremtésében.

A fejlődés jellemzői, (sikerkritériumok):

A gyermekek már játékukba is beleszövik az odaillő mondókákat, rigmusokat, párbeszédeket.

Kb. 10-12 mondókát, 6-8 verset megjegyeznek, 15-20 mesét meghallgatnak az év folyamán.

Megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokásaik. Figyelmesen, csendben hallgatják a mesét, viselkedésükön és tekintetükön is látszanak a belső

képzeleti képek készítésének jelei. A folytatásos mesék szálait össze tudják kötni.

Képesek történeteket elmondani. Képesek mesét, történeteket alkotni.

A kedvenc mesehősök cselekedeteit meg tudják eleveníteni játékukban.

Az ismert mesei motívumok bábozása, dramatizálása, rajzolása kedvelt szórakozásuk.

A meséskönyvek képeit önállóan, hosszan nézegetik. Kérlik a felnőttet, hogy meséljen róla.

Ismerik az óvoda könyvespolcát, eligazodnak a könyvek között és vigyáznak rájuk.

Ismerik a színházi magatartás alapvető szabályait.

Módszertani alapelvek:

- A mese, vers legyen a gyermekek mindennapi, örömteli élménye, hiszen ezek a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan elemei.
- A „mese sarok” nyugalmát senki és semmi ne zavarja meg.
- Az óvónő előadása élményt nyújtó legyen, meghitt kapcsolat alakuljon ki a gyermekekkel.
- Csak nyelvileg tiszta, értékes irodalmi művet ismerjenek meg a gyerekek: népi, klasszikus és kortárs irodalmi művek egyaránt kerüljenek kiválasztásra.
- Gyakori ismétléssel a gyermeki személyiség én-erősítő hatása érvényesüljön.
- Életkoruknak és egyéni érdeklődésüknek megfelelő irodalmi anyagot válasszon az óvónő.
- Bábozzon, dramatizáljon a gyermekekkel és gyermekeknek, készítsen kiegészítő és bábeszközöket az irodalmi élmény befogadására.
- Szervezzon könyvtár és színházlátogatást.
- Az óvónő ajánljon irodalmi műveket, ismertesse meg a mesélés szerepét a szülőkkel.

Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc:

Célunk:

Zeneértő és zenét kedvelő gyermekek nevelése Forrai Katalin módszere alapján.

A gyerek zene iránti érdeklődésnek felkeltése, befogadására való képesség megalapozása (Képességek: ritmikai, dallami elemek iránti fogékonyság. Készségek: éneklő és mozgás készségek, szép éneklésre szoktatás, zene megszerettetése, zenei ízlés formálása, érzelmi gazdagság kialakítása.)

A gyermek zenei hallásának, ritmusérzékének, éneklési készségének, harmonikus, szép mozgásának fejlesztése.

A szülőföld értékeinek átöröklése a népzene, a népdal, a népszokások és a népi hangszerek megismertetése által.

Feladatok:

- Zenei anyanyelv kialakítása, a népi mondókák és dalok megszerettetésével.
- Az óvodában is játszható énekes népszokások válogatása: szüreti mulatság, farsang, pünkösdlő, lakodalmas.
- Ritmusérzék fejlesztése, éneklési készség és harmonikus, szép mozgás alakítása.
- Igényes hangszerjátékkal és zene kiválasztásával a zenei fogékonyság megalapozása.
- A játékok hangulatának megteremtéséhez változatos, esztétikus, motiváló hatású, élményt előhívó eszközök biztosítása.
- A társas együttlét örömeinek kialakítása.

A felhasználásra ajánlott zenei anyag :

Többségében a magyar népdalok, dalos játékok, mondókák köréből választunk. Kisebb arányban más népek dalait, és értékes műzenei anyagokat használunk fel a gyermekek életkorának megfelelően.

Zenehallgatáshoz ezek hangszeres vagy énekes élőzenei változatát alkalmazzuk. Rövid koncertek meghallgatására is sor kerülhet, zeneiskolások előadásában. Alkalmanként egyszerű, művészi értékű darabokat gépi zeneként is meghallgatnak.

Az énekes gyermekjátékok mindennapi alkalmazásának lehetőségei:

Az éneklés, zene a nap minden órájában jelen kell, hogy legyen az óvodában. Sok nehézségen átsegíti az óvónőt és a gyermekeket pl: befogadásnál a zaklatott gyermek megnyugszik halk ének, vagy mondóka hatására az óvónő ölében üldögélve.

Képeskönyv nézegetése közben, babaöltöztetésnél lehet verselni, énekelgetni. Az építést, rajzolást, gyurmázást is kísérhetik tanult dalos játékokkal a teremben vagy az udvaron.

Az ünnepeinkre készülődve sok szép, kedves dallal ismerkednek meg a gyermekek.

A komplexitás elvét követjük, ezért a tanulás minden területén helye van a dalnak, mondókának, énekes játéknak.

A gyermekek tevékenységei:

- Játék és egyéb tevékenység közben, saját szórakoztatásukra dúdolgatnak, énekelnek, ösztönös ritmikus mozdulatokat végeznek.
- Dalokat énekelnek állatokról, növényekről és a környező világról. Körjátékokat játszanak.
- Ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő dalokat, táncokat játszanak el.

- Megismerkednek különböző hangszerekkel (ritmus botok, triangulum, gyermek cintányér, dob stb.), használják ezeket.
- Elsősorban élőzenét, ritkábban igényes gépi zenét hallgatnak.

A várható fejlődés főbb jellemzői (sikerkritériumok):

A mondókákat, a hat hangterjedelmű játék és alkalmi dalokat képesek tisztán, szép szövegkiejtéssel énekelni.

A tempójuk a természetes járásnak megfelelő.

Egyszerű dallam motívumokat tisztán énekelnek vissza egyedül is. Ismert dalt hallás alapján, szöveg nélkül is énekelnek dúdolván, zümmögve vagy egyszerű szótagokkal.

Felismerik a magas és mély éneklés közötti különbséget, képesek egyedül is elkezdni magasabban, mélyebben a dalokat.

A dalok dallamvonulatát képesek kézzel mutatni a térben.

Örömmel, szívesen játszanak dalos játékokat.

Felelgetős játékokat két csoportban, az óvónő segítségével is képesek énekelni.

Ismerik a halk, hangos közti különbséget. Felismerik a dalt dúdolásról, hangszerről, belső vagy záró motívumról is. Tudnak dalokat hangosan vagy magukban énekelni.

Érzékenyek a természet hangjaira és környezetük zörejeire, ezek finom eltéréseit meg tudják különböztetni egymástól.

Ismernek néhány hangszert, ezeknek hangját hallás útján is felismerik.

Képesek a dalok, mondókák ritmusát érzékeltetni, az egyenletes löktetéssel összekapcsolva együtthangoztatni csoportosan, vagy egy-egy gyermek.

Egyöntetűen körbejárnak szép testtartással, kézfogással. Az egyszerű játékos, táncos mozdulatokat esztétikusan megformálják.

Térformákat alakítanak, az egyszerűbbeket már az óvónő segítségével is (pl: kör, csigavonal, hullámvonal, lánc).

Ütőhangszereket használnak, a lüktetést, ritmust, motívum hangsúlyt kiemelik. Képesek hangszerekkel kíséni a csoport énekét.

Kitalálnak mondókához dallamokat, dalokhoz játékos mozdulatokat.

A bemutatott előzenét, a hangulatában egymástól eltérő népdalokat, műzenei szemelvényeket, más népek dalait figyelmesen hallgatják.

Módszertani alapelvek:

- A zene legyen jelen óvodai életünk mindennapjaiban, és juttassuk esztétikai élményhez a gyermekeket.
- A zenének emberformáló ereje van, mely gyakoroljon hatást a gyermek személyiségére.
- Az ének kezdeményezéseket, foglalkozásokat tervszerűség, rendszeresség, fokozatosság jellemezze.
- Igényes zenei kultúrát képviselő dalok, dalos játékok, mondókák kiválogatása, összeállítása életkornak, adott csoport képességszintjének megfelelően.
- Igényes hangszerjátékkal és zene kiválasztásával a zenei fogékonyság megalapozása.
- A spontán helyzeteket ragadja meg az óvónő a zenei nevelés érdekében.
- Sokoldalú hatást biztosítson, a játékok hangulatának megteremtéséhez változatos, esztétikus, motiváló hatású, élményt előhívó eszközöket kínáljon, de mindenkor az éneklés és az élő zene legyen elsődleges.
- Az óvodai zenei nevelés érték közvetítő és ízlésformáló hatását használja ki.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka:

A rajzolás, festés, mintázás, képalakítás, kézimunka a gyermeki személyiségfejlesztés fontos eszköze, az esztétikai nevelés egyik lényeges területe.

Jelentősége abban van, hogy a tárgyi világ feldolgozásában, megértésében, megismerésében és újraalkotásában segíti a gyermeket.

Célja:

A gyermeket egyéni fejlettségi szintjének megfelelő képi-plasztikai kifejező képesség birtokába juttatni.

Kialakítani az elemi képolvasási, komponáló, térbeli tájékozódó és rendező képességet.

Feladatok:

- Ismerkedjenek meg a gyermekek az ábrázolás eszközeivel, gyakorolják be helyes használatukat.
- A közvetlen környezet spontán vizuális ingereit folyamatosan felhasználjuk, ezért esztétikus, funkciójuknak megfelelő, egymással harmonizáló tárgyakkal vesszük körül a gyermekeket.
- Ismerkedjenek meg a különböző anyagok, különösen a természetes anyagok, termények tulajdonságaival, felhasználási módjával.
- Gyűjtsenek olyan tapasztalatokat, melyek egyéni alkotásra készítetik a gyermeket, ezáltal fejlődik kreativitása.
- Fejlődjön téri, formai és színeképzetük, alakuljon esztétikai érzékük, ábrázolásmódjuk.
- A természet színeire, formáira csodálkozzanak rá, gyönyörködjenek benne.
- Ismerkedjenek művészi alkotásokkal és népi alkotásokkal is.

A fejlesztés tartalma:

- 1.) Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.
- 2.) Tárgyformálás (kézimunka, eszközök és használati tárgyak készítése).
- 3.) Díszítés / díszítő ábrázolás.

A gyermek tevékenységei:

Egész évben, minden nap biztosítjuk az ábrázolás különböző formáihoz az eszközöket. Ezek meghatározott és hozzáférhető helyen vannak a gyermekek számára. A technikákat megismerésük után akkor gyakorolja be a gyermek, amikor indíttatást érez rá.

Az udvari lehetőségeket is kihasználjuk, pl: homokrajzok, járdára, vizes földre rajzolás, jégkarcolás stb.

Folyamatosan lehetővé tesszük, hogy egymás munkáit és a különböző korcsoportokét is megismerjék, megbeszéljék.

Az ábrázoló tevékenységek közben sok új tapasztalatot gyűjtenek, rajzolnak, festenek, mintáznak, viaszolnak, lenyomatot készítenek, stb.

Rakosgatás, rendrakás közben tapintással ismereteket szereznek.

Mintázás, makett, báb és játékkészítéskor ismereteket gyűjtenek az anyagok alakíthatóságáról.

Papírmunkákat végeznek: gyúrnek, tépnek, nyírnak, vágnek, hajtogatnak, ragasztanak.

Konstruálnak kész elemekkel, textilmunkákat készítenek, rajzolnak különböző eszközökkel.

Sokszorosító technikákat tanulhatnak meg és gyakorolnak. Karcolnak különféle anyagokra.

Színes papírból képeket alakítanak, kollázst, montázst készítenek. Textilképeket alkotnak, batikolnak.

Rendezik az udvart, virágos kertet, dekorálnak térben és síkban egyaránt.

Képeket válogatnak, gyönyörködnek bennük.

Közös kiállításokat rendezünk a legjobban sikerült munkákból, melyet a szülők is megtekintenek.

Séták alkalmával különféle megmunkálható anyagokat, terméseket gyűjtenek, ismerkednek tulajdonságaikkal, felhasználhatóságukkal.

Az ábrázoló tevékenységnél szem előtt tartjuk, hogy maga a tevékenység és az átélés öröme a fontos.

A fejlődés főbb jellemzői :

Bátran, szívesen használják az ábrázolás eszközeit. Helyesen fogják és használják a ceruzát, ecsetet, ollót.

Formaábrázolásuk változatos, alkalmazzák a főbb jegyeket, jellemző formákat (pl: fiú, lány, nyuszi stb.). Emberábrázolásukban megjelennek a részletek pl: haj, ruha és mozgások is. Színhasználatukban érvényesítik kedvenc színeiket.

Ábrázolásuk során kitartóak, akár több napon keresztül is képesek munkálkodni.

Alkotás közben ügyelnek környezetük és saját maguk, munkájuk tisztaságára.

Képesek észrevenni a környezetük, a műalkotások és saját munkáik színhangulatát. A munkák értékelése során véleményt mondanak.

Mintázásnál saját formai elképzeléseikre, megfigyeléseikre támaszkodnak.

Képesek egyszerű játékokat, kellékeket készíteni.

Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikákat.

Ismernek 2-3 műalkotást, jellegzetes épületet.

Módszertani alapelvek:

- A gyermekek alkotása személyes jellegű, pozitív érzelmekkel kísért legyen, kezelje a felnőtt értéként.
- A gyermek alkotása önkéntes, önkifejezése örömet okozó legyen.
- A fejlesztésben tolerancia és empátia jellemezze az óvodapedagógust.

- Az óvoda értékrendje a gyermeki és szülői ízlés formálójává is egyben, ezért a mércét nem szabad lehelyezni.
- Folyamatosan álljon rendelkezésre megfelelő minőségben és mennyiségben anyag és eszköz, elegendő hely és idő a változatos tevékenységekhez.
- Az eszközök a gyermekek által elérhető helyen legyenek elhelyezve.
- Az óvónő tanítsa meg az ábrázoló tevékenységgel kapcsolatos higiéniai szokásokat, és kísérelje figyelemmel betartásukat.
- A (2,5)3-4 évesekkel kedveltesse meg a rajzolás, festés alapjait, a mintázás alaptéchnikáit, nyomdázást, tépést, ragasztást.
- A 4-5 éves gyermekek körében formálja a képzőművészetet, ismertesse meg a vágás, hajtogatás, egyszerűbb fonás, varrás és gyöngyfűzés alapjait.
- Az 5-6-7 éves gyermekeknek a képzőművészet különböző, változatos technikákkal történő készítését erősíti (pl. mozaik, kollázs, nyomatok), és megismerteti a szövés technikáját, valamint a többféle technikai megoldást igénylő barkácsolást.
- Az udvaron is teremtsen meg a lehetőségeket az alkotásra.
- A csoportszoba, az öltöző, mosdó, és folyosó esztétikumának alakítása során formálja a gyermekek ízlését, környezettudatos szemléletét.

6. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység:

A 2011. évi CXCV. törvény a köznevelésről 45.§-a kimondja, hogy a „gyermeknek joga, hogy... biztonságban és egészséges környezetben neveljék, ...óvodai életrendjét...pihenőidő, szabadidő, testmozgás beépítésével” életkorának és fejlettségének megfelelően szervezzék meg.

Joga, hogy”...képességeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelésben részesüljön”.

Továbbá „...állapotának, személyes adottságának megfelelő megkülönböztetett ellátásban- különleges gondozásban, rehabilitációs célú ellátásban-

részesüljön,...családja anyagi helyzetétől függően, térítésmentes vagy kedvezményes étkezésben..." részesüljön.

Óvodánkban mindezek figyelembevételével szerveződik a gyermekek élete.

Célunk: Az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára a nevelés eszközeivel segítségadás a hátrányok leküzdésére, az esélyegyenlőség biztosítása a jogi lehetőségek maximális kihasználásával.

Feladataink:

- Jó tárgyi feltételeket, egészséges, esztétikus környezetet biztosítunk, ahová örömmel jönnek a gyerekek. A csoportszobák világosak, jól felszereltek, elegendő fejlesztőeszköz, játék áll a gyermekek rendelkezésére.
- A napirendet úgy alakítjuk ki, hogy folyamatos életszervezéssel elegendő idő álljon a naponta ismétlődő tevékenységek elvégzésére.
- A hetirend megtervezésénél figyelembe vesszük az arányos terhelést, valamint azt, hogy a kisgyermek mindennapjaiban jelentkező események, jelenségek akkor épülnek be a tudatába, ha sokszor, sokféleképpen gyakorolja ezeket, ismerkedik velük.
- A gyermeki tevékenységeket- a játék, munka, tanulás- az egész nap folyamán biztosítjuk, és a munka, valamint a tanulás játékkal, játékban, játékosan zajlik.
- A szokások- és szabályok rendszerét a felnőtt modell szerepén keresztül tanítjuk meg, mely megfelelő keretet ad, értékeket közvetít, biztonságot nyújt a gyermekeknek, megtanítja őket gátlások nélkül, megfelelően közelíteni gyermekhez, felnőtthez egyaránt.
- Minden gyermeket igyekszünk a legrövidebb idő alatt megismerni- családlátogatás, az anya által kitöltött anamnézis - adnak információt a gyermek óvoda előtti életéről, környezetéről.

- Minden gyermekről vezetünk megfigyelési lapot, mely mutatja az egyéni fejlettséget/fejletlen területeket.
- A valamilyen területen lemaradást, vagy problémát mutató gyermekekre fejlesztési tervet készítünk, differenciált, egyéni fejlesztésben részesítjük őket.
- A tehetséges, jó képességű gyermekek is differenciált fejlesztésben vesznek részt.
- A szakszolgálat munkatársainak segítségét kérjük, ha úgy látjuk, hogy a gyermeknek speciális segítségre van szüksége (Egységes Pedagógiai Szakszolgálat, Tanulási Képességeket Vizsgáló és Rehabilitációs Bizottság).
- A BTM-es gyermekek fejlesztését fejlesztőpedagógus segíti.
- Az óvónők minden nevelési év kezdetén felméri a valamilyen területen hátrányos, vagy veszélyeztetett gyermekeket. Folyamatosan figyelemmel kísérik fejlődésüket, kiemelten foglalkoznak a gyermekekkel és a családdal.
- A megfelelő képzettséggel rendelkező GYIVI felelős a csoportok óvónőivel folyamatos kapcsolatot tart. Felméri és nyilvántartja a kiemelt figyelmet igénylő (veszélyeztetett, hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű) gyermekeket és családokat. Többször végez családlátogatást az óvónőkkel együtt. Udvariasan, de határozottan felhívja a szülők figyelmét a szülői kötelességekre.

Folyamatos kapcsolatot tart az óvodavezetővel, az önkormányzat szociális ügyekért felelős munkatársával, és a Gyermejjóléti Szolgálattal, mely segíti a gyermekvédelmi feladatok ellátását.

- Az óvodavezető a Knt. 69.§-a értelmében érvényesíti a gyermekek mindenek felett álló érdekeit. Fő területek

- bizalom elvű kapcsolat kiépítése a családokkal,
- gyermekbalesetek megelőzése,

- egészségügyi vizsgálatok biztosítás
- egészséges életmód feltételeinek biztosítása
- óvodába kerülés,
- óvodáztatási támogatással kapcsolatos feladatok ellátása,
- gyermekek adatainak védelme.

7. Ünnepeink, hagyományápolás:

Az ünnepek, a hetekig tartó készülődés lázas öröme kiemelkedik a megszokott hétköznapiak menetéből. A közösségi élet, kortárskapcsolatok alakítása, erősítése érdekében sokat tervezgetünk, beszélgetünk ajándékot készítünk, mire a nevezetes esemény, nap eljön. Az ajándékot a gyermekek készítik egymásnak, és az ajándékozás örömét élik át.

A gyermek érzelmvilágát gazdagítják ezek az események. A szülőket is bevonjuk néhányba, vagy előkészítjük az otthoni ünneplést.

7.1. A gyermekek részére szervezett ünnepek:

Mikulás: December 6-án mindhárom csoportba ellátogat a Mikulás, akit az óvónők és a gyermekek közösen fogadnak, énekkel, verssel, gyermekrajzokkal köszöntenek. A csoportok egymásnak készítenek ajándékot- kicsik a középsősöknek, a középsősök a nagyoknak, a nagyok a kicsiknek.

A megszervezésért felelős minden óvónő és a Szülői Szervezet.

Karácsony: December 20-a körül a családi ünnepvárást készítjük elő. Célunk az ünnepi hangulat, érzelmi ráhangolódás atmoszféra megteremtése, egymás iránti szeretet érzésének felkeltése mindhárom csoport részvételével. A fenyőfa állítás és a csoportok ajándékai legyenek meglepetések a gyermekek számára.

Rövid műsorral emelik az ünnep hangulatát a zeneiskola növendékei, akik karácsonyi dalok előadásával örvendeztetik meg a kicsiket.

A gyermekek műsorát közös tízórai- az általuk készített karácsonyi aprósütemények elfogyasztása és ajándékozások követik.

A megszervezésért és lebonyolításért felelősek a középső csoport óvónői.

Farsang: Egy hétig tartó bohókás „vidámkodás”, mulatozás melyet az utolsó napon vidám jelmezes felvonulás, maskarázás, közös játékok szervezésével fejezünk be. A gyerekek az óvónők segítségével feldíszítik az óvodát, dalokkal, versekkel készülnek, bemutatják egymásnak jelmezeiket. Játékdélutánra várjuk a szülőket a csoportokba, ahol a jelmezek bemutatása után vidám, játékos tevékenységek zajlanak a csoport óvónőinek szervezésében.

A gyermekek megvendégelésébe a Szülői Szervezet is besegít. A középsősök farsangi maskarázást mutathatnak be. A résztvevő felnőttek is jelmezt ölthetnek.

A szervezéséért felelősek a középsős óvónők.

Március 15-e: Az ünnepet elsősorban a külsőségeken keresztül ismertetjük meg a gyerekekkel- kokárda, magyar zászló, dalok, történetek, versek. Az óvónők bábelőadással, mesedramatizálással teszik emlékezetessé a napot. A csoportok egymásnak készítenek ajándékot- kicsik a középsősöknek, a középsősök a nagyoknak, a nagyok a kicsiknek. Jó idő esetén a gyermekek által készített zászlókkal, kokárdákkal elsétálnak a Hősi emlékműhöz, és ott elhelyezik azokat.

A szervezéséért felelősek a nagycsoport óvónői.

Húsvét: A családi ünnepet készítjük elő. A középsősök komatállal kedveskednek egymásnak. A csoportok egymásnak készítenek ajándékot- kicsik a középsősöknek, a középsősök a nagyoknak, a nagyok a kicsiknek.

A szervezéséért felelősek a középső csoport óvónői.

Gyermeknap: Május utolsó hetében (közös kiránduláson vagy az óvoda udvarán) kézműves tevékenységek, verseny-, valamint mozgásos játékok szervezése.

A szervezéséért felelősek a kiscsoport óvónői és a Szülői Szervezet.

7.2. A szülőikkel közösen szervezett ünnepek:

Anyák napja (május 1. vasárnapja előtti héten) megszervezése csoportonként történik.

Felelősek a műsorért a csoportokban dolgozó óvónők, a virágért a Szülői Szervezet.

Apák Napja (november közepén) a tornateremben vidám köszöntés után sportdélután keretében versenyeznek egymással kicsik és nagyok.

A szervezéséért felelősek a kiscsoport óvónői, ajándékért a csoportokban dolgozó óvónők.

Az évzáró ünnepély az iskolába menők búcsúztatása közös ünnepély, melyet június első szombatján tartunk.

Az ünnepre való ráhangolódást segíti az év közben készült képek, videofilmek bemutatása a reggeli és délutáni időszakban.

Az ünnepélyen minden csoport az év közben tanultakból ad elő válogatást, ezzel köszöntve a szülőket, vendégeket.

Zárásként a nagyok elbúcsúznak az óvodától, a felnőttektől és társaiktól.

Felelősek a csoportok óvónői a műsorért, (középső csoportos óvónők a ballagó tarisznyáért) és a Szülői Szervezet (díszítésért a középső csoportos szülők).

7.3 Hagományőrzés óvodánkban:

Lucázás: december 13-án a nagycsoportos gyermekek az óvodában és a község intézményeiben (iskola, konyha, önkormányzati hivatal) elevenítik fel a hagyományt. .

Felelősek a nagycsoport óvónői.

Újév köszöntése: a kicsik mókás köszöntővel éltetik az újévet, csörögve, zörögve vonulnak végig az óvodán, meglátogatva az óvoda felnőttjeit és gyermektársaikat.

Felelősek a kiscsoport óvónői.

Nőnapon verssel és ajándékkal köszöntik a nagycsoportos fiúk a lányokat és a dolgozókat. Felelősek a nagycsoportos óvónők.

Májusfa: a nagycsoportosok „májusfát” állítanak fel majálisra és kitáncolása május végén, a gyereknapon történik.

Felelősek a szervezésért a kiscsoportos óvónők és a Szülői Szervezet (fagyi, üdítő, ajándék).

7.4 Kirándulások:

Őszi erdőjárás: „Bagódomb” megmászása, ismerkedés az erdő hangjaival, színeivel, stb. nagyok és középső csoportosok részvételével, igénybe véve a szülők segítségét, ha szükséges.

Tavaszi és őszi kerékpártúrák: Lakóhelyünk jobb megismerése érdekében a távolabbi helyek felkeresése nagyok és középsősök részvételével.

Autóbusz kirándulás a középsősöknek és nagycsoportosoknak Veszprémbe, Balatonedericsre, Keszthelyre, Patcára, stb.

Vonatkirándulás: Balatonboglárra (Kilátó és hajó megtekintése), Siófokra (színházba), és egyéb lehetőségek kihasználása.

7.5 Sportprogramok:

A Balatonföldváron megrendezett, térségi óvodavezetők által szervezett tavaszi sportnapon vesznek részt a nagycsoportos gyermekek.

7.6 Egyéb ünnepi események :

Minden csoportban megünnepeljük a gyermekek születésnapját (ünnepi asztallal, gyertyával) kedvenc meséjével, énekével, ajándékokkal kedveskedünk az ünnepeltnek).

7.7 A nevelőtestület hagyományai:

Házi bemutatók szervezése minden korcsoportban a tanévnyitón megbeszélte téma szerint.

A tanfolyamokon szerzett ismeretek átadása a kollegáknak.

Távozó dolgozó, nyugdíjba menő búcsúztatása.

Névnapok megtartása.

Karácsonyi vacsora.

Közös kirándulás minden évben.

Pedagógusnap megtartása.

8.Kapcsolataink:

8.1. A fenntartókkal, képviselőtestületekkel tartott kapcsolat:

Az óvodánk fenntartói az önkormányzatok, melynek képviselőtestületeivel jó kapcsolat kialakítására törekszünk. Az óvodafenntartót érintő nevelőtestületi ülésekre meghívjuk az önkormányzatok polgármestereit, illetve képviselőtestületeket.

Az óvodavezetőség szükség szerint eljár az óvoda ügyeiben a képviselőtestületeknél, valamint az Önkormányzati Hivatalokban.

Az óvónők a gyermekek nevelésében végzett munkájukkal vívják ki a testületek megbecsülését. Részt vesznek esetenként az óvodát érintő testületi üléseken. Megfelelően képviselik óvodánk, a gyermekek érdekeit.

8.2. A családdal tartott kapcsolat:

8.2.1 Az együttműködés legfontosabb alapelvei :

A gyermekért mind a két környezet felelős, de meghatározó a családi nevelés, melyet kiegészít az óvodai nevelés. Az együttműködés alapja a jó partnerkapcsolat, mely bizalmon és kölcsönös segítségnyújtáson alapszik.

Az óvónők és szülők kölcsönös alkalmazkodása lényeges (pl: szülő megvárja hazamenéskor, míg gyermeke elteszi helyére a játékot, déli hazamenőknél - megvárja, amíg az óvónő befejezi a mesét). Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Fontos, hogy az óvoda minden dolgozója előítéllettől mentesen tudjon közeledni minden családhoz.

8.2.2. A kapcsolattartás formái:

A szülők érzékenyen figyelnek a gyermekükről szóló információkra, ezért az óvónő reálisan tájékoztassa mindenkor a szülőt. Tisztelje érzelmeiket, legyen mindig tapintatos és segítőkész. Biztosítson a naponkénti párbeszédre lehetőséget a kölcsönös tájékoztatás érdekében.

Nyílt napok: Minden év februárjában szervezzük meg. A szülők megismerkednek az óvoda életével, gyermekük új vonásait, tulajdonságait fedezik fel, képet kapnak a közösségben elfoglalt helyéről, teljesítőképességéről.

A szülők meghívását az óvoda kezdeményezi. Utána az előre megadott szempontok alapján, fogadóórán vagy szülői értekezleten beszéljük meg a látottakat, tapasztalatokat.

Fogadóóra: Csoportonként szervezzük meg, munkatervben meghatározott időben, négy szemközti megbeszélésre ad lehetőséget. Ilyen alkalom, amikor a megfigyelési lapra történt bejegyzések után (novemberben és áprilisban) megbeszéljük az óvónők és a szülő az eredményeket, hiányosságokat. Tapintat, diszkréció betartása fontos. A szülő kérésére más alkalommal is, előre egyeztetett időpontban is sor kerülhet rá.

Szülői értekezlet: Minden év augusztusában a leendő kiscsoportos gyermekek szüleinek szervezünk szülői értekezletet, szeptemberben a két nagyobb csoportban. Novemberben, mindhárom csoportban előre meghatározott témában, valamint a befogadás, évkezdés tapasztalatairól szervezünk a szülőknek értekezletet.

Az óvodát, csoportot, gyermeket, szülőket érintő legfontosabb témákat, feladatokat, problémákat beszéljük meg. A szülők is elmondják gondolataikat, javaslataikat. Arra törekszünk, hogy ne egyoldalú tájékoztatás, hanem oldott hangulatú beszélgetés alakuljon ki.

Családlátogatás: Az óvónők megismerik a gyermek környezetét, felmérik helyét a családban, tájékozódnak a család nevelési elveiről, szokásairól.

8.2.3. Ünnepek szervezése: Az óvoda és a szülők együttműködésének erősítését segíti. Megismerik egymás szokásait, értékrendjét, a nevelési elveket közelíthetik egymáshoz. Az ünnepek előkészítésébe bevonjuk a Szülői Szervezetet, részvételük teljesebbé teszi az ünnep hangulatát.

8.3. Az iskolával való kapcsolat:

Az óvodából iskolába átmenet zavartalansága megkívánja a nevelőmunka összehangolását, a két intézmény együttműködését.

A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda a kezdeményező. A sikeres iskolakezdés érdekében lehetővé tesszük, hogy a gyermekek pozitív élmények útján ismerkedjenek meg az iskolai életmóddal.

Az együttműködés színterei, tartalmai:

Egymás alapidokumentumainak ismerete (óvoda pedagógiai-, iskola pedagógiai programja).

A tanítók meglátogatják a nagycsoportosokat a nyílt héten az óvodában, és ismerkednek a jövőendő elsősökkel, a nevelés módszereivel, tartalmával.

A zeneiskolai növendékek karácsonykor, farsangkor az óvodában kis hangszeres műsorral kedveskednek a gyerekeknek. Májusban a leendő elsősök ellátogatnak a zeneiskolába.

A gyermekek ellátogatnak az iskolába, a tanító fogadja őket.

Az óvónők meglátogatják az iskolába eltávozott gyermekeket, megfigyelik beilleszkedésüket. Novemberben a tanítónő minden gyermekről értékelést készít az óvoda által megadott szempontok alapján. Az értékelést követően közös megbeszélés keretében beszéljük meg a tapasztalatokat, határozzuk meg a feladatokat.

Alapelvek: Kölcsönös nyitottság, bizalom és megbecsülés. Egymás munkájának megismerése. Az átmenet zökkenőmentességének biztosítása.

Kapcsolat a Pedagógiai Szakszolgálattal:

Iskolaérettségi vizsgálatok végzése minden év szeptemberében a nagycsoportban, kontrollvizsgálatok, SNI-s gyerekek fejlődésének segítése-pszicho- pedagógus, logopédus, pszichológus, gyógy-testnevelő szakemberek által.

A nagycsoportosok beszédállapotát felméri a logopédus, és folyamatos kezelésben részesíti őket, amennyiben szükséges. A problémás gyermekekkel már kis, középső csoportos korukban foglalkozni kezd.

Az SNI- s gyermekek fejlesztését a pszicho-pedagógus végzi, folyamatosan konzultál a csoportban dolgozó óvónőkkel, fejlesztőpedagógussal, és szükség szerint az óvodavezetővel.

A gyógy-testnevelő a szakorvos, és a gyermekorvos által javasolt gyermekek fejlesztését végzi.

Az iskolaérettségi vizsgálatokon résztvevő gyermekek vizsgálatánál és a rászoruló gyermekek gondozásában részt vesz a pszichológus.

Kapcsolat az Élelmezésvezetővel:

Az élelmezésvezetővel folyamatos kapcsolatot tartunk a gyermekek étrendjének összeállítására, a térítési díjak befizetése, egyéb aktuális tennivalók tekintetében.

8.4. Kapcsolat a Művelődési Házzal:

A Művelődési Ház kulturális és gyermekprogramjain részt veszünk. Igénybe vesszük a könyvtár nyújtotta lehetőségeket.

8.5. Orvossal fenntartott kapcsolat :

A gyermekorvos folyamatosan figyelemmel kíséri a gyermekek egészségi állapotát.

A fogorvos minden gyermek fogállapotát évente két alkalommal ellenőrzi. Akinél problémát lát, annak szülőjével felveszi a kapcsolatot.

8.6. Védőnővel fenntartott kapcsolat:

Elvégzi a gyermekek látás, hallás, súly és magasságának mérését. Rendszeresen ellenőrzi a gyermekek ápoltságát, tisztaságát. Probléma esetén hivatalosan eljár.

8. A HNP végrehajtásához szükséges, a nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke:

NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK JEGYZÉKE
2010. MÁJUS

Mozgáskultúrát, mozgásfejlesztést segítő eszközök	Anyanyelvi fejlesztés, kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	Értelmi képességek fejlesztésének eszközei	Természeti- emberi- tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök	Nevelőmunkát segítő egyéb eszközök
<i>Udvari játékok:</i> -habtenisz, tapadós ütögetők, léglabdák, focilabdák, karikák, kerékpárok, rollerek, gördeszkák, Racer-ek, taposó ... lábbal hajtós motorok, gólya lábak, ugráló kötelek, hinták: mérleghinták, tányérhinták, kötél létrák, mini labdarugó kapuk hálóval, hinta állvány, lengő hinta mászókák: hajó forma fából, kombinált mászóka kötéllel,	- Játssza megismerjük a háziállatokat - Játssza megismerjük az évszakokat - Mese könyvek (gyerekeknek, felnőtteknek) - Ismeretterjesztő könyvek (gyerekeknek, felnőtteknek) - Anyanyelvi fejlesztő fóliák táblákkal (gyerek, felnőtt teljes készlet) - Kesztyű bábok (felnőtt kézre és gyermek kézre valók) - Gyermek bábok számára tartók minden csoportban - Kocka kirakók - különféle mesék - Magyar királyok - kép kártya sorozat	- Játssza tanuljuk a számokat - Memória játékok - LOGICO játékok (készletek + táblák) - RAVENSBURGER puzzle-k különféle témákban - Mágneses kirakók (különféle formák) - Színes gyöngyök különféle méretben - Fűzőcske különféle témákban - Differix - Abakusz 1. 2 - Szivárvány kártya család - Geometriai forma felismerő - Mix - max - MINIMAT készlet	- A mi világunk készlet - Földgömbök - Térkép- Magyarország domborzata - Mindentudó térképkirakó - Posztterek: növények, színek, számok, idő, évszakok, állatok, a mező életközössége, ellentétek formák - Stiefel termékek: négyzethálós írotábla sima hátoldallal, folyóvíz életközössége + applikáció, ház körül élő állatok, ős, tél , tavasz, nyár tablók, csillaggömb, folyóvíz életközössége, a mocsár életközössége, munkalapok - Ravensburger Puzzle lapok:	- magnetofon- kazettás, CD-lejátszós - lemezjátszó - diavetítő diafilm készlettel - diavetítő dia sorozatokkal - vetítő vászon - televízió - video lejátszó - DVD lejátszó - fényképező gép - video kamera

hintával, létra mászóakák, „tyúk létra”, kombinált csúszda, mászókával és hintával, fám mászóka fém létrákkal, kosárlabda állvány, lengő gerenda, trambulin, rönk asztal padokkal, hernyó hinta, bobok, Polifoam szőnyegek <i>Csoportszobai játékok:</i> mini kosárlabda állvány, egyensúlyozó tányér, hintaló, TWISTER- téri elhelyezkedést fejlesztő szőnyegek	- Mese poszter - Video kazetták: A kis vakond kalandjai, Magyar népmesék, Ludas Matyi, Rémusz bácsi meséi , Lépésről, lépésre- mesefeldolgozás kooperatív csoportmunkával - CD- lemezek: Mesék Erdélyből, Magyar népmesék, Hetedhét mesék, Öreg néne őzikéje, A nagy mesemondó, Világszép Ilonka, Tündér Ilona és Árgyélus, Babszem Jankó, A rendíthetetlen ólomkatona, Mátyás király és a százesztendő ember, -DVD-k <i>Dramatizálás eszközei:</i> - óvónők által készített díszletek - fejdíszek (medve, madár, farkas, malac, kakas, csibe, süni, nyúl, róka, egér, macska, kutya, kacsa) - különféle ruhák, kellékek	- Logikai készletek - Colorama- szín és forma felismerő - Színválasztó játék - Beszélő elektromos oktatógép - Mágneses horgász - forma beillesztő - Labirintus- golyós- írás előkészítő - Tekergő- szem- kéz koord. fejlesztő - Dominók- forma és szám - LOGI vár készletek - Szimmetria - tükörkép kirakó - Tick...Tack..Bumm...- kreativitás, gyorsaság fejlesztő - Activity -Kinder - Lotto puzzle - Halli- Galli- gyorsaság fejl. - Ellentétpárok - Cognitív- időrendiség	tűzoltó, üzletek, repülőtér, évszakok, erdei állatok, gazdasági udvar, - Öltöztető baba fából - Mini összerakó- járművek - Testrészek kirakó fából - Érzékszervek kirakó fából - Labirintus - állatok - HABA társas játék - gyümölcsös kert - Memória - ház - Puzzle-k: vadállatok, háziállatok - Formabeillesztő- állatok - Foglalkozások- párosító - Óvónők által készített képek, munkalapok - Dia sorozatok - állatok - Video kazetták: A helyes táplálkozási szokások, Az egészséges életmód kialakítása az óvodában, A gyermek mozgásigényének kielégítése, A dohányzás káros ..., A tudomány kalandjai, A barnamedve és az afrikai elefánt, - A süni és a róka, Cetek, delfinek	<i>Saját készítésű műsoros kazetták, CD-k, DVD-k az óvoda életéről:</i> - Farsang az óvodában 1995. 1996. - Nyílt napok 2000. - Apák napja 2000. - Farsang az óvodában 2001. - Óvodai évváró 2001. - Apák napja 2001. - Nyitnikék Óvoda - bemutató film 2001. - Farsang az óvodában 2002. - Évváró ünnepély 2002. - Farsang és évváró 2003. - Német testvérvárosi küldöttség látogatása 2003. - Karácsonyi ünnepség és farsang 2003. 2004. - Apák napja 2004 - Sportnap Balatonföldváron Évváró 2005. - Csoportok élete 2005. -
---	--	--	--	---

	<u>Ének- zene, énekes játékok eszközei:</u> - hangszerek- furulya, metallofon, ujj cintányér, száncsengő, rumbatök, körxilofon, ritmushangszer készletek, hangfelismerő és memória kocka, gitár - fejdíszek, kendők, kalapok - táncos szoknyák, kötények - CD lemezek: Karácsonyi énekek, Esti csendben, Himnusz, Szózat, Bocsoda, Judit és a Zenemanók I-III, Zenemanók- boldog Karácsonyt, Gryllus Vilmos- Maszkabál, Szól a rigómadár, Mysteria 111, Nemzeti lobogó alatt, Csoda nyuszi kedvencei, Kata fitness, Zene ovi- Téli ünnep, A muzsika hangjai, Baba zene klasszikusok, Mama, Angyalkórus énekel, Híres rajzfilmsláger, Dvorák	<u>Ábrázoló tevékenység eszközei:</u> - ceruzák, zsírkréták különféle vastagságban, - ablak kréta, ablak festék - táblakréta - smink ceruza - rajztábla - nagyok és kicsik - tempera festékek (Cromar, Berol) - „pracli festék” - vízfestékek - ecsetek különféle vastagságban - ujj ecsetek - ragasztók (felnőtt, gyerek) - ollók (kicsi- nagy, sima- cikk/cakk,) - különféle papírok (krepp, dekorációs, rajzlap, tafet, origami) - plasztilin - filc anyagok több színben - udvari rajzfal - fonalak - szövőkeretek - linóhengerek - acryl munkalapok	<u>Munka jellegű tevékenység eszközei:</u> - napos kötények - kis lapát, seprűk - gyermek méretű kerti szerszámok: lapát, ásó, gereblye, lombsöprű, locsoló kanna, veteményjelző karók, vessző kosarak - hólapátok <u>Barkácsolás eszközei:</u> - fogó, kalapács, csavarhúzó - barkács - készlet - fűrész	<u>Szerepjáték eszközei:</u> <u>Udvar:</u> - kis házikó - berendezve (bútorok, edények, babák, baba ruhák) - pavilon - árusító kisasztalok - homokozó játékok (formák, vödörök, lapátok, gereblyék, sziták) - Autók különféle méretben és típusban - Polifoam szivacsok, plédok <u>Csoportszoba:</u> - babaszobák - babák, ruhák, edények, evőeszközök - telefon, varrógép, bolti mérleg, pénztárgép - bevásárló kocsi - fodrászsarkok- tükör, felszerelés - takarító készlet - orvosi készlet, köpeny - autók különféle méretben - KRESZ szőnyeg - műanyag állatok - játék házak
--	--	---	--	---

	szimfóniái, Halász Judit: Minden felnőtt volt egyszer gyerek, Vivaldi- babazene, Cifra palota, - Magnó kazetták: Téli meseház, Télapó itt van..., Itt a farsang, Világslágerek pánsípon	- nagy lapát, kis lapát - szivacs henger képkeret- gipsz kiöntő - ragasztó pisztoly - kivarró lapok - nyomda - vizező-homokozó asztal		<i>Szabály játékok</i> <i>eszközei:</i> - társas játékok - több féle - kártyák - dominók
--	---	--	--	--

10. A gyermek megismerése, értékelése:

Az óvodapedagógus nevelő-fejlesztő munkájában legfontosabb feladat a *gyermek megismerése*. Akkor tud a gyermekkel egyéni, differenciált módon fejlesztő tevékenységeket tervezni és végezni, ha kellő ismeretekkel rendelkezik személyiségéről.

Feladatok:

A gyermek családi körülményeinek fontosabb jellemzőit alaposan ismerje meg az óvónő. A szülővel építsen ki megfelelő partnerkapcsolatot, hogy az információk oda-vissza áramoljanak. Csak így lehet reális elemző, értékelő tevékenységet folytatni a gyermek érdekében.

A megfigyeléseket, elemzéseket elsősorban a játék tevékenység alapján megfelelő végezni, mivel a személyiségfejlődésben ez a legkiemelkedőbb terület óvodás korban.

A megfigyeléskor feltárt tüneteket elemezve az óvónő határozza meg a fejlesztő feladatokat.

A megfigyeléseket Porkolábné Balogh Katalin: Óvodai fejlesztés a tanulási zavarok megelőzésére c. könyve alapján végezzük.

A megfigyelésekről szóban tájékoztatjuk a szülőket elsősorban fogadóórán és egyéni beszélgetések alkalmával.

A gyermekek fejlődésének ellenőrzése az alábbi területekre terjed ki:

- a gyermekek személyisége,
- viselkedése, szokásrendje,
- értelmi, érzelmi, akarat tulajdonságai,
- testi fejlettsége.

Az óvodai nevelőmunka ellenőrzésének részeként az alább meghatározott méréseket kell elvégezni az előírt időközönként:

- A gyermeki elégedettség mérése:

- Nagycsoportban a Mit szeret és mit nem a gyermek az óvodában, és mit szeretne még csinálni című segédanyag felhasználásával (évente)

Felelős: a csoportban dolgozó óvónők

- A gyermek neveltségi szintjének, fejlettségének mérése:

A mérés folyamatos, egy-egy mérés adott pillanatot rögzít- a gyermek aktuális fejlettségét mutatja. Alapérték, hogy a gyermek saját üteme szerint fejlődhet, tehát önmagához mérten kell megvalósítani a fejlesztést és mérni a fejlődés- fejlesztés eredményeit. Három (négy) év alatt vállaljuk a fejlesztést, tehát a gyerekekről csak 6 (7) éves korban adunk írásos nyilatkozatot.

Az óvodai nevelésben leggyakrabban használható eszköz az eredményesség kimutatására a tapasztalati mérce.

Mérési pontok:

◆ *Bemenetmérés* óvodába lépéskor

◆ *Kimenetmérés* 6-7 éves korban

◆ *A két mérés között* évente két alkalommal mérünk novemberben és áprilisban. Ez alapján határozzák meg az óvónők a fejlesztési feladatokat egyénre szabottan.

◆ *Iskolaérettség* mérése: Nem tartjuk szükségesnek valamennyi iskolába lépő gyermek felmérését külön. A folyamatos megfigyelés és a gyermekek fejlődésének nyomon követése és írásbeli rögzítése elegendő alapot nyújt az óvónőknek az iskolaérettség megállapítására. Azoknál a gyermekeknél, akiknek megítélésében bizonytalan az óvónő,

szükségesnek tartjuk a vizsgálat lefolytatását. Ilyenkor vesszük igénybe a pedagógiai szakszolgálat fejlesztő pedagógusainak segítségét is, vagy súlyosabb esetben a tanulási képességeket vizsgáló és rehabilitációs bizottság vizsgálatát kérjük.

Ha a szülő kéri, tájékoztatót készítünk a gyermek óvodai fejlődéséről, és javaslatot teszünk a gyermek további fejlődéséhez szükséges intézkedésekre. A fejlesztési javaslat elkészítését a szülő az iskolába lépést megelőző három, illetve az iskola megkezdését követő hat hónapon belül kérheti.

A mérés dokumentációja:

- csoportnapló → nevelési- tanulási tervek- a fejlesztés tartalma korcsoportonként,
 - az óvónő feljegyzései a csoportról és az egyes gyerekekről- napi konkrét bejegyzések, egyezményes jelek mutatják az eredményeket, hiányosságokat,
 - mérési eredmények,
 - fejlesztési tervek.
- személyiséglap- a gyermek óvoda előtti életéről szól- a szülő tölti ki.
- megfigyelőlap- a gyermek fejlődéséről ad információt- novemberben és áprilisban történik bejegyzés.
- felvételi és mulasztási napló: a gyermek betegségeiről, hiányzásairól ad képet.
- felmérő lapok- általában témák zárásakor a gyermek tudásáról ad információt.
- családlátogatási feljegyzések- a gyermek otthoni háttéréről szól.

10.1. Az óvodába lépés feltételei:

A 2011.évi CXCV. törvény .-a szerint: Az óvoda a gyermek három éves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény.

Az óvodába felvételt nyernek: elsősorban az óvoda körzetében (ezt a fenntartó határozza meg) lakó, illetve itt állandó munkahellyel rendelkező szülők gyermekei, és a társulási megállapodásban szereplő településeken lakó szülők gyermekei. Amennyiben férőhely van, más településekről jelentkező gyermeket is felvesszünk.

Az új gyermekek fogadása az óvodai nevelési évben (szeptember 1-augusztus 31-ig) folyamatos.

Az óvodai felvételtől az óvodavezető dönt, kivéve, ha a túljelentkezés a 20 %-t is meghaladja. Ebben az esetben az óvodaszék vizsgálat után javaslatot tesz a felvétel sorrendjére.

Azt a gyermeket, aki az iskolai életmódra felkészítő foglalkozáson vesz részt, ha a körzetbe tartozik köteles felvenni az óvodavezető.

Fellebbezési lehetőség: Fellebbezni az óvodaszékhez lehet, mely a soron következő ülésen köteles megvizsgálni a szülő kérelmét.

A felvétel elbírálásának szempontjai :

- az anya állandó munkahellyel rendelkezik,
- anya legalább napi négy órát dolgozik,
- gyermek felügyelete nem biztosítható
- a család szociális körülményei szükségessé teszik felvételét /pl: rossz lakás, életkörülmények, szülők szenvedélybetegsége, munkanélküliek /,

- pedagógiai szakszolgálat szakemberei, illetve szakorvos javasolja a gyermek számára a közösséget.

Az óvodába jelentkezés időpontja: Minden év május 3. hetében van, illetve folyamatos.

A beiratkozáshoz be kell mutatni:

- a gyermek anyakönyvi kivonatát,
- lakcím kártyáját,
- TAJ kártyáját,
- a szülő személyi igazolványát,
- a gyermek egészségügyi kiskönyvét.

A gyermek érettségének jellemzői az óvodába lépéskor:

Igényli a kortársaival a kapcsolatot. Kezdi megosztani játékait, tárgyait másokkal.

Szobatiszta.

Mozgása összerendezettebb (váltott lábbal megy fel a lépcsőn, járás közben előre-hátra lendíti a karját, mint a felnőttek).

Szeret gyöngyöt fűzni, firkálni, rajzolni, kísérletezni kezd az ollóhasználattal, papírgombócokat gyúr stb.

Öltözéshez és vetkőzéshez kis segítségre van szüksége. Cipőjét le, és segítséggel fel tudja húzni.

Sokat kérdez és beszél. Szereti az ismétlődő történeteket hallgatni. Már érti és használja az én, te névmásokat, érti a jelen, - múlt, - jövő fogalmát.

Tudja a nevét, és hogy ő fiú vagy lány.

Vissza tud emlékezni múltbeli dolgokra, és rövid történeteket el tud mesélni.

10.2 Az óvodás élet sikerkritériumai:

Testileg eljut az első alakváltozáshoz, megkezdődik a fogváltás. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Fejlődik a mozgáskoordinációja, finommozgása. Tudja cselekedeteit, viselkedését, szükségleteit irányítani.

Lelkileg készen áll az iskolába lépésre, örömmel, érdeklődéssel beszél a rá váró új feladatokról.

A tanuláshoz szükséges képességei fejlődnek, érzékelése, észlelése tovább differenciálódik (térészlelés, testséma, téri tájékozódás).

Megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, szándékos figyelem. Megnő a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele. Kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodása.

Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél. Minden szófajt használ, mondatokat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat.

Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről.

Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok az alapvető magatartási formák, amelyek környezetének megóvásához, megbecsüléséhez szükségesek.

11. A Pedagógiai Programunk ellenőrzése, értékelése:

Az értékelés ideje: 3 évenként.

Az ellenőrzést, értékelést végzik: óvodavezető, óvodavezető helyettes és munkaközösség vezető.

A nevelőtestület felkéri az óvodaszéket, hogy öt évente átfogóan elemezze a programban leírtak gyakorlati megvalósulását.

Szempontok a program gyakorlati hatásának értékeléséhez:

A gyermekek neveltségében megjelennek-e a tervezett fejlesztő hatások?

Milyen eredményeket hozott a helyi program a kommunikáció terén, egészséges életvitelben, környezetszemléletben?

Történtek-e változások a helyes viselkedési normák alakulásában?

Mennyire biztosította a tapasztalatszerzés játékos lehetőségeit, a sokszínű tevékenységi formákat?

Mennyire fokozta a nevelőtestület munkakedvét, pedagógiai kultúráját?

Mit mutatnak a szülők visszajelzései? Rendelkezik-e a szülő kellő információval az óvodai pedagógiai programról?

Módszerek a vizsgálatokhoz:

Közvetlen megfigyelések végzése.

Tevékenységek, foglalkozások megtekintése, elemzése.

Beszélgetés, értekezlet tartása.

Műhelymunka, interjú, ankétok tartása.

Dokumentumok elemzése. A nevelés eredményességéről képet alkotunk az iskolába lépő gyermekek vizsgálatával is, az óvodánk által meghatározott, minden tevékenységformára kidolgozott *a fejlődés várható jellemzői* alapján.

A pedagógiai program módosítása:

A módosításra javaslatot tehet: óvodavezető,

nevelőtestület tagja,

szakmai munkaközösség tagja,

óvodaszék,

óvoda fenntartója.

A szülők módosítást az óvodaszék szülői képviselői útján javasolhatnak.

A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az óvodavezető hagyja jóvá.

A módosított program a módosítást követő év szeptember 01. napjától kerül bevezetésre.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala :

A programot minden érdeklődő áttanulmányozhatja, a program 1-1 példánya megtalálható :

óvoda fenntartója

óvoda irattára

óvodavezető

óvodavezető helyettes

nevelői szoba

munkaközösség vezető

iskola irattára.

12. Legitimációs záradék - A pedagógiai program felülvizsgálata és jóváhagyása.

Az óvoda felülvizsgált pedagógiai programját az óvodaszék 2013. augusztus ...-i ülésén véleményezte, elfogadásra javasolta.

Kelt:.....

.....
óvodaszék elnöke

A felülvizsgált pedagógiai programot a nevelőtestület a 2013. augusztus 30-i ülésén elfogadta.

Kelt:.....

.....
óvodavezető

Mellékletek:

1. sz. melléklet

A helyes viselkedés és együttélés elemi szabályai:

A szabályokat mindig pontosan és egyértelműen fogalmazzuk a gyermek számára, hogy zavart ne keltsünk benne. A szabályok mintaadás útján válnak a gyermek szokás és szabályrendszerévé.

Ezért tudatosan figyeljünk saját és munkatársunk viselkedésére. Amit a gyermektől elvárunk, az önmagunk számára is kötelező. Eredményesen akkor épül be a szokásrendszerbe, ha a szülők, a család egyetértésével, hasonló mintaadással találkozunk.

Ezért a következő elemi szabályokat egyeztettük a szülőkkel:

A köszönésre vonatkozó szabályok:

Köszönjön érkezéskor és távozáskor a gyermek a felnőtteknek és vele együttjátszó társainak. Ha látogató érkezik, köszönéssel fogadják. Utcán is köszönjenek az ismerősöknek.

A köszönés formái: „Csókolom” „Szervusz, szervusztok” vagy a napszaknak megfelelő köszönés. Óvodáskor végéhez közeledve elvárható a gyermektől, hogy tudja, vannak, akiket magázni illik. Ügyelünk arra, hogy a köszönéssel kapcsolatban gátlás ne alakuljon ki. A lehetőséghez mérten a gyermek köszönjön mindig előre.

A bemutatkozás szabályai:

A gyermek ismerje teljes nevét és a felnőtt /vagy társa szemébe nézve, bátran mondja meg azt. A kézfogás technikájával ismerkedjenek.

A megszólítás szabályai:

A gyermekek keresztnéven /illetve becenéven szólítják egymást, nem vezetéknéven. Nézzen rá arra, akit megszólított. Várja meg türelmesen, amíg az figyelni tud rá.

A kérés szabályai:

A felnőttől név szerint kérjen pl: "Marika néni kérem", „Óvó néni kérem”, de társaival a „Légy szíves” vagy „Legyen szíves” kifejezések épüljenek be szókincsébe. „Szeretném, ha...”, vagy „Nem szeretném, ha...” kifejezésekkel is indíthatják kéréseiket. Köszönjék meg a dicséretet.

Az udvariassági alapformák kialakítása:

A gyermekek egymás között közepes hangerővel beszélgessenek. Tartsák tiszteltben társaik játékterét.

Beszélgetéskor, érintkezéskor fontos: - a tekintettartás,

- egymásra figyelés,
- gesztikulálás,
- térközszabályozás.

A „kérem - köszönöm-bocsánat” kifejezéseket egymás között és a felnőttel szemben is alkalmazzák. A leesett tárgyakat vegyék észre és tegyék a helyére.

A felnőttel kapcsolatos udvariassági formák:

Az ajtóban a felnőttet engedjék előre. A felnőtt mondanivalóját hallgassa végig a gyermek, ne vágjon a szavába. Beszéd közben egymás szemébe nézzenek (tekintettartás).

A gyermekek egymás közötti udvariassági formái:

Az udvariassági szokások nem külsőségek, hanem belső tartalmat hordoznak és fokozatosan a gyermek személyiség jegyévé válnak. Ha ösztönös, akkor nem gátként, hanem természetes megnyilvánulásként működik.

A fiúk előzékenyek a lányokkal (az ajtóban előre engedik, stb). A lányok észreveszik ezt és megköszönik. Udvariasan meghallgatják egymást. Figyelembe veszik a másik gyermek akaratát pl: játékszervezésnél.

A nagyobbak védik a kisebbeket. Türelmesek, előzékenyek hozzájuk, segítenek nekik.

Az udvaron való viselkedés szabályai:

Az udvari játékokat rendeltetésszerűen használják. A játékelrakás az udvaron is természetes. Ügyeljenek egymásra, védjék testi épségüket a megfelelően megismert és szabályok betartásával.

A köszönés az udvaron is (utcán is) természetes legyen.

Az árulkodás és a jogos panasz közötti különbség:

Az árulkodás pillanatnyi érdekek által vezérelt, elítélendő tevékenység.

A panasz empátia kiváltására, igazságkeresésre irányul. Rá kell szoktatni a gyermekeket, hogy az árulkodást jogos panasszá alakítsák át. Kezdetben a felnőttel, később a társakkal közösen keressék a megoldást.

Csak olyan és annyi szabályt érdemes felállítani, amelyeket természetes módon gyakorolhatnak és betartanak a gyermekek, amelyekre magyarázatot kap. A szabályok betartása biztonságos eligazodásukat segíti elő a világban.

Megkönnyíti a kapcsolatfelvételt szűk és tágabb környezetével. Egyszerűsíti az eligazodást különböző élethelyzetekben.

A helyes viselkedés és együttélés szabályai a társadalmi normáknak megfelelőek.

A gyermek életkorának növekedésével egyre többet várhatunk el tőle.

CSELEKVÉSI TABLÓ

Napi feladatok értelemszerűen, az évszakoknak megfelelően végezve.

(2,5)3-4 évesek:

2-3 cserép virág öntözése óvónővel közösen. Az óvoda udvarán levelek takarításában részvétel.

Madarak figyelése -forma, hang, táplálék megnevezése. Téli madáretetés megfigyelése. Nagyobbak kerti munkájának megfigyelése. Növények tavaszi hajtásának megfigyelése. Háziállatok életének, gondozásának nézegetése könyvekből, diafilmekről. Néhány helyszíni megfigyelés (kutya, macska, baromfiak) végzése.

A gyermek által hozott kerti virágból 1-1 szál lepréselése. A séta, kirándulás alkalmával gyűjtött vadvirág, gyom préselése, megőrzése.

Az ébredő természet megfigyelése (illatok, színek) és a fejlődés figyelése (rügyből levél lesz). Levél és fák kérgeinek lenyomata.

Egy ásónyi talaj átszitálása, élőlények megnevezése. Hangyák, bogarak, giliszták megfigyelése szabadban és üvegben /majd szabadon engedés /.

Bogarak, madarak, csigák, stb. nyomainak megfigyelése az udvaron.

Könyvjelző készítése óvónővel, a természetben megfigyelt madarak képe-neve, ismert virágok képe-neve alapján.

Séta során a természet hangjainak megfigyelése.

Víz világnapján séta a Balaton partra (március 10-n). A Föld napja (április 22-n) alkalmából az udvar takarítása. Madarak és fák napján kirándulás a Fenyvesbe (május 10-n)

4-5 évesek:

Virágok gondozása csoportszobában, udvaron óvónővel együtt, fejlődésük figyelése. Néhány madár felismerése, megnevezése. Óvoda udvar faleveleinek összegereblyézése. Télre madárcsemege készítése (dió, mogyoró, kapart szalonna felfűzése) és kihelyezése. Csíráztatás (vízben, földben), ág hajtatása. Kerti munkában részvétel - magok elvetése, palántázás. Fejlődés megfigyelése: Magból palánta lesz, fák lombjának kifejlődése.

Háziállatok életének, gondozásának megfigyelése helyszínen

A séta, kirándulás során szabályosan gyűjtött vadvirág, gyom préselése. (Név ráírása, falra felrakás, 3 évig gyarapítani lehet.)

Minden évszak fő jellemzőinek megfigyelése.

Levél, kéreg lenyomatok készítése, (névvel ellátva) összehasonlításuk. Egy ásónyi talajban az élőlények megszámlálása.

Állatnyomok keresése az erdőben, meghatározása. Az erdő hangjainak megfigyelése. Hangyák, csigák, méhek-méhészet, bogarak, hernyók, lepkék, sün életének figyelése. Levegő szennyezettségének értékelése: óvoda udvaron, vízparton bokor leveleinek letörlése vizes vattával, összehasonlítás, következtetések.

Víz világnapján egy Balaton parti kis terület összetakarítása, Föld napján udvarunk és az utca (bokrok alja) összetakarítása.

Erdei kirándulás a szülőkkel, természetben viselkedés szabályainak gyakorlása, vagy kirándulás az Állat és Növénykertbe.

Balaton élővilágának megfigyelése- halak, növények, madarak, rovarok együttlélése. Térképek nézegetése - falunk utcái (épületei) Balaton.

5-6 évesek:

Virágok ápolása és szaporítása óvónővel közösen.

Költöző madarak jellegzetességeinek felismerése (forma, hang, hova mennek).

Madárcsemege készítés a téli madaraknak, madáretetés az udvarunkon.

Viselkedésük megfigyelése.

Óvodaudvar őszi és tavaszi takarítása: levelek folyamatos gereblyézése, bokrok nyírása.

Hajtatási kísérletek végzése (fény, víz, hő hatása a növények fejlődésére.)

Vetés, palántázás, kerti növények gondozása, fejlődés figyelemmel kísérése.

Háziállat /pl: nyúl / átmeneti gondozása az óvodában.

Minden évszak jellemzőinek megfigyelése, megfogalmazása. A fejlődések megfigyelése: pl: bábból- lepke, magból-növény, tojásból - kiscsirke lesz.

Egy ásónyi talajban megszámolni az élőlényeket, nevüket könyv segítségével meghatározni. Hangyák, csigák, sün, méhek, méhészet, hernyók, bogarak, lepkék életének megfigyelése. Állatnyomok keresése az erdőben, meghatározása, majd krumpli lenyomatok készítése. Környezetvédelmi társasjáték a Balaton élővilágáról. Legyező készítése védett madarak, virágok képeivel.

Az erdőben járva az erdő és civilizáció hangjainak elkülönítése (meghatározott időben és helyen melyik több).

A levegő szennyezettségének értékelése: *udvarunkon, vízparton és út mellett* levő bokor leveleinek vizes vattával letörlése alapján.

A víz világnapján Balaton parti terület összetakarítása, gereblyezés középsősök és nagyok együtt *A Föld napján* az 1.osztályosokkal közös takarítás parkban vagy Balaton parton. *Madarak, fák napján* erdei kirándulás a szülőkkel.

Múzeum látogatás: Szántód - puszta, Mezőgazdasági Ház.

Térképek nézegetése: lakóhelyünk, hazánk, a föld. Térképek rajzolása: otthonunk és az óvoda útvonala, kirándulásaink útvonalának lerajzolása.

MUNKANAPLÓ

A környezet megismerését szolgáló helyszíneink

Az óvoda udvara:

TAVASZ

A gesztenyefa virágzásának, méreteinek megfigyelése.

Bokrok folyamatos megfigyelése.

Virágágyások kitakarítása, virágok ültetése, fejlődésük folyamatos figyelése.

Bogarak, lepkék megfigyelése.

Virágmagok, palánták ültetése, folyamatos gondozása.

ŐSZ

A hulló falevelek színeinek, formáinak megfigyelése.

TÉL

Madáretető kihelyezése csoportonként, hogy az ablakból is jól látható legyen.

Madarak folyamatos megfigyelése: nevük, jellemzőik.

A madáretető folyamatos feltöltése magokkal, szalonnával.

Játék a hóban:

A hó tulajdonságainak megtapasztalása: tapad, hideg, száll, szállingózik, ropog, szikrázik, olvad, vizes.

Hóember építése, hógolyózás.

A jeges, havas udvaron csúszkálás, szánkózás.

A víz jéggé fagyasztása, színezése, folyamatos megfigyelése.

A havas fák, bokrok szépségeinek észrevétele.

Aranyvessző, gesztenyeág hajtatása.

FENYVES - VASÚTSOR:

Ibolyázó hely, sok vadvirág található tavasszal.

Sokféle fát ismertethetünk meg a gyerekekkel ezen a helyen: fenyő

tölgy

szomorúfűz

enyves éger

platán

rezgő nyárfa

vadgesztenye

Terméseik megnevezése / ősz - tavasz /

A fák megfigyelése: gyökér, törzs, ágak, magasság, szélesség.

ÁRNYAS FASOR:

ibolyázó hely (fehér és lila)

Domborzati viszonyok megfigyelése:

Emelkedés, lejtés, egy - egy utca legmagasabb és
legalacsonyabb pontja.

A lejtő és az emelkedő kifejezések tudatosítása.

Utcatáblák elolvasása, a séták folyamán mindig ki lehet rá térni.

AZ ÓVODA UTCÁJA, ÉS A 70-ES ÚT KERESZTEZŐDÉSE:

A közlekedési ismeretek bővítésére a legjobb lehetőség: útkereszteződés,

közlekedési lámpák,

gyalogátkelő helyek,

különböző közlekedési

eszközök megfigyelése.

A helyes közlekedés gyakorlása:

Járdán - jobbra húzódunk le

Úton áthaladás - mindkét irányba körülnézünk,

- egymás mögött, gyorsan haladunk egyenes irányban.

Szabadság utca (óvoda utcája):

Az itt található intézmények megismertetése:

- Latinovits Zoltán Művelődési Ház, Könyvtár és Múzeum
- Orvosi rendelők
- Pékség
- Zöldségboltok
- ABC
- Posta
- Takarékszövetkezet
- Gyógyszertár
- Vasútállomás

Az ember környezetformáló tevékenysége itt is jól megfigyelhető.

A 70-ES ÚT:

- Postamúzeum - előtte szép, rendezett park, virágos útszegély.
- Iskola
- Hősi emlékmű
- Reich Károly emlékmúzeum

BAGOLYVÁR UTCA ÉS KÖRNYÉKE:

Ősszel: vadgesztenye gyűjtése, őszi vadvirágok, páfrány, moha.

A lombhullató fák folyamatos megfigyelése.

Télen: a hó borította táj, az érintetlen hó szépsége.

(a kápolna előtti tér)

Futkározás a nagy hóban.

A téli közlekedés nehézségei: csúszós, havas járdák, úttest,
hótolók megfigyelése.

Tavasszal: a gesztenyerügyek duzzadása, a bokrok rügyeinek ébredése.

Itt található kecskefűz barka, mogyoró barka, hóvirág.

Madarak megfigyelése: külső jellemzőik, hangjuk, hangok iránya.

Bogarak megfigyelése, mozgásuk, jellemzőik.

Fák, bokrok megfigyelése.

A fák gallyazása, - az ember természetépítő munkája.

VIRÁGOK:

aranyvessző, nárcisz, tulipán, jácint, magnólia fa, dísz ribizli.

BALATON PART:

A víz hőmérsékletének havonkénti mérése, feljegyzése.

Ősz:

- a víz színe
- a kikötőben a téliesített vitorlások megfigyelése
- a butikok, a vendéglátó egységek bezártak, a part elcsendesedett

Tél:

- a befagyott Balaton: jég - csúszkálás, korcsolyázás
- hó: nyomok a hóban:

ember: korcsolya,

szánkó,

csizma
állat: madár,
kutya.

Tavaszi:

- jégolvadás, a víz színe
- szélkorbácsolta hullámok
- madarak: sirály,
hatyú,
vadkacsa.

KIRÁNDULÁSI LEHETŐSÉGEK:

- Bagódomb
- Balatonőszödi nagypincéhez vezető út / hegyek, dombok, rálátás a Balatonra, mezőgazdasági területek /
- kerékpárúton elérhető Balatonszárszó, Balatonlelle
- Siófok - Sió zsilip
 - hajókikötő
 - Balaton part, rendezett sétány
 - színházlátogatás
- hajókirándulás a Balatonon
- Veszprém - állatkert
- Balatonederics - Afrika múzeum
- Keszthely - Festetics kastély
- Patca- Katica tanya- állatgondozás és kalandpark

4.sz. melléklet

Nyitnikék Óvoda
Balatonszemes

A FEJLESZTÉS TARTALMA KISCSOPORT

Az óvodapedagógus felelősen dönt abban, hogy kötelező foglalkozás, vagy kötetlen kezdeményezés formájában dolgozza fel az anyagot.

A külső világ tevékeny megismerése. védelme. Matematikai nevelés.	Irodalmi nevelés (mese, vers, bábozás, dramatizálás)	Ének, zene, népi játékok, mozgások.	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.	Testnevelés (Tóthszőlősyné Varga Tünde „Mozgásfejlesztés az óvodában c. könyve alapján”)	Munka jellegű tevékenységek
Ismerje meg a csoportszobát, az óvoda helyiségeit, az itt dolgozó felnőtteket. Ismerkedjen saját és társai jelével, nevével. <u>Mat</u> levelek, termések, kavicsok, színes pálcikák, stb. rakosgatása adott formák köré (tornakarika, csomagoló papíron előrajzolt formák). Több-kevesebb, 1-2-3-al való ismerkedés	Lovagoltatók, „hőcögtetők”, tenyérsimogatók, ringatók mondogatása, testközelben gyermek és felnőtt együtt. Egyszerű állatmesék hallgatása. Bábokkal ismerkedés. A „legkedvesebb” báb kiválasztása, el-nevezése.	Mondókák, rövid (főleg népi) versikék ritmikus mozgással kísérve. Óvónő énekes és hangszeres játéka „Szó-mi”-s dalokkal és játékokkal ismerkedés	Ismerkedés a homokkal, kavicsal, bottal rajzolás a föld-re, színes krétával a járdára. Termények felhasználásával homok formák díszítése. Pálcikák, korongok, színes formák, ill. termések válogatása. Ismerkedés agyaggal, gyurmával Falfirka	Állatok mozgásának és a természet jelenségeinek utánzása játékos formában. A napi mozgás megszerettetése. Udvari eszközökkel ismerkedés. Természetes mozgások gyakorlása babzsák, labda használata. Tricikli használata	Ismerkedés az önkiszolgálás fázisaival, helyes sorrenddel.

Képességfejlesztés feladata (Kf): Fejlődjön megfigyelő képességük, emlékezetük. Gazdagodjon cselekvéses és szóbeli kifejezőkészségük. Ismerkedjenek a megfelelő elemi magatartás formákkal: köszönés, megköszönés.

A család tagjainak (apa- anyagyerekek) összetartozása, az egy-máshoz tartozás érzésének felkeltése. A családtagok nevének gyakorlása A családtagok közös tevékenységei játékok, örömök, élmények	A családdal kapcsolatos versek, mesék, mondókák megismerése. Pl: Vers: Este van már Csiga- biga Édesanyám tulipánfa Süt a mama, süt (Gőgös Gúnár) Ha apával megszökünk Aludj baba Pl: Mese: A 3 kiscsibe	Rövid énekek, mondókák tanulása, játékok elsajátítása. Pl: Csip- csip csóka Tente baba, tente Borsót főztem Töröm- töröm a mákot Kiskacsa fürdik stb.	Várépítés homokból, díszítés őszi termések felhasználásával, gombóckészítés. Firkálás fehér és színes krétával aszfaltra, falra, csomagoló pap. Ismerkedés a festékekkel - nyom hagyás ujjukkal nagyméretű papíron Ismerkedés a papírral (gyűrés, tépés, sodrás, hajtogatás).	Nagymozgások gyakorlása. Mászás akadályépítéssel. Csúszás, kúszás, mászás sávokban. Átbújás karikákon.	Gyűjtő munka (fotók- családi, egyéni).
--	--	--	--	--	--

	A répa Vadmalacok (G.G) A kecskegida és a farkas (Sz. gy.) A három csibe AJ - Családi fotók nézegetése (Melyik vagyok én?) - Szóláncjáték - Suttogó játék DJ Ki mit csinál otthon?				
--	---	--	--	--	--

Kf. feladata: Gazdagodjon a gyermek érzelmi élete, szerezzenek tapasztalatot az összetartozás érzéséről. Kezdjék saját akaratukat másokénak alávetni. Fejlődjön egymáshoz való alkalmazkodási készségük. Fejlődjön tempó, dinamika, ritmusérzékük. Fejlődjön tapintásos észlelésük.

A testükkel való ismerkedés. Testrészek nevének megismerése, megérintése felnőtt által. A gyermek megismétli saját testén az érintést, megnevezést (végtagok és érzékszervek) Ismétlés (csukott szemmel, tükör előtt, egymáson). Testrészek ápolása, tisztálkodás. Az orvos gyógyító munkája. Matematika: testrészek , ujjak aránya, mennyiség számlálása.	Mondóka pl: Ez elment vadászni Kerekecske gombocsa Gyí te fakó, gyí te szürke Mit csinál a kis kezem? Ujjaimat mutogatom Hüvelykujjam almafa Hüvelykujjam korán kelt Vers pl: Répaorrú hóember Mese pl: A kesztyű Futóverseny (Dörmögő) A fogfájós nyuszi AJ - Ping-pong labda fújása - Hová repül a pillangó? - Kellemes-kellemetlen - Mi változott meg? DJ: - Mesedramatizálás (A kesztyű c.) - Érintések - Mi fáj?	Simogató, homlok összekoccantó mondókák. Pl: Csipp- csipp csóka Fussunk, szaladjunk Sétálunk, sétálunk Cicukám kelj fel Búzavirág koszorú Lóg a lába Fehér liliomszál Ez a kislány beteges ZH Ha vihar jó (Gryllus) Hóember (Gryllus) Árkot ugrott a szúnyog	Agyag, gyurma gyúrása, gömbölyítése, lapítás, sodrás technikájának megismerése és folyamatos gyakorlása Tenyérnyomat készítése festéssel Csomagoló papíron gyermek körberajzolása (ruhakészítés színes papírból tépéssel, ragasztással) Pont, pont, vesszőcske.	Babzsák csúsztatás különböző alakzatok között. Mászás talpon és tenyéren. Futó játékok.	Babafürdetés
--	--	--	--	---	--------------

Kf. feladata: Erősödjön ÉN- tudatuk, fejlődjön ÉN- képük. A testük koordinációs képességének fejlesztése (testrészek megnevezése, mozgatus külön-külön).

Őszi környezetben játékok és tapasztalatok gyűjtése (föld nyirkos, virágok elnyílnak, bogarak elbújnak, hulló levelek színe, formája, madarak költözése, köd, stb. Őszi gyümölcsök: alma, szőlő,	Csoóri S: Dióbél bácsi Csanádi I: Érik az alma Mókuscshalogató Weöres S: Kert és a többi. Egy, kettő, három, négy... Így törik a diót	Egyenletes lüktetéssel: Pl: Zsipp-zsupp Süss fel nap Erre csörög a dió De jó a dió stb. ZH - Édes almát hoztam én (Törzsök)	Lisztgyurma megismerése, gyümölcsök, zöldségek készítése, árusító hely kialakítása. Gyurmázás (répa, burgonya - gömbölyítés,	Futás, mászás akadályok átlépésével. Függés lábemeléssel, átbújás karikákon át.	Gyűjtőmunka (színes falevelek, gesztenye, termések, magok, őszi zöldségek, gyümölcsök) Burgonya főzése, sütése héjában, héj nélkül.
--	--	---	---	--	--

körte, dió. Gyümölcssaláta kész. Őszi termények gyűjtése: kukoricatörés, zöldség szedés. Burgonya felhasználása: héjában és hámozva megfőzzük, sütjük, majd elfogyasztjuk. Őszi öltözködés: baba és saját maguk felöltöztetése. <u>Matematika:</u> Őszi levelek válogatása szín, nagyság szerint.	Piros alma csüng a fán Szabó Magda: Ki hol lakik? (részlet) Fújjad szél a fákat Mese: A répa Alma (Szutyjev) A lóköthő róka Iciri-piciri AJ: - Dióhéj fújása - Hol van az alma? (névutók) - Mondj olyat, ami hasonlít az almához! - Mi volt rajtad reggel? Sorold fel! - Labdagurítással szóismétlés DJ: Erdei kirándulás		sodrás). Festés almanyomattal. Őszi fa festése ujjal, krumplinyomdával. Őszi fa készítése papírpödréssel, tépéssel, ragasztással). Sült gyurmából sütemények készítése (darabolás, kiszúrás, díszítés). Gesztenyéből kiegészítő játékok készítése. Falevelekből közös kép ragasztása. (nap, fa, stb.).	Csúszás, kúszás, mászás sávokban. Mászás babzsák csúsztatással különböző alakzatokon.	Sütőtök sütés. Diótörés Sütemény sütése (Apák napja). Gyümölcsmosás. Udvaron száraz ágak összegyűjtése.
--	--	--	---	---	--

Kf. feladata: Bővüljön, fejlődjön megfigyelő képességük, erősödjön formaérzékük. Fedezzék fel egymás külső sajátosságait és belső jellemző magatartását. Fejlődjön ritmusérzékelésük az egyenletes ritmus gyakorlásával. Kezdjék a térben észlelni magukat, kezdjenek megfelelően elhelyezkedni benne.

<u>Téli természet változásának megfigyelése, hideg, hó megtapasztalása.</u> Téli öltözködés. Madarak védelme. Mikulás és karácsony várás : a közös készülődés örömei, ajándékkészítés, süteménysütés. Játék a hóban és a hóval, jéggel (fagyasztás, olvasztás, jégkocsonya készítése, víz színezése). Újévköszöntő vidámságok. Farsangi játékok. Csíráztatás, hajtatás /búza, bab / <u>Matematika:</u> Kisebb, nagyobb hógolyók	Tarbay E. . Szállingó Várom a Télapót. Cipősütő mondóka Dirmeg-dörmög Sarkady S: Hóember Czegléd Gabriella: Itt a karácsony Mese: Szutyjev: Fenyőfa Téli lakoma Visszajött a répa A barna macskó kuckója (G.G) Téli lakoma (G.G) AJ: - Gyertyafújás - Szókincsbővítés (Mi	Halkat és hangosat kezdjük megkülönböztetni egymástól. Nagy a hó igazán Mikulás és karácsonyi dalok megismerése, hallgatása: Pl: Itt kopog, ott kopog Ácsorogjunk, bácsorogjunk Farsangi énekes játékok megismerése. Járjuk a táncot gyorsabban Mondókák Cini-cini muzsika ZH: Hóember (Gryllus)	Papírtépéssel hópehely készítés. Pattogatott kukoricafűzés, fenyőfára díszkészítés. Festékekkel fekete (sötét) papíron fehér (világos) nyomok hagyása. Farsangi szemüvegek, díszek készítése.	Egyensúlyozó járás sávokban. Léglabda gurítás falhoz, guruló labda elfogása.	Gyűjtőmunka (madáreselés) Madáreselés aprítása Madarak etetése Hóember építés Ajándékkészítés karácsonyra Borbála napi búzavetés Ünnep előtti nagytakarítás
---	---	---	--	--	--

	van a képen?) - Meseszöveg - Téli könyvek nézegetése, beszélgetés a képekről DJ: - Elolvad a hóember - Jégsziget				
--	--	--	--	--	--

Kf. feladatai: Változatos tevékenységekkel érezzék át az ünnepi készülődés, örömszerzés, meglepetés készítés tapasztalatait. Halk és hangos beszédet, énekeket kezdjék megkülönböztetni egymástól. Fejldjön tűrő és konfliktusmegoldó képességük.

A külső világ tevékeny megismerése. Matematikai nevelés	Irodalmi nevelés (mese, vers, bábozás, dramatizálás).	Ének, zene, énekes játékok.	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.	Testnevelés	
Állatok közül különösen a kutya, macska, nyúl, medve megfigyelése, külső jegyei, életmódjuk, az emberi gondoskodás. A baromfiudvar lakóinak megfigyelése, külső jegyeik, táplálékuk, hasznuk Matematika: Apró tárgyak válogatása, csoportosításuk nagyságuk, színük szerint. Formájuk, felületük nézegetése, tapintása.	Vers, mondóka Pl: Bodri kutya sétál Feleselő nyulacska A mi cicánk Macska, macska, csacska macska Nyuszi fülét hegyezi Nyuszi, nyuszi, nyulacska Paripám csodaszép Pejko Erre kakas Kicsi kutya, vek, vek, vek Kukurikú jó reggelt Mese: A 3 kismalac A kiskakas gyémánt félkrajcárja A három kiscica (Szutyev) Fésűs Éva: A fogfájós nyúl A kismalac csengettyűje A kóro és a kismalac A három kiscica AJ: - Állathangok utánzása - Szólánc játék - Nyelgyakorlatok - Ajakgyakorlatok - Hová bújt el a kiscica? (névutók) - Kukurikú játék - Fejezd be! (ka-kas) - Zizi evés szájjal,	Különböző zörejek hangjának megkülönböztetése. Elaludt az álmos cica Cirmos, cica, haj Nyuszi Gyuszi fekszik Dirmeg, dörög a medve Egyél libám ZH: - Hová mégy te kis nyulacska? - Kitrákotty mese - Vadász, vadász (Gryllus)	Burgonya nyomatok készítése (pl.: tyúk lábnyoma) Olló használat pl: fű vágása stb. Papírtépes, ragasztás. Állatok mintázása agyagból, gyurmából.	Átfutás széksorok között, kúszás, mászás széksoron. Hossztengely körüli gurulás.	

	nyelvvél				
	DJ: Kiscsibék kikelése				

Kf. feladata: Az állatok iránti felelősségteljes magatartásuk alakuljon, erősödjön. Ismerkedjenek tárgyak anyagával, formájával tapintás útján. Zörejek hangjának (fa, fém, üveg, papír,) megkülönböztetése.

Közlekedés: Az utcai közlekedés megfigyelése. Gyalogos szabályok gyakorlása. Séta a hajóállomásra. Járművek megfigyelése, osztályozása pl: gyorsaság, szállítás, hol közlekedik stb. Közlekedési lámpákkal ismerkedés. Matematika: Közlekedési eszközök stb. nagyság szerinti osztályozása. Sok-kevés - semmi (pl: kerék). SZJ : Hajós játék (hajóépítés tornaszerekből, székekből, zászlókészítés, térképrajzolás, ET)	Illyés Gy: Mozdony Kicsi kocsi, három csacsi Poros úton kocsi zörög Nemes N. Á.: Piros autó Mese: Két kicsi bocs, meg a róka . Stb. AJ: - Hangutánzás - Hová bújt az autó? (névutók) - Papírhajó fújása DJ: Hajózás a tengeren	Egyenletes ritmus gyakorlása. Ültem ringó Mondóka: Gyí te fakó, gyí te szürke...	Kirajzott jármű sablonok mozaik ragasztása, festése Járművek (előrajzott formák) színezése csomagoló papíron	Átlépések 40-60 cm széles sávokról sávokra. Mászás előre, hátra sávokban. Babzsák csúsztatása sávokban. Rézszutos szeren csúszás, kúszás, mászás.	
--	--	---	--	---	--

Kf. feladata: Ismerkedjenek a közlekedési szabályokkal, a közismert járművek nevével. Gyakorolják a téri irányokat mozgásos tevékenységek során (fent, lent, alul, fölül között stb). Ismerkedjenek a jobb és bal kifejezéssel. Kezdenek ismerkedni a dobbal és az alapvető ritmus eszközökkel.

A színek megfigyelése utcán , teremben és a természetben. Matematika: Apró tárgyak válogatása színük, formájuk, nagyságuk, anyaguk szerint. Formájuk, felületük tapintása, nézegetése.	Mese: A három pillangó Mondóka: Lepke, lepke, szállj le DJ: Virágport gyűjtő méhecskék	Mondóka: Sárga rózsza	A meséhez origami figurák hajtogatása a gyermekek között. Színes papírok vágdosása. Színes pacákat, vonalakat festünk.	Csúszás háton, szer alatt. Szökdelés, egyszerű alakzatokon átlépés.	
--	--	------------------------------	---	---	--

Kf. feladata: Fejlődjön színismeretük, színérzékük. Éreklődésük fejlődjön egymás iránt, a kapcsolattartás képessége és barátságuk egy-két társuk iránt erősödjön.

Tavas közeledtének megfigyelése. Éled a természet, az erdő és a mező. Rügyfakadás. Virágzó fák. Napoztatjuk az arcunkat. Virágok a kertben és a mezőn. Öltözködés jellemzői.	Mondóka, vers : Pl: Lepke, lepke szállj le Gyere tavasz várva várlak Mese: Pl: Róka meg a pacsirta	Tiszta éneklés, a hangadó szerv helyes használata. Énekes játékok pl: Én kis kertet kerteltem Katalinka szállj el	Sodrással virágforma ragasztása Fű hajtogatása, vágdosása. Agyagozás: fészekbe tojások	Mászás rézszutos létra fokain előre-hátra. Léglabda leütés, elkapás, gurítás. Formák létrehozása	Tavaszi nagytakarítás Kisház kisöprése, berendezése kis udvaron Homokozó lesöprése
--	--	---	---	---	---

A színek közül a zöld, sárga, kék megfigyelése a természetben. <u>Matematika:</u> Számlálgatások. Rész-egész összeállítások.	(Zilahi: Tavasz c. könyv) DJ: - Születéstől kisgyermekkorig - Esőjáték	Fecskét látok Hopp mókuska stb.	stb.	szerpentines pálcával.	Sütemény sütése (Anyák napja)
--	---	------------------------------------	------	------------------------	-------------------------------

Kf. feladata: Szívesen legyenek együtt. Szeressenek együttes élményeket gyűjteni. A természet szépségét vegyék észre, örüljenek a megújulásnak, a sok színnek, illatnak. Egyéni elgondolásaikat kezdjék megtervezni és készítsék el. Ismerkedjenek a triangulummal.

Csatangolás a Fenyvesben, Balaton parton . Visszajönnek a madarak. Fészekrakás figyelése. Bogarak, lepkék megfigyelése. A nagyobbak kerti tevékenységének megfigyelése. Földigilisza, hangyafarm meg- figyelése. Húsvéti ünnepre készülődés. Zöldségek, gyümölcsök. <u>Matematika:</u> Szétszórt elemek egymáshoz rendezése Pl: fej- törzs, autó-kerék stb.	Mese: Pl: Fésűs Éva: A büszke tölgyfa A nyulacska kunyhója stb. DJ: - Egy nap az óvodában	Körben járás gyakorlása. Énekes játékok pl: Fecskét látok Gólya bácsi, gólya stb...	Vizes homok gyúrása, formázása. Tojás díszítése. Rajzolás színes krétával falra, betonra.	Átlépés, támaszugrás négyzetből-négyzetbe. Léglabda gurítás, rúgás padok között.	Fészek építése fűből, virágokból, gallyakból, stb
--	--	--	---	---	--

Kf. feladata: Örömet jelentsen számukra az ajándékkészítés. Ismerkedjenek a föld parányi élőlényeivel, melyeket nem pusztítunk, hanem vigyázunk rájuk, mint bármely előre a természetben. Jól ismert verseket egyedül is kezdjenek elmondani, a megfelelő helyen szünetet tartva. Mozgásuk fejlődjön, tartásuk járás közben is szép legyen.

Állandó jellegű munkák:

- Terítők összehajtása;
- Asztali díszek elrakása;
- Székek le-fölpakolása;
- Ábrázoló eszközök elpakolása, lemosása;
- Asztalok letörlése ábrázolás után;
- Ünnepenként csoportszoba, öltöző feldíszítése, dekoráció cseréje;
- Udvari játékszerek elpakolása;
- Gyümölcsös tál bevitele konyhába;
- Papírzsebkendő ki-és behozatala udvarra/ról;
- Étkezési füzet elvitele;

Jelölések:

SZJ: Szabad játék, szerepjáték, szervezett játék

ZH: Zenehallgatás

P: Projekt módszer

DJ: Drámajáték (gyűjt.)

KT: Kooperatív technika

AJ: Anyanyelvi játék (gyűjt.)

ET: Esettanulmány (gyűjt.)

Nyitnikék Óvoda
Balatonszemes

A FEJLESZTÉS TARTALMA
KÖZÉPSŐ CSOPORT

Külső világ tevékeny megismer.	Mese, vers	Ének, zene, énekes játékok	Rajzolás, festés, mintázás	Testnevelés
<u>Mit csináltunk a nyáron?</u> A nyár legfontosabb jegyeinek összefoglalása, rendezése. Nyári élmények: fürdés, napozás, kirándulás, nyári gyümölcsök. <u>Matematika:</u> Kavicsok, kagylók, stb. összehasonlítása: sok-kevés Gyümölcsök összehasonlítása szín, alak, nagyság szerint.	Kiscsoportos versek, mesék ismétlése. Zelk Z: Hova futsz te kicsi őz... A kerek kő...(játékkal, mesével NYÁR) AJ! Mit hozott a NYÁR anyó?	Kiscsoportos dalok ismétlése. Badacsonyi rózsafán... Zh: Süt a nap, süt a pék (Gryllus)	Kavicsok, kagylók gyűjtése Balaton parton. Díszítés velük. Játék a homokban. Rajzolás bottal a földre, krétával a járdára. Gyurma ismert technikák gyakorlása, gyurkálás, gömbölyítés, sodrás, mélyítés stb. Jelek gyakorlása grízben, ceruzarajz	Természetes mozgások gyakorlása. Támaszugrások, egyensúlyozás. Udvari szerek alkalmazása.

Képesség fejlesztés: Tudatosodjon bennük, hogy ők középsősök. Fogadják szeretettel új társaikat. Erősödjön beszédkedvük, bővüljön szókincsük. Fejlődjön megfigyelő, összehasonlító képességük. Kezdenek elemi következtetéseket levonni. Kezdenek dalokat egyenletes ritmussal kísérni (taps, dobbantás, testrészek érintése stb.)

<u>Őszi időjárás,</u> természet változásainak napi megfigyelése. Pl: meleg, hűvös idő, szél, eső, levélhullás. Őszi táj színpompája. Az emberek alkalmazkodása az időjáráshoz. Néhány költöző madár megnevezése. Őszi terepasztal folyamatos	Fésűs É: Őszi dúdoló Csukás I : Sün Balázs Fésűs Éva: A büszke tölgyfa Fésűs É: A bátor nyulacska Sarkady S: Édes ősz Ugri meg Bugri A fecskerepülőtéren (Peregnek ...76. o.) Gyors munka(Peregnek	Lipem, lopom Eszterlánc, eszterlánc He, vára,vára Zh: Ősz szele zümmög Szállnak, szállnak peregnek a levelek Hull a szilva a fáról Ettem szőlőt stb. Repül a..repül a...-	Őszi levelek gyűjtése, préselése. Babaszoba, csoportszoba díszítése őszi levelekkel, ágakkal, levélfüzér készítése. Levél nyomatok festéssel, gyurmába nyomása.	Babzsák és labda használata fogás, dobás, ütés, elkapás stb. Támasz ugrások padon. Futás gyakorlása. Egyéni versenyek.
--	---	---	--	--

bővítése. <u>Matematika:</u> Levelek, gesztenyék, termények összehasonlítása számosságuk szerint (sok, kevés, ugyanannyi), alakjuk, nagyságuk, színük szerint. Hosszabb, rövidebb füzérek fűzése.	a levelek 84.o.) Osváth E: A kismadár búcsúja Csanádi I: Nyármarasztó AJ: Ping-ponglabda fűjás DJ: Mozdulatokkal a vers cselekménye Szőlőfürtön szőlőszem Erkenye, berkenye	zálogos	Csipkebogyó lánc, mákgubó baba, gesztenye és termény bábok, figurák készítése. Süni készítése fogvájó, gyurma felh.	
--	--	---------	--	--

Képesség fejlesztés: Fejlődjön beszédkedvük élményeiket verbálisan, manuálisan (rajz stb.) úton fejezzék ki. Fejlődjön egymás iránti érdeklődésük, kapcsolattartási képességük. Kezdenek együttesen körben járni, szép pesttartásra mozgásra ügyeljenek.

<u>Őszi piac</u> gazdagsága. Őszi virágok, zöldek megtekintése. Csalamádé készítése. <u>Matematika:</u> Gyümölcskosár összeállítása, letakarása - tapintással megállapítjuk „mi van a kezemben?”	Csanádi I: Alma Weöres S: Vásár Dénes Gy: Diószeg Veress M.: Vasárnapi utazás	Zh: Hervad már a lombnak	Őszi gyümölcsök mintázása. KT:Festés az őszi színekkel. KT: Őszi zöldek ragasztása KT: Őszi gyümölcsök festése, vágása KT:Dugóval szőlő nyomdázás, festés	Csúszás, mászás, eszközcsúsztatás. Kúszás, mászás, kétkezes alsódobás.
---	--	--------------------------	---	---

Képesség fejlesztés: Gazdagodjon a tapasztalatuk az őszi sokféleségéről, bontakozzon cselekvő és feladatmegoldó képességük. Manuális és verbális úton fejezzék ki gazdag, színes élményeiket. Az egyenletes lüktetés kiemeléséhez használjanak ritmus hangszereket.

<u>Őszi munkák:</u> megfigyelése kertben, tereken, utcán. Őszi betakarítás. A munka fontossága. Diótörés Mi is előkészítjük tavaszra a kertünket. <u>Matematika:</u> Gyümölcsök,	Tücsök és az egér lakodalmá. A 3 törpe. Hárs L: Levél az erdőből. DJ: Add tovább a mozdulatot	Dalok ismétlése.	Sütőtök házika készítése, be- rendezése. Színes újságképek gyűjtések kivágása.	Futás, csúszás, kúszás, közben bújás, akadályátlépés. Függés térd és sarokemeléssel. Átbújás karikán.
--	---	------------------	---	--

zöldegek számlálása, több, kevesebb, ugyanannyi.	Susog, susog a levél-mondóka			
--	------------------------------	--	--	--

Képesség fejlesztés: Érthetően, összefüggően beszéljenek élményeikről. Gyakorolják a kultúrált érintkezési, együttműködési szokásokat. Halkan, hangosan beszéljenek, énekeljenek.

<u>Család:</u> A családnév megkülönböztető szerepe. A család bővítése a nagyszülőkkel. Felnőttek és gyermekek viszonya a családban. Tiszteld az idős embert. <u>Matematika:</u> Felnőtt és gyermek magasságának összehasonlítása (magasabb, alacsonyabb)	Mese: A só. Fésűs É: A kismókus fél diója Gárdonyi G: Ugri meg Bugri (Peregnek: Ősz....) József A: Altató Veres Miklós: Tréfás rajz Bartos E: Apához Fésűs Éva: A 3 kiskecske Baráth G: Az én apukám	Felugrott a Sára Elvesztettem zsebkendőmet Zh: Brahms: Bölcsődal	A mi családjunk rajzolással, festéssel. Pólyás babamintázás. Szalvéta színes papírok nyírása.	Járás, futás és mászás közben babzsák csúsztatás bottal. Egyensúlyozó járás padon.
--	---	--	---	---

Képesség fejlesztés: Fejlődjön a felnőttekhez, egymáshoz fűződő pozitív érzelmi kapcsolata a gyermeknek. Beszéd közben szem kontaktust kezdjenek tartani. Ismerjék fel az ismert dallamot dúdolásról. Gyorsan, lassan legyenek képesek járást és éneklést összekapcsolni.

<u>A család otthona.</u> A lakás, lakcím fontossága. A lakás helyiségei, bútora. Családtagok munkája otthon, gyerekek megbízatásai. <u>Matematika:</u> A lakást díszítő tárgyak formája: gömbölyű és szögletes formák.	Tasnádi É: Borika takarít AJ: Szókincs bővítés Igaz-hamis állítások DJ: Otthoni tevékenységek Mit visz a kishajó? La Fontain: A tücsök és a hangya Kisgazdasszony vagyok én	Énekes játékok ismétlése. ZH: Este jó...	Edények mintázása, díszítése. Kasírozás. K: Házépítés	Léglabda leütése, elfogása, gördítése vonalak között. Egyensúlyozó járás, szökdelés székeken.
---	---	---	---	--

Képesség fejlesztés: Az otthonhoz fűződő érzelmi kapcsolat verbális kifejezése. Egymásért végzett munka öröme. Magas és mély éneklése, dallamív kézzel mutatása.

A testünk: A fejen található érzékszerveket ismerjék és nevezzék meg. A testápolás kellékei. Helyes testtartás. A test részeinek kapcsolata: kéz-láb. Kéz funkciója. A testünk védelme. Az orvos gyógyító munkája. Matematika: Rövidebb, hosszabb testrészek összehasonlítása. Magasabb, alacsonyabb gyermekek összemérése.	Mese: Nyakigláb, Csupaháj, Málészáj. MIlos M: Mese a vízilóról, aki félt az oltástól Tükröcske AJ: Képolvasás Találós kérdések DJ: Virágnylás, hulló falevelek, hajladozó fák... Add tovább a jelet! Arckifejezések mimikával	Csön- csön gyűrű. Szőjünk, fonjunk kendőt Előre a fejedet... Azért varrták a csizmát-mondóka Dobi,dobi hátát Ez a lábam... Ugyan, édes komámasszony.. Zh: Árkot ugrott...	Emberi alak mintázása: álló, ülő, fekvő. K: Emberi alak összeállítása részekből, ragasztás, színezés. Pontok összekötése-fiú, lány Krumpli nyomat készítése. Láb, kéz körül rajzolása, kivágása Babák körül rajzolása, hiányzó testrészek pótlása, ruha elkészítése	Hossztengely körüli gurulás Volt egyszer egy öreg ember...
--	---	---	---	--

Képesség fejlesztés: Figyeljék meg saját külső jellegzetes tulajdonságaikat (testséma fejlesztés) . Gyakorolják a higiéniai szokásokat képességeik szerint. Erősödjön én-képük. Ismerkedjenek a ritmushangszerekkel.

Téli időjárás: A természet változásainak megfigyelése. Téli öltözködés. Fűtés. Hideg hatása , víz , jég és hó tulajdonságai. Matematika: Kopasz fákon megfigyelni a vastagabb, vékonyabb ágakat. Magasabb, alacsonyabb házakat. Hó vastagságát megmérni.	La Fonten: A tücsök hegedűje Liba áll a havazásban Visszajött a répa Grimm : A suszter manói Aki fázik, vacogjon A didergő király (Móra F.)	Országúton nagy a hó Nincs szebb madár A Győri Györgynek Tekereg a szél	Ujjbábok készítése. Hóember hajtogatása papírból Körlapokból hóember készítése Hóember átrajzolása fekete kartonra, fehér ceruzarajz- téli kép Hóember hiányzó részeinek megrajzolása	40-50 cm széles sáv átlépése szerről szerre. Mászás előre-hátra sávokban babzsák csúsztatással.
--	---	---	---	---

Képesség fejlesztés: Bővüljön szókincsük a téllal kapcsolatos kifejezésekkel. Megfigyeléseiket szóban fogalmazzák meg. Kezdenek alkalmazkodni egymáshoz. Fejlődjön együttműködési készségük. A hőmérséklet változásait és az öltözködés kapcsolatát vegyék észre. Ritmusmotívum visszatapsolásával fejlődjön ritmusérzékük.

<u>A téli ünnepeink:</u> Mikulás, Lucázás, karácsony várása, készülődés és megünneplés. <u>Matematika:</u> Sütemények, ajándékok válogatása, csoportosítása, alakjuk, nagyságuk, ízesítésük szerint. Számlálásuk.	Mikulás és karácsonyi versekből válogatás. Osváth E. Megjött a Télapó Bartócz E. Jön a Mikulás DJ: Hóhullás, ujj-játék Kányádi S.Aki fázik, vacogjon Jön a Mikulás (mese) (Minden napra egy mese)	Suttog a fenyves Ezüst szánkót hajt a dér A karácsony akkor szép Télen, nyáron zöld a fenyő ága	Gyertyatartó, ünnepi asztaldíszek készítése. Üdvözlő kártya krumpli nyomattal. Rajzold le a Mikulást! Mikulás hajtogatása Gyöngysor fűzése pattogatott kukoricából. Sütemény formázása, díszítése.	Gurulóátfordulás rézsutos szerről. Csúszás háton, szer alatt.
---	---	---	--	---

Képesség fejlesztés: Szerezzenek konkrét tapasztalatokat az örömközlés szépségéről, a szeretet, összetartozás, megbecsülés érzéséről. Legyenek ötleteik, találékonyak legyenek az ajándékok készítésében átadásában. Törekedjenek a tiszta, szép éneklésre. Alakítsanak ritmuszenekart.

<u>Itthon telelő madaraink</u> megfigyelése. Nevük, mozgásuk, életmódjuk. Az emberi gondoskodás. <u>Matematika:</u> A madarak számlálása repülés stb. közben. Képek csoportosítása 2-3 szempont szerint, tollazatuk színe, költöző madár-e stb.	Liba áll a havazásban Bartos Mária: Hógolyó Kányádi S: Betemetett a nagy hó Móra F: Talpas Tardon Á: Egyszem cinke erdei élete Hogyan tanultak énekelni a baglyok (Minden n.) Mese az eltévedt kis verébről Szalai B:Egy didergő kismadár	Nincs szebb madár. ZH: Madár voltam álomban Az árgyélus kismadár Egyél libám Madarak voltunk-m	Erdő rajzolása, festés Madarak képe kivágása – könyvjelző készítés. Téli terepasztal kialakítása (kéznyommal gyurmából) Madáretető készítése dobozból, színes papírból Madár színezése, szárny hajtogatása	Egyensúlyozó járás, szökdelés székeken. Hossztengely körüli gurulás. J: Fészek foglaló
---	---	---	--	---

Képesség fejlesztés: Az állatokról való gondoskodással erősödjön érzelmi életük, értsék meg az emberi munka fontosságát.

Aktívan kapcsolódjanak az ismeretszerzési-tapasztalati folyamatba. Halkan-hangosan énekeljenek, mondókázzanak és gyakorolják a dallambújtatást.

Téli sportok, játékok az óvoda udvarán: hógolyózás, szánkózás, csúszkálás, korcsolyázás. <u>Matematika:</u> Különböző formák létrehozása jégből pl: téglatest, gömb, henger stb. fagyasztással. Jégvár építés.	Weöres S: Nől a dér álom jár Fésűs Éva: A korcsolyázó mackó Tóth A: Titokzatos hóember AJ: postás játék Bővítsd a mondatot	Téli dalok ismétlése	Hó kukac, hóember, maci építése az udvaron. KT: Építés - Mikulás háza	Gurulóátfordulás rézsutos szerről
--	---	----------------------	--	-----------------------------------

Képesség fejlesztés: A közös játék örömeit érezzék át, felszabadultak legyenek. Óvják saját magukat és a kisebb gyermekeket a balesettől. Használják a hangszereket, zenekart alakítsanak.

<u>Farsangi mulatságok.</u> Több hetes készülődés, vidám sürgés-forgás. <u>Matematika:</u> Tükörképpel szimmetrikus formák létrehozása.	A bú sírjon a fagyon (köszöntő) Sarkadi S: Farsang Kiszézés	Itt a farsang Járjunk táncot Mit játsszunk Mackó, mackó Hopp Juliska Tinci-tánci Eszterlánc ZH: Maszkabál CD	Álarcok, szemüvegek készítése, díszítése különböző technikákkal (vágás, ragasztás, festés stb.) Bohócok ragasztása, hajtogatása	Csúszás háton szer alatt, lendületszerzés a szeren. Függésből indítással - kézállás előkészítés
--	--	---	--	---

Készség fejlesztés: Közös tapasztalatai, együttműködési készségük fejlődjön. Vegyék észre és fogadják a humoros dolgokat - mindig valamin és ne valakin nevessenek. Fejlődjön ritmusérzékük ritmuskiemeléssel, használják a dobot, tapsoljanak.

<u>Rügyeztetés, csíráztatás,</u> hajtátás (bab, borsó, kukorica, burgonya, búza, ágak stb). A meleg - fény	Fésűs É: Télkergető hóvirág	Mondókák ismétlése.	Aranyág festése, vágás és ragasztás.	Karikagurítás padok között. Ugróiskola
--	-----------------------------	---------------------	--------------------------------------	---

víz hatásának megfigyelése. <u>Mat:</u> Termények számlálása.				
--	--	--	--	--

Készség fejlesztés: Tudják, hogy a növény is élőlény. Ismerkedjenek meg életét, fejlődését befolyásoló tényezőkkel.
Ritmusmotívumokat tudjanak visszatapsolni. Hozzanak létre ritmikus szövegeket adott témában.

<u>Közlekedés:</u> Gyalogos közlekedés megfigyelése, gyakorlása. <u>Matematika:</u> Utak szélessége, keskenysége, görbeség, egyenes.	Poros úton kocsi zörög Weöres S: Haragosi Kocsi és vonat Balogh J:Jelzőlámpa Fésűs É: Pöttömke piros vitorlás AJ: Mi változott meg? Közlekedési fogalmak gyűjtése Jut eszembe Dobbants-tapsolj!	Jön a kocsi	Utazási emlékek rajzolása, festése. KT: Képalakítás járművek ragasztása KT: Közlekedési utak építése	Íves mélyugrás helyből
---	--	-------------	--	------------------------

Készség fejlesztés: Gyakorolják a helyes közlekedési magatartást, fejlődjön térbeli tájékozódó képességük. A ritmus motívumot egyénileg is kezdjék visszatapsolni (ritmusvisszhang játék)

<u>Közlekedő járművek</u> megfigyelése <u>Matematika:</u> Osztályozásuk nagyság, sebesség, funkció stb . szerint. Sorozatok létrehozása.	Veres Miklós: Vasárnapi utazás	Gyí, paci, te fakó	Vonat, autó, kocsi készítése dobozokból Repülő, csónak hajtogatása, színezése	Léglabda leütés, gurítás
---	--------------------------------	--------------------	--	--------------------------

Készség fejlesztés:

Fejlődjön megfigyelő, összehasonlító képességük. Gyakorolják a csoportosítást, alakítsanak ki adott szempont szerint sorozatokat. A magas és mély hangokat kezdjék mutatni térben az énekléssel egyidejűleg.

<u>Közlekedési táblák</u> , lámpák megfigyelése, zebra szerepe. <u>Matematika:</u> Formák (háromszög, négyzet, körlap, téglalap) megfigyelése és létrehozása (táblák)	Autós mese	Jöttem karikán	Hajó, repülő hajtogatása, úsztatás.	Labda ütögetése, egymásnak gurítása, dobása.
--	------------	----------------	-------------------------------------	--

Készség fejlesztés: Fejlődjön önfegyelmük, állóképességük. Gyakorolják a síkidomok neveit, a természetben, környezetükben figyeljenek fel ilyen formákra, illetve hozzanak létre maguk is. A dallamritmust tudják megkülönböztetni az egyenletes ritmustól.

<u>Látogatás a vasútállomáson:</u> Az állomás berendezései. <u>Matematika:</u> Vasúti sínek hosszúsága, párhuzamosság. Távlatok. Sorszámok. KT: Rendszerező	Weöres S: Kocsi és vonat	Dalok ismétlése	Vasúti terepasztal készítése. KT: Közlekedési kép készítése	Átlépés, támasz ugrás négyzetből négyzetbe.
--	--------------------------	-----------------	--	---

Képesség fejlesztés: Fejlődjön szóbeli kifejező készségük, szókincsük. Gyors és lassú mozgás gyakorlása. Gyakorolják a térbeli relációkat.

<u>Tavaszi:</u> Az időjárás hatása a természetre. Figyeljék meg a levegő felmelegedését, a természet változását, az ember alkalmazkodását. VÍZ VILÁGNAPJA <u>Matematika:</u> Egyenes és görbe zárt és nyitott vonalak szerpentin szalaggal.	Gazdag E: Fecskenóta Osváth E: Ébresztő Zelk Z: Tavaszi dal Káldi J: Hóvirág Zelk Z: Hóvirág A hatyú, csuka meg a rák (orosz mese)	Vígan dalol a madár Ennek a kislánynak Sándor napján Komatálat hoztam Koszorú, koszorú Zh.: Csepp, csepp, csepereg	Rajzolás színes krétával a járdára. Tulipán, hóvirág hajtogatása	Léglabda leütés, elkapás, gurítás padon.
---	---	---	---	--

Képességfejlesztés: Ismerkedjenek új kifejezésekkel. Vegyenek észre és fogalmazzanak meg elemi ok-okozati összefüggéseket. Vonjanak le elemi következtetéseket. Kettes lüktetés és motívumhangsúly kiemelése.

<u>Az időjárás és az</u>	Sarkady S.: A huszár	Koszorú, koszorú	Gyurma alapra kép	Formák létrehozása
--------------------------	----------------------	------------------	-------------------	--------------------

<u>emberi</u> <u>tevékenységek:</u> Kerti munkák, szántóföldi tevékenység. <u>Matematika:</u> Ásás közben könnyebb nehezebb földkupac stb. becslése, mérése.	Fésüs É: Mókus Péter kiskertje Fésüs É: A békakirály papucsja Zelk Z: Hová szaladsz vízipók? Gazdag E: Pici csibe alszik Az aranyos tarajos kiskakas Mese a falánk tyúkocskáról AJ: nyuszi pajtás hogy vagy? Mondj egy mondatot! DJ: állatok mozgásának utánzása		készítése különbéle termésekből.	szerpentes pálccával.
--	--	--	--	-----------------------

Képesség fejlesztés: Szerezzenek tapasztalatokat a munkavégzés folyamatairól. Becsüljék egymás és a felnőttek munkáját. Zörejek és egymás hangját ismerjék fel.

<u>Állatok:</u> Háziállatok meglátogatása, etetése, külső jegyek meg-figyelése. <u>Fecskék</u> gólyák, bogarak, lepkék Figyeljék meg az állatok megváltozott életét. <u>Matematika:</u> Összehasonlítások (nagyság, számosság, táplálék szerint). Párosítások. Kisebb, nagyobb, több, kevesebb. Számlálás.	Móra F: Sündisznócska lovagol Csőr anyó cipellője 131.old. Kié a fecskefészek? 128.old. A csillagszemű juhász c. népmese Simon L: Szól a kakas A szegény ember állatai	Bújj, bújj zöld ág Hajlik a meggyfa Gólya, gólya gilice Benn a bárány... Kisegér, kisegér.. Zh: Volt nekem egy kecském A gúnárom elveszett A bundám szőrös	Mese illusztráció Zacskóbáb készítése (cica) Viasszal előrajzolt kép festése Vonalvezetés (egyenes, görbe) Házi állatok átrajzolása, színezése (kopírozás) Gyurmázás-háziállatok Magok válogatása K: állat puzzle	Hossztengely körüli gurulás rézsutos szeren.
---	--	---	--	--

Képesség fejlesztés: Védjék, óvják a környezetükben levő állatokat. Kapcsolódjanak be az állat gondozásba, illetve védelembe otthon. Egyszerű táncmozdulatokkal érzelmek,

<u>Tavaszi virágok:</u> Tulipán, jácint, gyöngyvirág, orgona	Hosszúlábú gólya bácsi Fésüs É :Tavasszal Móra F: Húsvéti tojások	Én kicsike vagyok A pünkösdi rózsza	Virágok, fák festése a szabadban	Léglabda gurítás szeren mászás közben kézzel, lábbal
--	---	--	----------------------------------	--

stb. felismerése. Növények gondozása, védelme. <u>Matematika:</u> Sorozatok létrehozása, virágok, fák, bokrok nagysága szerint	Fésűs É: A szívtelen csiga Nagytakarítás a Napnál AJ: Mi van a zsákban? Szógyűjtés Zelk Z: A három nyúl		Húsvéti készülődés Komatálazás Tojás díszítése, színezése (mandala)	
---	---	--	---	--

Képesség fejlesztés: A tavasz szépségének, a megújulásnak észrevétele, verbális megfogalmazása (színek, illatok, formák szépsége).
Egyenletes lüktetés és ritmustapsolás összekapcsolása.

<u>Tavaszi zöldségek</u> gyümölcsök. Zöldségbolt megtekintése. Salátakészítés. <u>Matematika:</u> zöldségek, gyümölcsök formája. Számlálás.	Anyák napi versek.	Anyák napi dalok Tavaszi dalok ismétlése.	Gyümölcsök, zöldségek mintázása. Ajándék készítése anyák napjára	Függésben lengés, leugrás, lajhár függés.
---	--------------------	--	--	---

Képesség fejlesztés: A szeretet érzésének kifejezése szóban, gesztusokkal. Mélyüljön az édesanya, nagymama iránti megbecsülés,
tisztelet érzése. Fejlődjön megfigyelőképességük, emlékezetük. Örömmel, hangosan, jól tagoltan verseljenek, énekeljenek.

<u>Tavaszi</u> - rendszerezés. Ismeretek rögzítése. <u>Matematika:</u> Hosszabb, rövidebb szárú virágok, összehasonlítása becsléssel, méréssel.	Irodalmi anyag ismétlése.	Dalanyag ismétlése.	Virágok, madarak hajtogatása papírból. Közös tavaszi kép, montázs, kollázs készítés.	Sorozat ugrás hajtott kötél alatt átfutás.
--	------------------------------	---------------------	---	---

Képesség fejlesztés: Udvariassági szokásokat figyelmeztetés nélkül alkalmazzák. Illedelmesen köszönjenek, kérjenek, köszönjék
meg, ha kapnak valamit. Fejlődjön megfigyelő képességük, figyelmük tartóssága, átvitele. Dallamokat ismerjenek fel dúdolásról.

<u>Óvodánk környéke:</u> A posta, péküzem látogatás, Könyvtár megtekintése,	Mesék, versek ismétlése.	Énekek, játékok ismétlése.	Kacsakaringós, egyenes utak festése.	Labda és kötélgyakorlatok.
---	-----------------------------	-------------------------------	--	-------------------------------

könyvkölcsönzés. Könyvek visszavitele, film megnézése. <u>Gyermeknap</u> versenyjátékok az óvoda udvarán, együtt. <u>Matematika:</u> Sok, kevés könyv megszámolása. Egyenes és görbe utak, járdák megfigyelése.			Az otthontól óvodáig -az óvodától könyvtárig vezető út lerajzolása.	
--	--	--	--	--

Képesség fejlesztés: Erősödjön az egyén és a csoport kapcsolata. Alakuljon ki a gyermekben egy pozitív énkép, fogja fel helyét, szerepét a csoporton belül. Problémáit kezdje megbeszélni társaival

Jelölések:

SZJ: Szabad játék, szerepjáték, szervezett játék

ZH: Zenehallgatás

P: Projekt módszer

DJ: Drámajáték (gyűjt.)

KT: Kooperatív technika

AJ: Anyanyelvi játék (gyűjt.)

ET: Esettanulmány (gyűjt.)

A FEJLESZTÉS TARTALMA
NAGYCSOPORT

Külső világ tevékeny megismerése	Mese, vers	Ének, zene, énekes játékok	Rajzolás, festés, mintázás	Testnevelés
<u>Nagycsoportosok lettünk.</u> nyári élmények felelevenítése kis- és középsős élmények felelevenítése. <i>Matematika:</i> Tárgyakból lát ható, hallható, tapintható stb. sorozatok létrehozása- nyáron gyűjtött kincsek válogatása	Tavalyi kedves mesék ism. a gyerekek kívánságára. Weöres S.: Barangolók c. verse Csanádi I. Nyármarasztó c. verse Kányádi S: Nyári alma Nyári alma ül a fán A mi mesénk- meseszöveg AJ: mért jó nekem nagycsoportosnak lenni- mondatalkotás DJ: bemutatkozó, kapcsolatteremtő játékok Horváth I.: Nyár és ősz	Tavalyi dalok ismétlése Z.h.: A Vargáék ablaka Lenn a mély völgy ölén Négy vándor jár Egy aranyat leltem	Nyáron gyűjtött kincsekből kép készítése. Nagy lapra lerajzoljuk magunkat- ilyen lettem. Vágás, ragasztás- ez a mi csoportunk.	Futások tempóváltással, szökdelés Futó- fogójátékok
<u>Munka:</u> Gyűjtő munkák („kincsek” gyűjtése) csoportszobánk berendezése, alakítása, ötletelés, közös munkaszervezés, munkavégzés K, udvari játékok válogatása, udvarrészek berendezése, elosztása K				
<u>Képesség fejlesztés:</u> Fejlődjön egymás iránti érdeklődésük, kapcsolattartási képességük. Bizalommal forduljanak a környezetükben élő felnőttekhez. Figyeljék meg önmaguk és egymás jellegzetes tulajdonságait. Megfigyeléseiket, tapasztalataikat fogalmazzák meg. A dalok, mondókák egyenletes lüktetését fejezzék ki tapssal, dobbal, stb. A sokszor hallott dalokat ismerjék fel dúdolásról, énekeljenek szótagokkal.				
<u>Óvodánk környéke, lakóhelyünk.</u> közeli intézmények és az ott dolgozók munkája. Utcák nevei, óvodánk környéke,	Egy utcában volt egy bolt c. mondóka Újra az oviban c. vers	Köketánc Fű, fű, fű...- mondóka	Vágás, ragasztás- a mi utcánk Rajzolás nagy csomagoló papírra- óvodánk és	Futásgyakorlatok irányok szerinti akadálykerüléssel. Távolugrás.

felszín és domborzati viszonyok. <i>Matematika:</i> Halmazok szétválogatása adott és egyéni szempontok szerint.	Nagy L.: Balatonparton c. verse Beszélgetés könyvekről AJ. az én kedvenc könyvem- mondatalkotás/folyamatos/		környéke. Térképrajzolás bottal az udvaron. Terepasztal készítése.	
<i>Munka:</i> Gyűjtőmunkák térkép és terepasztal elkészítéséhez, szervezés, megvalósítás K , utómunkálatok, rendrakás K , séták során gyűjtőmunkák, szervezés, munkamegosztás K				
<i>Képesség fejlesztés:</i> Fejlődjön a gyerekek közötti társas kapcsolatteremtés és kapcsolattartás. Gyakorolják a térbeli relációkat tevékenységek során. Fejlődjön vizuális memóriájuk. Gyűjtsenek és mondjanak különböző hangutánzó szavakat megfelelő artikulációval. Énekeljenek csoportosan és egyénileg halkan, hangosan váltakozva. Érezzék meg és érzékeltessék a negyed szünetet jól látható mozdulatokkal- pl. vállérintéssel.				
<u>Az ősz.</u> Séta a Balatonra- változások megfigyelése- víz hőmérséklete, hűvösebb idő, kevesebb az ember, öltözködés. <i>Matematika:</i> Nyitott mondatok. Igaz és hamis állítások. Séta a fenyvesben Levelek, termések, virágok, bogarak megfigyelése. <i>Matematika:</i> Építés testekből. Másolás 2-4-6 elemből készített építményt.	Horváth S.: A nyár és az ősz c. verse Osváth E.: Útra kelt a nyár c. verse Fésűs Éva: Őszi bújócska Móra F.: A cinege cipője Tordon Á.: Ősszel c. verse AJ: fejezd be a mondatot: Az őszi Balaton... DJ: Mit érezhet?- mutasd, mondd, párbeszéd K Szógyűjtések ősszel kapcsolatban	Zíbor, zábor Z.h.:Rózsa szirma... Zh: Ősz szele zümmög Erzsébet asszony Z.h.: Vivaldi: Négy évszak	K: Festés emlékezet után- őszi Balatoni kép Hajtogatás: vitorlás hajó, csónak Terepasztal-Balaton Rajzolás emlékezet után- sétáltunk a Fenyvesben Levelek, virágok préselése- kép készítés	Kislabda hajítás teniszlabdával. Támaszugrások változó körülmények között (udvari játékokon és tornaszereken)
<i>Munka:</i> Levelek, termések, virágok, kagylók, ágak gyűjtése, válogatása, rendszerezése, díszítése, rendezése a csoportszobában, terepasztal, dekorálás, szárítás, préselés K , tornaszerek elrendezése az udvaron, helyére rakás.				
<i>Képesség fejlesztés:</i> A mindennapi beszédben, szituációban alkalmazzák megfelelően a kérést- köszönést- kérdezést. Fejlődjön vizuális- tapintásos érzékelésük, összehasonlító képességük. Fejlődjön tempó-, dinamika-, és ritmusérzékük. Gyakorolják a megfelelő kifejező magatartásmódokat.				
Kirándulás az erdőbe- P az erdő színei, hangjai, illatai. Lábnymok olvasása. Erdei termések. Viselkedés. <i>Matematika:</i> Több, kevesebb,	Fésűs É.: A hinta c. meséje Fésűs É.:Kajlatapsi Petőfi S.: Itt van az ősz c. verse Tóth Eszter: Kirándulás	Egyszer egy erdőben- mondóka Zh: Taj, de árva Erdő, erdő	Erdei virágok, levelek szárítása, csoportszoba díszítése Levélnyomat készítése	Mélyugrás jelölt sávba. Kézállás előkészítése.

u.a. Számlálás gyakorlása Őszi gyümölcsök P , termények -gyűjtés, élősarok kialakítása -saláta, gyümölcslé készítése. <i>Matematika:</i> Adott testekből különböző variációjú építmények létrehozása.	AJ, DJ: bizalom játék, igaz- hamis Ősz anyó ajándéka...Az erdőben...mondatalkotás Móra F.:A cinege cipője c. verse Takács Gy.:Szüreti vers Görög dinnye, török tök, Itt a köcsög-mondókák AJ: találós kérdések gyümölcsökkel Az alma...igaz-hamis játék DJ: két gyümölcs beszélget K ETGY Fecske Cs.: Borz a postás c. verse	Hej, a sályi piacon... Itt a köcsög- mondóka Zh: Hull a szilva	zsákvászonra Mintázás-őszi gyümölcsök- sütés, festés Festés, ragasztás- őszi virágok	Csúszás, kúszás, mászás babzsák továbbítással. Egykezes alsó és felső dobás.
--	--	--	--	---

Munka: Gyűjtőmunkák, erdei kincsek, térkép, felhasználás, rendezésválogatás, dekorálás az óvodában **K**, kiránduláshoz szükséges eszközök előkészítése, válogatás, gyümölcssaláta, gyümölcstál készítése, gyümölcsök- gyűjtőmunka, aszalás, gyümölcstál rendezgetés., eszközök előkészítése, rendrakás, aprítás **K**, gyümölcslé készítése gyümölcscentrifugával, előkészület, rendrakás **K**

Képesség fejlesztés: A közösen végzett munka során fejlődjön együttműködésük, szívesen segítsék egymást. Ismerkedjenek meg egyszerű munkafolyamatokkal, tapasztalják meg munkájuk értelmét, célját. Gondolataikat próbálják összefüggően elmondani. Emeljék ki a dalok és mondókák ritmusát tapssal, játsszanak ritmus- visszhang játékot. A különféle hangszíneket ismerjék fel, nevezzék meg irányukat is.

Őszi munkák- P Szüret-alma, szőlő, dió, kukorica, burgonya ETGY K - virágoskert rendezése, - virágok cserepezése. P zöldséges játék ETGY értékelések <i>Matematika:</i> Síkdomok tulajdonságainak	Donászy M.: Dióverés c. Verse Az okos lány c. népmese AJ, DJ, K Csapatnév választás, csatakiáltás gyümölcsről Kormos I. :Mese Csirió mókusról	Most viszik,... Ettem szőlőt... Görögdinnye, töröktök,...mondóka Zh: Madár voltam... Ence, Bence,...mondóka Egy üveg alma... Kiskertemben az ürge- mondóka	Díszítés- gyurmalap termésekkel. Mozaik ragasztás- őszi gyümölcsök Meseillusztráció -Alma c. mese (kooperatív techn.) K Töklámpás készítése Almás palacsinta	Futás, kúszás csúszás közben bújás. Akadály átlépés. Függés célba ugrással
---	---	--	---	---

ism. és létrehozása pálcikából, stb Nyár és ősz jellemző jegyeinek összehasonlítása- rendszerezés. P, K, ETGY, DJ <i>Matematika:</i> Halmazok összehasonlítása-becslés, összemérés	Benedek E.: Szóló szőlő c. Mese AJ, DJ, ETGY Mit érezhet a Balaton? Szógyűjtések K Jancsik P.: Három gyümölcs c. verse	Zh: Virágéknál ég a világ	Batikolás- levelek, virágok	
<u>Munka:</u> almaszüret, szőlőszüret, kukoricaszedés, dióverés, előkészületek, rendezés terepasztalon, vásárlás, gyűjtő munka, sütőtök sütés, almáspite sütés, előkészítés, rendrakás, gyűjtőmunkák, K -hoz bútorok előkészítése, lecsókészítés..				
<u>Képesség fejlesztés:</u> Rendszereződjön, rögzüljön a gyerekekben az ősszel kapcsolatos ismeretanyag. Fejlődjön összerendezett mozgásuk. Gazdagodjon cselekvéses- és szóbeli kifejezőkészségük, bővüljön szókincsük. Ismerjenek fel egyszerűbb ok- okozati összefüggéseket az őket körülvevő környezetben. Ismerjék fel a dalokat kezdő és záró motívumukról, gyakorolják a dallambújtatást. Bátran énekeljenek egyénileg is.				
<u>A család:</u> - család neve, családtagok neve, - lakcím, - a család otthona. <i>Matematika:</i> Kiterjedések- magasabb, alacsonyabb, szélesebb, keskenyebb. Családtagok munkája otthon, gyerekek helye. Ünnepek otthon. <i>Matematika:</i> Űrtartalom- mérés, becslés, a víz tulajdonságai.	Gazdag E.: Vendégvárás c. verse Fésűs Éva: A három kiskecske c. meséje Andersen : A rút kiskacsa AJ, DJ : szólánc játék, bemutatkozó, kapcsolatteremtő játékok, munkák elmutogatása, játéka, meseszöveg Katajev : Hétszínvirág c. meséje Arany J. : Családi kör c. verse	Mért küldött az úrasszony... Zh: Anyám, édesanyám... Dolgozni szaporán Zh: Este van már...	Mintázás- a mi családjunk Festés- önarckép Barkácsolás dobozokból- otthonunk Vágás, díszítés, hímzés- terítő	Csúszás, kúszás sávokban Járás, futás és mászás közben babzsák csúsztatás.
<u>Munka:</u> nagytakarítás a csoportszobában, öltözőben, eszközök előkészítése, elrakása, bútorok ki- és visszapakolása, szekrényekben rendrakás, babaruhák hajtogatása K				
<u>Képesség fejlesztés:</u> Mélyüljön a gyerekekben a családtagokhoz kötődő szeretet érzése. Gazdagodjanak még több térbeli tapasztalattal, fejlődjön térképzetük, forma alakító képességük. Fejlődjön vizuális- auditív működésük. Gyakorolják az önellenőrzést, keressenek a problémahelyzethez többféle				

megoldást. Dallamvisszhangkor mutassák kézzel a dallam ívét. Improvizáljanak bátran a jól ismert mondókákra, mesékre.				
Családtagok munkája a munkahelyen- foglalkozások P SZJ: éttermes játékok: ETGY K K. foglalkozások ETGY Matematika: Elemek sorozatba rendezése, sorszámok. Egy szülő foglalkozásával ismerkedés helyszínén. <i>Matematika</i>: U.a. érzékelése többféleképpen.	Fésűs É.: Az öreg mókus néni c. meséje AJ DJ foglalkozások elmutogatása K találós kérdések, mondatalkotás Andersen: A rút kiskacsa c. meséje Kassák L. Mese a rongybabáról c. verse	Én kicsike vagyok Zh: Cickom, cickom Jákoknak volt hat fiamondóka Zh: Este van már, nyolc óra...	Síkbábok készítése- az én családom Díszítés, gomb varrása- babaruha Festés- önarckép Rajzolás- mi leszek, ha nagy leszek	Egyensúlyozó járás rézsútos padon. Léglabda gurítás vonalak között, társhoz továbbítás.
<u>Munka</u> : képek, eszközök, tárgyak gyűjtése foglalkozásokkal kapcsolatban, bútorok rendezése csapatmunkához, az éttermes játékhöz, terítés, mosogatás, főzés, teremdíszítés, eszközök előkészítése, elrakása K				
<u>Képesség fejlesztés</u> : Rendszereződjön, rögzüljön a gyerekekben a családdal kapcsolatos ismeretanyag. Gazdagodjon érzelmi életük. Tapasztalataikat, megfigyelésüket próbálják verbálisan is kifejezni, állításukat indokolják. Gyakorolják a magasabb-mélyebb éneklést először oktáv és kvint majd terc hangterjedelemben. Énekeljenek gyorsabb, lassabb tempóban, egymáshoz igazodva is (egy gyermek választja meg a tempót).				
<u>Testünk</u>: - a test részei - tükörjáték- mozdulatok <i>Matematika</i>: Szimmetria, tükörkép játék Érzékszervek funkciói- ízek <i>Matematika</i>: Halmazok számossága- becslés, párosítás, számlálás	Grimm: A brémai muzsikuskok c. meséje Fésűs Éva: Toppantó királykisasszony c. mese K ETGY A mi mesénk (testrészekkel meseszöveg) Fésűs Éva: Neszepisze szánkózni megy c. meséje AJ mondatalkotás DJ testrészekkel	Terepere Tercsi Zh: Ugyan, édes komámasszony Cifra palota.. Zh.: Sárga csikó...	Emberalak ábrázolása- mozdulatok Festés- tenyér és talp	Labdagurítás vonalak között. Labda vezetés Függés átfogással, továbbhaladás akadály fölött. Függés párokban testrészek összeérintésével.
<u>Munka</u> : teremrendezés K , babafürdetés, előkészületek, babparaván előkészítése				
<u>Képesség fejlesztés</u> : Gazdagodjanak minél több térbeli tapasztalattal. Gyakorolják az irányokat, névutókat. Ismerkedjenek arányviszonyokkal, fejlődjön térképzetük, formaalakító képességük. Játsszanak ritmusvisszhang játékot az óvónővel- ritmikus kérdésre ritmikus választ adjanak. Gyakorolják a				

hangszerek használatát.				
Érzékszervek ápolása és védelme -az orvos munkája <i>Matematika:</i> Halmazok képzése.- ítéletek K , ETGY	Maczurek: Mese a vízilóról, aki felt az oltástól c. meséje Tarbay E.: A hiú törpe c. verse	Egyedem, begyedem, bikkfa járom- mondóka Z.h.: Fáj a kutyámnak.. Hess, légy...	Mese illusztráció készítése tetszőleges technikákkal.	Csúszás, kúszás, mászás sávokban- kendő gyakorlatok
Egyéni ismertető jegyeink- -külső - belső tulajdonságaink <i>Matematika:</i> Magasság, súlymérés, ábrázolás grafikonon SZJ, ETGY: társas játék testtel, testrészekkel K	Fazekas Anna: Öreg néne őzikéje c. verses meséje AJ: szájról olvasás -mit gondolhat a testrészed K ETGY DJ: paraván mögött egymást hangjukról, testrészeiről felismerni	Azért varrták a csizmát	Rajzolás, festés- szomorú vagyok, vidám vagyok	Járás, futás, mászás babzsák csúsztatással
Munka: teremrendezés, társasjátékhoz eszközök előkészítése, építés K , paraván elrendezése, eszközök elrakása				
Képesség fejlesztés: Erősödjön pozitív énképük, bővüljön önálló cselekvési terük. Fejlődjön beszédkedvük, beszédképességük, türelmesen és figyelmesen hallgassák végig egymást. Törekedjenek érzelmeik, vágyaik változatos kifejezésére. Fejlődjön ritmusérzékük- szünet nélküli dalok, mondókák ritmusát érzékeltessék, azok kezdő, később jellegzetes belső ritmusáról ismerjék fel. Tudjanak egy dalon belül átvenni különböző tempót				
Testnevelés, sport fontossága, egészséges életmód <i>Matematika:</i> Testek és síkmértani formák	Fésűs É.: A sete- suta őzike c. meséje	János úr készül Z.h.: Hej, Jancsika	Kéz kiöntése gipszből	Egyensúlyozó járás rézsútos padon
A tél: -téli időjárás megfigyelése - őszi és téli összehasonlítása K ETGY <i>Matematika:</i> Számlálás a 8-as számkörben	Szabó L.: Esik a hó c. Verse Grimm: Holle anyó c. Meséje Donászy M.:Hóember Találkozás a Mikulással c. Mese AJ: Mit hozott Tél anyó? Szólánc fűzés téli kifejezésekkel DJ: tél jellemzői, jegyei	Tekereg a szél... Z.h.: Jaj, de árva... Ne kérdezd, hogy hol a tél... Jaj, de nagy pelyhekben Négy évszak	Hajtogatás - Téalapó Festés, tépés, ragasztás - téli kép készítése	Léglabda gurítás vonalak között

	mutogatással			
Munka: Hólapátolás, eszközök előkészítése, elrakása, gyűjtőmunkák: képek, tárgyak, madáresés, rendszerezés, terepasztal rendezése, átalakítása, bútorok rendezése szükség szerint, babaruhák válogatása évszaknak megfelelően.				
Képesség fejlesztés: Ismerjenek fel egyszerűbb ok- okozati összefüggéseket az őket körülvevő környezetben (évszak- környezetváltozás- öltözködés- élőlények élete. Mélyüljön, gazdagodjon érzelmi életük. Ismerkedjenek az örömszerzés, ajándékozás lehetőségeivel. Egyszerűbb -s-m- hangokból álló dalokat szólaltassák meg metallofonon, xilofonon. Énekeljenek egyénileg bátran, tisztán. Szünetes dalok ritmusát emeljék ki tapssal, kopogással, stb.				
Séta a téli Balatonra -a tél örömei <i>Matematika:</i> Geometriai alakzatok, kiterjedések Itt telelő madarak, P K ETGY - nevük, jellemző jegyeik. <i>Matematika:</i> Halmaz elemeinek összehasonlítása tulajdonságaik szerint (szín, alak, helyzet)	Fésűs É.: A korcsolyázó mackó c. meséje AJ játék a szavakkal, szótagolás gyakorlása Verbális memória:tél örömei, mondatalkotás DJ: tél örömei, mutatom, találd ki- párosan, csoportokban K Tordon Á.: Madárszálló c. verse Gazdag E.:Levelet írt A rigó Lázár E.:A nagyravágyó feketerigó AJ: papagáj játék, szőlánc fűzés, szógyűjtés madarakkal DJ: melyik madár lehetek? Mutogatás elbeszélés szerint K	Pattanj, pajtás Z.h.: Ezüst szánkót hajt a dér... Hóember, hóember...	Hóvár, jégvár építése színes jégből- a víz tulajdonságai Madáretető, madárcsemege készítése	Egyensúlyozó járás, szökdelés széken
Munka: madáretető készítés, gyűjtőmunkák, madárkalács, madáresés készítés, folyamatos pótlás, csoportszoba elrendezése, átalakítása, aktualitásnak megfelelően				
Képesség fejlesztés: A közvetlen tapasztalatszerzéssel gazdagodjon ismeretanyaguk. Ismerjék fel, élvezzék a tél szépségét, annak jellegzetességeit. Fejlődjön szervezőkészségük, társas kapcsolatuk. Emeljék ki a jól ismert mondóka ritmusát szövegelvonással (suttogva, majd szájmozgással). Mikulásos és téli képeket nézegetve <u>improvizáljanak</u>.				
Ünnepeink- Advent, Mikulás, Luca nap,	Czeplédi G.: Luca napja c. verse	Esik a hó, hófehér már Z.h.:A csitári hegyek alatt..	Sütés- Luca napi pogácsa	Hossztengely körüli gurulás

Karácsony SZJ. K, ETGY Mikulásjáték Séta során az ünnepi készülődés megfigyelése	Károlyi A.:A karácsonyi jelenet Hárs L.: Télapó igéző Szabó L.: Télapó várás Grimm: Holle anyó c. meséje AJ. mondatalkotás élmények felelevenítésével Mit érezhet a Mikulás? DJ.: Helyzet- és kommunikációs gyakorlatok, párbeszéd játék közben (Mikulás)	Karácsonyi dalok gyakorlása	Karácsonyi díszek készítése, mézes sütemény sütése, díszítése	
Képesség fejlesztés: Mélyüljön, gazdagodjon érzelmi életük. Érdeklődéssel, egyéni képességüknek megfelelően kapcsolódjanak be az ünnepi előkészületekbe. Fejlődjön önkifejező- és együttműködő készségük. Az ünnepi versek és dalok gyakorlása során törekedjenek a szép tiszta beszédre és éneklésre. A dalok előadását kísérik többféle ritmushangszerrel.				
Új esztendő kezdődik P ETGY -a hónapok, napok neve K <i>Matematika:</i> Halmazok bontása részhalmazokra,Összehasonlítás becsléssel, párosítással.	Csanádi I.: Hónapsoroló c. verse Zelk Z.: Négy vándor Hónapok- mondóka AJ: egy nap története-meseszöveg K Folytasd- napszak K DJ: napszakok, évszakok jellegzetességeinek, tevékenységeknek eljátszása, mutatása, elmondása K	Hull a hó, hull a hó Z.h.: Négy vándor...	Évszakóra készítése, képek gyűjtése.	Átlépések 40 - 50 cm magas szerekrol, szerekre
A napszakok: P ETGY K - nevük, és a hozzájuk kapcsolódó tevékenységek Napszakonként hőmésékletek mérése <i>Matematika:</i> Névtók gyakorlása	Gazdag E.: Vendég várás c. verse	A Győri Györgynek-párcsere, tánclelések gyakorlása	Rajzolás- Este a családban Legkedvesebb időtöltésem	Járás, mászás, támaszugrás a padon Babzsáktolás
Munka: teremrendezés játékhoz, tevékenységekhez K , takarítás, rendrakás,				
Képesség fejlesztés: Alakuljon képzetük az idő múlásáról. Tudatosodjon bennük, hogy az évet hónapok, évszakok, hetek, napok alkotják. Ismerjék fel a				

tevékenységek időrendi sorrendjét. Fejlődjön metakommunikációs kifejezőkészségük. Ismerjenek fel dalokat jellegzetes belső, ill. záró motívumukról. Gyakorolják a halk- hangos éneklést, az óvónő jelzésére dalon, mondókán belül váltva. Jól ismert dal ritmusát tapsolják belső hallással

Ünnepeink: - téltemetés P. Farsangi szokások <i>Matematika:</i> Szimmetrikus alakzatok felismerése, létrehozása Téli hajtás- gyümölcs faágak, zöltségek, aranyvessző Csíráztatás- fejlődésük megfigyelése <i>Matematika:</i> Mérések különböző egységekkel-hosszúság	Sarkady S.: Farsang c. verse Szepesi A. : A bohóc c. verse AJ,DJ: Maskarának megfelelő bemutatkozás-szerep, mozgás Zelk Z.: Hóvirág c. verse Bars S.: Február 2. c. verse AJ: Várom a tavaszt-mondatalkotás	Csizmám kopogó Tinci, tánci Z.h.:Márton, hová mész a kocsidon Elmúlt a rövidfarsang Brumm, brumm Brúnó	Hajtogatás- Bohóc Jelmez készítés- álarcok, fejdíszek és egyéb Hajtogatás- hóvirág, arany vessző	Gurulóátfordulás rézsútos szeren előre és hátra
Képesség fejlesztés: Tevékenyen kapcsolódjanak be a népi szokások ápolásába. Fejlődjön érzelmi életük, törekedjenek az önmegvalósításra. Ismerjenek fel egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket az őket körülvevő környezetben (évszak- környezetváltozás- élőlények élete). Fejlődjön problémamegoldó gondolkodásuk. Improvizáljanak dallamot mondókára, versre. Gyakorolják a jól artikulált, tiszta éneklést, esztétikus, együttes mozgást a játékdalok előadásánál.				
Magok vetése - virág, zöltség - fejlődésük megfigyelése <i>Matematika:</i> Halmaz bontása rész halmazokra . Egyesítésük	Kolontos Palkó - Magyar népmese DJ: szituációs játékok- „virág, föld vagyok”mondás, mutogatás K	Fonákul van... Z.h.: Ébresztő -angol nd.	Textil darabokból képalakítás	Csúszás háton szer alatt. Lendület a szeren függésből indítással
Közlekedés: P.,ETGY., K - közlekedési szabályok, helyes közlekedés gyakorlása seta során	Varga K.: Utazz velünk c. verse Balogh J: Jelzőlámpa Állj, ha piros! AJ: Kedvenc járművem-	Most jöttem Bécsből...	Hajtogatás- vonat, repülő, autó	

<i>Matematika:</i> Labirintus építése, bejárása- irányok	mondatalkotás			
Képesség fejlesztés: Fejlődjön téri tájékozódó képességük, megfigyelőkészségük, pontosodjon tapintásos-, hallási-, látási érzékelésük. Gyakorolják a gyalogos közlekedést természetes élethelyzetekben. Gyakorolják a dalok ritmusát és egyenletes lüktetését kiemelni együttes hangoztatással. Gyakorolják a halkabb, hangosabb éneklést- jelzésre fokozatos erősítés, halkítás.				
Autóbussszal utazunk- - Kirándulás Patcára, Veszprémbe - Helyes viselkedés gyakorlása <i>Matematika:</i> Halmazok összehasonlítása tulajdonságok szerint Vonattal utazunk SZJ - kirándulás Siófokra tengeri állatok aqváriumába <i>Matematika:</i> Sorozatok létrehozása, sorszámok	Lengyel Balázs: A csíkoskútú kismalac c. meséje Gazdag E.: Megy a vonat c. verse Weöres S.: Haragosi c. verse DJ Utazás- szituációs játék	Iglice szívem Z.h.: Sárga csikó... Mi szél hozott,... Zh.: Zöld levél... Itt van már a vonatunk Márton, hová mész a kocsidon..	Tetszés szerinti technika- utazási élmények Batikolás techn.- kavics, gesztenye, ruhafesték felhasználásával- a textil tulajdonságai	Karika gurítás padok között. Karika hajtás futás közben
Munka: Játékhöz teremrendezés, előkészületek, visszapakolás.				
Képesség fejlesztés: Ismerkedjenek meg tágabb környezetükkel. Bővüljön szókincsük régi használati tárgyak, mesterségek nevével. Gyakorolják a helyes, udvarias viselkedés szabályait. Próbálkozzanak a mondókák és dalok ritmusának együttes hangoztatásával (először a csoport és az óvónő tapsol mást-mást). Gyakorolják a dallambújtatást egyénileg is.				
Szállító járművek-személy- és teherszállítók, megkülönböztetett járművek. <i>Matematika:</i> Ugyanaz érzékeltetése többféle bontásban- a 10 bontása.	Fekete Gy.: A kis pilóta c. verse Megy a kocs Varga K. Utazz velünk AJ: Szó vonat, szólánc fűzés járművekkel	Ispirityi Pál... Autó, vonat Zh.: Traktor- Gryllus	Rajzolás eml. u.- Hova vigyen a varázscsizma? Barkácsolás dobozokból- járművek- a papír tulajdonságai	Felfelé történő ugrás homorítással- botgyakorlatok
Közlekedés- rendszerező- vízi, légi, szárazföldi <i>Matematika:</i> Halmazok	Szabó L.: Nyitnikék c. verse Én vagyok a kalóz Osváth E.:Furfangos felhők	Itt is egy kis kút... Zh.: Az új tavasz.. Schubert: Pisztráng ötös	Tetszés szerinti technikával: Az utazás képei	

összehasonlítása jellemző tulajdonságaik alapján P, ETGY, K, SZJ: kalózos játék Víz világnapja	Balatoni mesék AJ, DJ: csatakiáltás K Ilyen kalandban volt részem... Mondatalkotás, szituációk, helyzetgyakorlatok játék közben		Mi van a világűrben?	
<i>Munka:</i> Gyűjtő munkák, (nád, bambusz, kötél, kavics) teremrendezés, játékhöz eszközök előkészítése, ruhák, kellékek válogatása, hajóépítés, rendrakás, tízórai megszervezése, (szék hiányában -étkezés a babakonyhában, megváltozott helyzethez alkalmazkodás, eszközök előkészítése, elrakása, vizes asztal feltöltése, leengedése, víz hordása, szemétygyűjtés <i>Képesség fejlesztés:</i> Tapasztalataik alapján fogalmazzanak meg ok-okozati összefüggéseket, vonjanak le elemi következtetéseket. Élményeik, ismereteik megfogalmazása által fejlődjön kifejezőkészségük, beszédkészségük, logikus gondolkodásuk. Gyakorolják a s-m-d hangokból álló dalok, motívumok dallamlépcsőinek szemléletes megjelenítését sokféle változatban (pl. állás- ülés- guggolás, stb.). Gyakorolják a dalok, mondókák ritmusának és egyenletes lüktetésének kiemelését(lányok- fiúk, egy- egy gyerek).				
A tavasz: P Séta a Balatonra- jég elolvad, évszakváltás, kékebb az ég, melegebb a levegő <i>Matematika:</i> Vonalak, zárt vonalon kívül, belül levő pontok	Nagy L.: Balaton- parton c. verse Balatoni mesék Nőnap vers AJ: Kakukk tojás, Robotnyelv Mi jut eszedbe a szóról?	Sándor napján... Ingó, bingó.. Zh.: Zöld levél.. Kék virág... Bársony ibolyácska Az új tavasznak ünnepén...	Festés, ragasztás- Itt a tavasz- Ibolya Tetszés szerinti technika- A hóvirág elűzi a telet	Labdavezetés- adogatás társhoz egykezes felső dobással. Labdaleütés, gurítás társhoz.
Séta a Fenyvesbe- fák, madarak hangjának megfigyelése, színárnyalatok. <i>Matematika:</i> Mennyiségek összehasonlítása becsléssel, összeméréssel	Aranyszóló pinyőke c. népmese Fésűs Éva: Kié a virág? DJ. : Mit érezhetnek a madarak és a fák? Fejezd ki érzéseidet színekkel!	Járom az új váramat... Z.h.: Falu végén Som virág	Festés- Tavaszi kép Kongré anyagra varrás színes fonallal- gombvarrás	
<i>Munka:</i> Gyűjtő munkák, terepasztal rendezés, „kincsek” válogatása, rendezése, csoportszoba díszítése a gyűjtött „ kincsekkel” évszakhoz, ünnephez, aktualitáshoz. K				
<i>Képesség fejlesztés:</i> Fedezzék fel a természet ébredésének szépségeit. Legyenek képesek egyszerű ok-okozati összefüggések megállapítására az időjárás és a természet viszonylatában. Fejlődjön tájékozódó képességük irányok megnevezése, gyakorlása által. Gyakorolják az esztétikus, együttes mozgást, a tiszta, szépen artikulált éneklést. Gyakorolják a hangszerek helyes használatát.				

Ünnepeink: Március 15. P Nemzeti ünnepünk <i>Matematika:</i> Síkmértani formák felismerése, jellemzőik	Mikor masírozunk kapitány uram? Sarkady S, Hipp,hopp, huss Szabó L.: Nyitnikék AJ: Szókincs fejlesztés Beszélgetések, történetek Mondatalkotások Dj: szituációs játékok Tordon Á.: Mézeskalács huszár c. t.	Hej, vára... Z.h.: Toborzó Honvéd áll a határ mentén Esik eső, de nem ázik	Kokárda készítése- papírtépés, ragasztás Ostorfonás	Sorozat ugrás- átlépés, támaszugrás négyzetből négyzetbe
Látogatás a zöldségboltba - korai zöldségek megfigyelése Saláta, terek, zöldhagyma <i>Matematika:</i> Mérések- becslés, összemérés SZJ, ETGY, K Zöldségboltos játék	Fésűs É.: Mókus Péter kiskertje című meséje AJ: Ellentét párok Hangok felismerése Kezdő betűkkel zöldségek DJ: ilyen zöldség vagyok Kifejezés, mutogatás, körülírás Találd ki!	Ángyom süttött rétest- mondóka	Rajzolás - Zöldségboltban jártunk Mintázás-zöldségek	
<i>Munka:</i> Gyűjtő munkák (kard, pajzs, fegyverek, zöldségek), teremrendezés játékhöz, eszközök előkészítése, elrakása, zöldségek aprítása, saláta készítése				
Képesség fejlesztés: Szerezzenek koruknak megfelelő ismereteket a nemzeti ünnepről. Tapasztalják meg az ünnepi készülődést lakóhelyükön, és tevékenyen vegyenek részt az óvodai készülődésben- zászló, kokárda, stb. Ezáltal gazdagodjon érzelmi életük. Ismerkedjenek meg a tavaszi zöldségek nevével, felhasználásuk módjával. Fejlődjön összehasonlító képességük. Tanuljanak meg az ünnephez kapcsolódó dalokat és verseket. Ezeket szépen, tisztán énekelve, jól artikulálva, pontos szöveggel adják elő.				
Ünnepeink: Húsvét - előkészületek, vendégvárás, komatálazás, locsolkodás <i>Matematika:</i> Sorszámok gyakorlása, sorozatok	Lőrincz P.: Három füles c. verse Benedek E.: A rátóti csikótojás c. meséje Tyúkanyó- angol népmese AJ: Nyuszi pajtás, hogy vagy?	Komatálat hoztam Hová mész, te kisnyulacska? Erdőben egy házikó (húsvéti dal)	Hajtogatás- nyuszi Tojásfestés, díszítés	Léglabda vezetés padon, pad mellett
Tavaszi virágok- népies virágnevek	Fésűs É.:Kié a virág? C. meséje	Reggeli harmat.. Zh:A búzamezőben...	Hajtogatás- virágok	

Séta közben megfigyelés <i>Matematika:</i> Névutók gyakorlása, irányok	Rózsa, rózsza- mondóka AJ: szótalálás, kakukktójás DJ: virág vagyok-helyzetgyakorlat	Bársony ibolyácska Zöld mezőben sárga pötty	Festés, vágás, ragasztás	
<i>Munka:</i> ünnep előtti nagytakarítás, díszítés, fűgyűjtés, fészekrakás, tojásfestés, eszközök rendbetétele, K , virágok szedése, gyűjtése,				
<i>Képesség fejlesztés:</i> Kapcsolódjanak be érdeklődésük szerint a húsvéti néphagyományok előkészületeibe. Gazdagodjon érzelmi életük, fejlődjön finommotorikus mozgásuk. Gyakorolják a dallambújtatást hallható és látható jelre. Ismerjenek fel zörejeket, amelyeket séta során hallanak (megnevezés, irányok).				
<u>Kerti munka</u> a virágoskertben A felnevelt palánták kiültetése Szerszámok használata P <i>Matematika:</i> Igaz, hamis állítások	Zelk Z.: A kis kertész c. verse Aranytulipán Kajlatapsi Lázár E.: A nagyravágyó feketerigó c. meséje AJ.: Fejezd ki más szóval-gyűjtőfogalmak	Sárga rózsza, vad virág-mondóka Z.h.: Csipkefa bimbója	Kép készítése gyurmalapba-virágok... Nyomdázás parafa dugóval-tavaszi virágoskert	Egyensúlyozó járás padon szerpentinnel- mélyugrás
<u>Ünnepeink:</u> anyák napja Érzelmi előkészítés, süteménysütés <i>Matematika:</i> Mérések-nehezebb, könnyebb...	Csorba P.: Mesélj rólam c. verse Három kívánság- vers AJ.: Szeretem anyukámat, mert...mondataalkotás	Örömnünnep ez a nap Könnyű szél illatoz	Rajzolás, festés- Az én anyukám Ajándékkészítés	
<u>A tavasz:</u> rendszerező foglalkozás Évszak fogalom <i>Matematika:</i> területmérés	Fésűs É.: Térdszéli Katica c. meséje	Tavaszi dalok ismétlése	Tavaszi kép- közös munka tetszőleges technikával	Hossztengely körüli gurulás rézsútos szeren
<i>Munka:</i> kerti szerszámok előkészítése, válogatása, használat, rendbetétele, elrakása, kerti munkák, gyűjtő munkák, díszítés, termrendezés, ünnepi előkészületek K				
<i>Képesség fejlesztés:</i> Erősödjön a gyermekekben az édesanyjukhoz fűződő kötődés, tisztelet, szeretet érzése. Keressék a szeretet kifejezőmódjait. Egyéni elgondolásait képesek legyenek megtervezni, megvalósítani. Próbálkozzanak ismereteik, élményeik gyakorlatban való alkalmazásával. Gyakorolják a növényápolást, kerti szerszámok használatát. Fejlődjön felfedező kedvük, megfigyelő- képességük, logikus gondolkodásuk. Sokoldalú érzékelés, tapasztalás, megfigyelés után jussanak el elemi általánosításokhoz.				
<u>Az állatok:</u>	Andersen: A rút kiskacsa c.	Madarak voltunk- mondóka	Hajtogatás színes papírból-	

A baromfiudvar lakói- kicsinyeik, hasznuk- helyszíni foglalkozás <i>Matematika:</i> Számlálás a 10-es számkörön belül-több, kevesebb, ugyanannyi	meséje Fazekas M.: Ludas Matyi Csanádi I.: Hangverseny AJ. : állathangok utánzása Találós kérdések DJ. : Ilyen állat vagyok Mutogatás, körülírás- kitalálás	Z.h.: A gúnárom elveszett.. Hogy a csibe?..	madarak	
A szarvasmarha- jellemzői, haszna- helyszíni foglalkozás <i>Matematika:</i> Mérések- térfogat Bicikli túra ETGy	Mészöly M.: Reggel a tanyán		Síkbábok készítése- rajzolás, vágás, ragasztás	Léglabda továbbítása bottal padok között
<i>Munka:</i> állatok etetése, fűgyűjtés, takarmány hordása, válogatása, kukoricamorzsolás				
<i>Képesség fejlesztés:</i> Sokoldalú érzékelés, tapasztalás, megfigyelés útján szerezzenek ismeretet a környezetükben élő állatokról, életmódjukról, hasznukról. Fejlődjön az állatokhoz való pozitív viszonyuk, empátiás érzékenységük, felelősségérzetük. Ismerkedjenek arányviszonyokkal, fejlődjön térbeli tájékozódó képességük. Gondolataikat folyamatosan, minél szélesebb és változatosabb beszéddallammal mondják el. Gyakorolják a két motívum hosszúságú dallam visszaéneklését. Törekedjenek a tiszta éneklésre.				
Házi állatok- kecske, juh- helyszíni foglalkozás <i>Matematika:</i> Kiterjedések- kisebb, nagyobb,...Sorozatok	Az aranyszörű bárány c. népmese AJ. : hangutánzás- szógyűjtés Gyűjtőfogalmak Az állatok nyelvén tudó juhász- c. népmese AJ. : szólások, hasonlatok állatokról DJ. : helyzetgyakorlatok	Benn a bárány, kinn a farkas	Mintázás- állatok Hajtogatás- állatfejek- ujjbábok készítése	Függésben lábátemelés akadály fölött
Ház körül élő állatok-pók, légy, szúnyog, egér <i>Matematika:</i> Különböző számosságú halmazok keletkeztetése, elemek összeszámlálása		Árkot ugrott a szúnyog.... Z.h.: Házasodik a tücsök... Hess légy, ne szállj rám...	Pókháló szövés	
<i>Munka:</i> állatok etetése, fűgyűjtés, takarmány hordása, válogatása, képek gyűjtése, válogatása				

Képesség fejlesztés: Tapasztalataik alapján fogalmazzanak meg ok- okozati összefüggéseket, vonjanak le elemi következtetéseket. Élmények, ismeretek megfogalmazása által fejlődjön kifejezőkészségük, beszédkészségük, logikus gondolkodásuk. Fejlődjön tempó-, dinamika- és ritmusérzékük.

Vadon élő állatok-erdő, mező, víz <i>Matematika:</i> Szimmetria, tükrökép Az állatok- rendszerező foglalkozás K, ETGY <i>Matematika:</i> Halmazok bontása részhalmazokra, összehasonlítás számosság szerint	Móra F.: A nagyhatalmú sündisznócska c. mese Kormos I: tréfás mackók Állatok nyelvén tudó juhász AJ: keresd a hangot- hibafelismerés, szótagolás, szótalálás Az öreg halász és a nagyravágyó felesége c. mese	Béka a fa tövéén... Én elmentem a vásárba Z.h. A part alatt... Nád alól és köd alól... Mackó brummog...	Festés, rajzolás- A legkedvesebb állatom Hajtogatás- halak Képeskönyv készítés- meseillusztráció	Vízszintesen hajtott ugrókötélt átugrása, kifeszített kötelekből készített akadályok átugrása.
--	--	---	--	--

Munka: Képek, tárgyak gyűjtése, válogatása, terepasztal készítése, rendezése, teremrendezés, bútorok variálása, játékhöz, tevékenységekhez

Képesség fejlesztés: Az állatokról tanultakat rendszerezék különféle szempontok alapján. Fejlődjön összehasonlító képességük. Tapasztalataikat, megfigyelésüket verbálisan is fejezzék ki, állításukat indokolják. Gyakorolják az önellenőrzést, keressenek a problémahelyzethez többféle megoldást. Ismerjék fel a különféle hangokat, zörejeket, nevezzék meg a hangforrást és irányát. Gyakorolják a hangszerek használatát.

Iskolások leszünk: Iskolalátogatás- leendő tanító néni, napközi, zeneiskola	Weöres S.: Birkaiskola c. verse AJ. várom az iskolát... mondataalkotás	Búcsúzó dalok- A,a,a ma van... Hívogat az iskola	Könyvjelző készítése az iskolásoknak	Futások tempóváltással, szökdelés
---	--	---	--------------------------------------	-----------------------------------

Munka: Eszközök előkészítése, válogatás, rendrakás

Képesség fejlesztés: Alakuljon, fejlődjön az iskolához való pozitív viszonyuk. Élményeiket jelenítsék meg játékukban.

Útmutató:
SZJ: szervezett, szabad játék
DJ: drámajáték
P: projekt
K: kooperatív technika
AJ: anyanyelvi játék
ETGY: esettanulmányi gyűjtemén

5.sz. melléklet

KÉRDŐÍV

Kedves Szülők!

Tisztelettel kérjük, szíveskedjék kérdéseinkre válaszolni.

1./ Őslakosok-e, vagy betelepültek,- mely vidékről érkeztek?

.....
Mióta laknak a községben?.....

Hogyan érzik magukat, sikerült-e beilleszkedni az itteni közösségbe?

.....
Tudtak-e baráti kapcsolatot kialakítani?.....

2./ Van-e munkalehetősége a szülőknek?.....

Milyen területen dolgoznak: alkalmazott, vállalkozó, mezőgazdaság,
idegenforgalom, stb

.....
Szükség van-e plussz munka vállalására, hogy a család megéljen, vagy a
meglévő életszínvonalat tartani tudják?.....

3./ Hány generáció él egy fedél alatt?.....

Ha a nagyszülők élnek, milyen kapcsolat alakult ki közöttük?.....

.....
Kinek a szülei: anyáé, apáé?.....

A nagyszülők beleszólnak- e a gyermek nevelésébe, kinek az akarata
érvényesül?

.
4./ A gyermek hányadik a testvérek sorában?.....

Milyen a testvérek közötti kapcsolat?.....

.....
Van-e külön szobája, kuckója a gyermeknek?.....

Mikor fekszik le, hol szeret aludni- szüleivel, vagy a saját helyén?.....

5./ Hogyan töltik a hétvégét, jut-e idő közös játéokra, pihenésre?.....

.....
.....

Bevonják-e a gyermeket az egyes tevékenységbe, beszélgetéskor
meghallgatják-e a véleményét?.....

.....

Mit tartanak fontosnak az életükben: munka, vallás, család, kultúra, utazás?
Van-e hobbyja a családnak?.....

.....
.....

Mennyire tartják fontosnak, és mennyi időt tölt a gyermek a szabad levegőn
aktív mozgással
.....

.....
.....

6./ Milyen szerepet tölt be a család életében a televízió?.....

.....

Egyedül vagy felnőttel, nagyobb testvérrel nézi a gyermek a Tvt?.....

.....

Mit szeret nézni, és mit engednek meg neki?.....

.....

Mesélnek-e neki elalvás előtt?.....

.....

7./ Egyedül játszik, testvérével, vagy igényli a felnőtt társaságát?.....

.....

Önkiszolgálásban mennyire önálló?.....

.....

.....

Van-e feladata a gyermeknek (rendszeresen, vagy
alkalomszerűen)?.....

.....

Ki tartja rendben a játékait?.....

Engedik-e barátkozni, átmehet-e máshoz, vagy csak otthon játszhat?.....

8./ Szokott-e reggelizni és mit eszik?.....
.....

Rendszeresen vagy rendszertelenül étkezik a gyermek, a család?...
.....

Mennyire tartják fontosnak a közös étkezéseket a család életében?.....

9./ Igényelnek-e külső segítséget a gyermek neveléséhez (óvoda, önkormányzat).....

A szülő a kérdőívet az önkéntesség alapján tölti ki!

SZEMÉLYISÉGLAP

A gyermek neve:.....Születési helye, ideje:.....
Apa neve:.....kora.....foglalkozása:.....munkahelye:.....
Anya neve:.....lánykori neve:.....kora:.....
foglalkozása:.....munkahelye:.....
A testvérek neve és kora:.....hányadik gyermek:.....
Telefonszám (ahol nap közben elérhető a szülő):.....

Lakáskörülmények:

Van-e a gyermeknek elkülönített szobája:.....játéksarka:.....polca:.....
Kivel osztja meg szobáját:.....

A gyermek fejlődésére vonatkozó adatok:

A terhességgel kapcsolatosan: Tervezett volt-e a terhesség?.....
Egészségi állapota a terhesség alatt?.....
Sima, vagy veszélyeztetett terhesség volt?.....
A szülés lefolyása: Időre, vagy koraszülött-e?.....
A szülés lefolyása: sima-könnyű.....nehéz (fogós).....
azonnal felsírt-e.....élesztgetni kellett.....
sárga volt-e(meddig?).....
születési súlya:.....gramm, hossza:.....cm
Csecsemőkorban (0-1 éves kor):szopott-e.....meddig?.....
jó alvó volt-e?.....jó evő volt-e?.....
sokat sírt-e?.....ki gondozta?.....
milyen betegségei voltak?.....
került-e kórházba és miért?.....
mikor kezdett önállóan járni?.....
mikor kezdett beszélni (2-3 szavas mondat).....
Jobbkezes vagy balkezes?.....Ha balkezes, kísérlet történt-e átállításra?.....
Egészséges-e általában?.....Fáradékony-e?.....
Hány órát alszik összesen naponta?.....Alvása nyugodt, vagy nyugtalan?.....

Véleménye szerint az Ön gyermeke (az egyiket húzza alá a párból) :

nyugodt vagy élénk, zárkózott vagy közlékeny, lassú vagy gyors, kiegyensúlyozott vagy
kiegyensúlyozatlan, szófogadó vagy engedetlen, kötelességtudó vagy felelőtlen, alapos vagy felületes,
érzékeny a dorgálásra vagy nem törődik vele
Egyéb észrevételek:
.....
.....

Mikor és milyen módon szokták jutalmazni, dicsérni?.....

Mikor és milyen módon szokták megbüntetni?.....

Mivel lehet rá hatni leginkább?.....

Van-e valamilyen nevelési problémájuk?.....

Ki szokott mesélni a gyermeknek és mikor? (apa - anya, délután -este- lefekvéskor).....

Mivel tölti legszívesebben a család szabadidejét ?
hétköznapi?.....

munkaszüneti napokon ?.....

Mit közölne még velünk gyermekével kapcsolatban?.....

A családi körülményekben, család és gyermek kapcsolatában bekövetkezett **változások** bejegyzése :

Dátum..... Esemény:.....

Dátum:..... Esemény:.....

A szülő által önkéntesen szolgáltatott adatok!

Balatonszemesi Nyitnikék Óvoda

A GYERMEK NEVE:.....Szül.éve.....hó.....nap.....

BESZOKTATÁS MEGFIGYELÉSI SZEMPONTOK:

1. A családtól való elszakadásnál : sokat sír - keveset sír - nem sír
2. Milyen gyorsan lép kapcsolatba: óvónővel : nehezen - rövid időn belül - azonnal
3. dajkával : nehezen - rövid időn belül - azonnal
4. gyermekkel: nehezen - rövid időn belül - azonnal
5. Játékeszközök : lekötik a figyelmét - nem kötik le
6. Ha sokat sír, mi vigasztalja meg?.....

VISELKEDÉSÉRE ÁLTALÁBAN JELLEMZŐ:

1. Állandóan mozgás, nyugtalanság van körülötte - kiegyensúlyozott, nyugodt
2. Mindig babrál valamivel (papírt gyűröget, ceruzát sodorgatja, idegesen tekinget) - nyugodtan tevékenykedik, önállóan keres elfoglaltságot magának
3. Mintha nem hallaná, hogy őt szólították - odafigyel szólításra, illetve nyíltan reagál
4. A neve hallatán összerезzen - bátran reagál, válaszol szólításra
5. Szeszélyes, heves érzelmi kitörései vannak - érzelmileg kiegyensúlyozott, nyugodt
6. Nagyon lassú, tétova mozgású (feltűnően ügyetlen) - Mozgása korának megfelelően ügyes, összerendezett
7. Nagyon félénk, sírós (nem kezdeményez kapcsolatot társaival) - Nyílt, kezdeményező
8. Egyéb viselkedés jegyei (pl:izzad, elpirul, izgul stb.).....

NYELVI FEJLETTSÉG MUTATÓI		KISCSOPORT		KÖZÉPSŐ CSOPORT		NAGYCSOPORT	
Szókincse	gazdag, árnyalt						
	átlagos						
	szegényes,hiányos						
	nem beszél						
Beszédkedve	közlékeny						
	hallgató						
Beszédritmusa	folyamatos						
	gyors						
	lassú						
Képolvasása	felsorol						
	cselekvést megnevez						
	összefüggést felismer						
Beszédészlelése	GMP 6 %						
	GMP 9 kép						
	GMP 10 %						
Beszédhibás	igen						
	nem						
Hallása	ép						
	nem ép						
SZOCIÁLIS FEJLETTSÉGE							
Kapcsolatteremtése társsal: elfogadó							
	kezdeményező						
	elutasító						
	visszahúzó						

Feladatértése megérti						
Feladattartás önállóan teljesíti						
irányítással, segítséggel teljesíti						
Érzelmi élete kiegyensúlyozott						
nyugtalan						
erőszakos						
Zárkózott						
SZOCIÁLIS ÉRETTSÉGE						
Önállósága önálló						
személyi kontaktust igényel						
Feladatvégzése:						
jó megoldásra törekvő						
erőtlen, nem motivált						
tevékenysége elmélyült						
feladat nem köti le						
kitartó tevékenységébe						
kapkodó						
önállóan, örömmel végzi						
Feladattartása, eszközhasználata						
életkorának megfelelő a munkában						
Munkát szívesen vállal						
Munkája precíz, gyors, pontos						
Munkatempója gyors, dinamikus						
lassú, nehézkes						
átlagos						
életkorának megfelelő						
Akadályozáskor kiváráásra képes, toleráns						
feladja						
indulatkitörése van						
társakkal agresszív						
regresszív						

ÉRTELMI FEJLETTSÉGE						
Halmazok számossága- összehasonlítás : több, kevesebb, ua. ismeri						
Szimmetria- felismeri saját személyén felismeri, létrehozza tárgyakon						
Mérés- különböző méretek: két kiterjedést különböztet meg						
Mennyiség állandósága: (4-6-10 számkörben)						
tőszámnév- igen						
sorszámnév- igen						
Sor és szabály alkotás: egy színnel rajzol						
egy szempontot vesz figyelembe						
szabályosan folytatja						
Tárgyak csoportosítása szín						
forma						
méret						
hasonló-különböző						
Időrendiség felismerése (középsőtől)						
Figyelme összpontosításra képes						
rövid ideig figyel						
csak játék köti le						
szétszórt, figyelmetlen						
Motoros feladat verbális visszaadása						
pontosan képes elmondani						
képtelen elmondani						
lényeges mozzanatokat visszaadja						

MOZGÁSFEJLETTSÉGE						
Lateralitása bal - jobb a gyakorlatban használni tudja						
Nagymozgása jár különböző tárgyak megkerülésével						
Fut különböző tárgyak megkerülésével, átugrásával, átlépésével						
Tud ugróiskolázni						
Csúszik különböző szélességű és formátumú helyeken és tárgyakon						
Kúszik különböző irányban, irányváltoztatással						
Mászik különböző irányban						
Egyensúlyoz fordított padon						
Függesszkedik szeren két kézzel						
Finommotorika szem- kéz koordináció-labdát dob és elkap						
szem- láb koordináció-egyszerű ugróiskolát ugrik						
Kinesztézia (érzékelni saját mozgását) behunytt szemmel bizonyos mozgásokat végez						
Testséma fejlettség főbb testrészek is						
testrészek részleteit ismeri						

TÉRI TÁJÉKOZÓDÁSA						
Saját test elhelyezése térben - akadályok kerülése szétszórta járás, futás közben egyre több akadály kerülésével						
Irányválttatás a térben jelzésre tud változtatni, fut a megadott irányba						
Egyensúlyozás- felfordított padon végighalad						
Névtűtőket érti(fent, lent, között)						
EMBERÁBRÁZOLÁSA						
kusza firka						
van feje						
van lába						
van karja						
van törzse						
van nyaka						
fejrészletei (haj, fül)						
arc részletei (szem, orr..)						
kéz részletei						
láb részletei						
testrészek aránya jó						
végtagok kétdimenziósak						
végtagok törzssel összefüggnek						
nyak vonala átmegy fej-törzs vonalán						
törzs vonala átmegy láb vonalán						
MAGASSÁGA:						
SÚLYA:						

KIMENETI MÉRÉSI LAP

Az 1. osztályosokról a tanítónő által készített visszajelzés

Egészséges életmód

A gyermek megfelelő tisztálkodási szokásokkal rendelkezik	1 2 3 4 5
Az öltözködése életkorának megfelelő	1 2 3 4 5
Alkalmazza a helyes étkezés szokásait	1 2 3 4 5

Érzelmi nevelés és társas kapcsolatok

Van baráti kapcsolata és érzelmileg kötődik társaihoz,	
érdeklődik irántuk és meghallgatja őket	1 2 3 4 5
Az alapvető illemszabályokat betartja	1 2 3 4 5
Konfliktushelyzetben társaival egyezkedik	1 2 3 4 5
Kudarctűrő képessége	1 2 3 4 5
Önértékelése	1 2 3 4 5
Kommunikációs készsége korának megfelelő	1 2 3 4 5

Játék

A játékszabályokat betartja	1 2 3 4 5
A gyermek alkotó játékkal elégedett vagyok	1 2 3 4 5
A felnőtt által szervezett játékban részt vesz	1 2 3 4 5
Szervez játékokat	1 2 3 4 5
Igényli a felnőtt jelenlétét a játékban	1 2 3 4 5

Mese-vers, anyanyelv

Emlékszik az óvodai mesékre, versekre, segítséggel felidézi azokat	1 2 3 4 5
Megfelelő szókinccsel rendelkezik	1 2 3 4 5
A feltett kérdésre mondattal válaszol	1 2 3 4 5
A szöveg és beszédértése megfelelő	1 2 3 4 5
Minden magán és mássalhangzót tisztán ejt	1 2 3 4 5
Tud történeteket kitalálni, azt elmondani, megjeleníteni	1 2 3 4 5

Ének-zene

Emlékszik az óvodában tanult énekekre, dalos játékokra,	
és segítséggel felidézi azokat	1 2 3 4 5
Felismeri a halk-hangost és tud halkán, hangosan énekelni	1 2 3 4 5
Megkülönbözteti az egyenletes lüktetést a dal ritmusától,	
tudja mindkettőt mozgással, járással, tapssal kiemelni	1 2 3 4 5
Az éneklést ütőhangszerrel tudja kísérrni	1 2 3 4 5
Szeret zenét hallgatni (zenehallgatás)	1 2 3 4 5

Rajz, mintázás, kézimunka

Szívesen vesz részt ábrázoló tevékenységekben	1 2 3 4 5
Helyesen használja az eszközöket (ceruzafogás)	1 2 3 4 5
Igényes munkájának, környezetének tisztaságára (füzet)	1 2 3 4 5
Irányokat megfelelően használja	
- balról jobbra	1 2 3 4 5
- fentről lefelé	1 2 3 4 5
Emlékezet után a részleteket is ábrázolja	1 2 3 4 5
Díszítő, tervező feladatát változatos színekkel, technikákkal oldja meg	1 2 3 4 5
Tud különböző technikával képet alkotni, technikát önállóan	
a rendelkezésre álló anyagokból megvalósítani	1 2 3 4 5

Mozgás

Szeret mozogni, kitartó a mozgásos játékokban	1 2 3 4 5
Mozgása összerendezett, harmonikus	1 2 3 4 5
Tud mozgásos játékokat (futó, fogó) irányítás nélkül játszani	1 2 3 4 5
Mozgástempója korának megfelelő	1 2 3 4 5
Téri tájékozódása megfelelő, irányokat ismeri	1 2 3 4 5
Szabálytudattal rendelkezik	1 2 3 4 5
Eszközfogása helyes	1 2 3 4 5

Környezet tevékeny megismerése

Rendelkezik elemi ismeretekkel: születési hely, idő, lakcím,	
apa és anyja neve	1 2 3 4 5
Ismerete van családjáról	1 2 3 4 5
környezetéről	1 2 3 4 5
növényekről	1 2 3 4 5
állatokról	1 2 3 4 5
közlekedésről	1 2 3 4 5
évszakokról	1 2 3 4 5
Ismeri és betartja a környezete közlekedésének legfontosabb szabályait	1 2 3 4 5
Ismeri a közelben lévő közintézményeket	1 2 3 4 5
Problémamegoldó gondolkodásra képes	1 2 3 4 5
A tárgyakat legalább 10-ig meg tudja számlálni, össze tudja hasonlítani	
mennyiség, nagyság, forma, szín szerint	1 2 3 4 5

Munka

Szívesen vállal munkát	1 2 3 4 5
Kitartó, önállóan, örömmel végzi feladatait	1 2 3 4 5
Munkája precíz, gyors, pontos	1 2 3 4 5
Munkatempója, feladattartása életkorának megfelelő	1 2 3 4 5

Értelmi fejlődés

Az utasítást megérti és teljesíti	1 2 3 4 5
A kérdésre válaszol	1 2 3 4 5
Szándékos figyelemre képes	1 2 3 4 5
Képes a már elsajátított ismeretek szándékos felidézésére	1 2 3 4 5

Gyermek neve :
Születési időpont :
Korcsoport :
Hátrányos helyzetnek okai :

Hátrány megszűnésének oka, időpontja:

Családlátogatás időpontja:
Feljegyzések:

